

Eesti-Vene piiriülese koostöö programm aastateks 2014-2020/ Estonia-Russia cross border cooperation Programme 2014-2020 (EstRus 2014-2020)

KSH aruanne / The SEA Report

31.03.2015

SISUKORD / TABLE OF CONTENTS

1. Kokkuvõte / Summary	7
3. Sissejuhatus / Introduction	9
4. KSH protsess / SEA process	11
4.1 osapooled/ parties	11
4.1.1 Koostööprogrammi koostamise korraldaja / Authority responsible for cooperation programme	11
4.1.2 Koostööprogrammi koostamise korraldaja ja kehtestaja / Authority responsible for the compilation of the cooperation programme	11
4.1.3 Koostööprogrammi kehtestaja / Authority responsible for enforcement of the cooperation programme	12
4.1.4 KSH koostaja ning KSH töörühm / Compiler of the SEA, the SEA team	12
4.1.5 KSH järelevalve teostaja / Supervising authority of the SEA	14
4.1.6 Huvigrupid / Interest groups	14
4.2 KSH ajakava ja huvigruppide kaasamise kava / SEA timeline and stakeholder involvement plan	15
4.3 Huvigruppide kaasamise tulemused/Results of stakeholder involvement	17
4.4 Piiriülese keskkonnamõju strateegilise hindamise konsultatsioonide tulemused /Results of transboundary consultations regarding the strategical environmental assessment	17
5. Strateegilise dokumendi kirjeldus / Description of the strategic document	19
5.1 Strateegilise dokumendi eesmärgid/objectives of the strategic document	19
5.2 Ülevaade alternatiivsetest stsenaariumitest /Overview of alternative scenarios	21
5.3 Koostööprogrammi seosed muude asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega/ relations of the cooperation programme to other relevant strategical planning documents	21
5.4 Programmi eluviimisega seotud keskkonnavalased väljakutsed, seosed rahvusvaheliste, euroopa liidu või riiklike keskkonnakaitse eesmärkidega/Environmental challenges and associations to international, EU and national environmental protection objectives related to implementing the Programme activities	23
6. Strateegilise dokumendi elluviimisega kaasneva mõju hindamine/ Assessment of impacts related to the implementation of the strategic document	32
6.1 KSH eesmärgid, Programmi keskkonnavalased eesmärgid / The aim of the SEA, environmental objectives of the programme	33

6.2	Vastavusanalüüs /compliance analysis _____	34
6.3	Eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus ja välismõju hindamine / Description of the environment likely to be impacted and assessment of external impacts _____	36
6.3.1	KSH käsitletava ala kirjeldus/Description of the SEA area _____	36
6.3.2	Mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele alale / Impact to the Natura 2000 network area _____	36
6.3.3	Mõju elurikkusele/ Impact on biodiversity _____	43
6.3.4	Mõju veekogude seisundile ning pinna- ja põhjavee kvaliteedile / Impact on state of water-bodies, surface and groundwater quality _____	48
6.3.5	Müra ja vibratsiooni mõju/ Impact of noise and vibration _____	52
6.3.6	Atmosfääriõhu reostuse mõju/ Impact of air pollution _____	56
6.3.7	Keskkonnakatastroofi riskiga seotud mõju / Risk of environmental disasters _____	59
6.3.8	Jäätmeäitlusega seotud mõju / Impacts related to the waste management _____	63
6.3.9	Mõju kohalikule ja regionaalsele ettevõtlusele ja elukvaliteedile/ Impact to local and regional entrepreneurship, way of life _____	67
6.3.10	Mõju kultuuripärandile/ Impact on the cultural heritage _____	69
7.	Piiriülesed mõjud/ Transboundary impacts _____	72
8.	Kumulatiivsete mõjude hindamine / Assessment of cumulative impacts _____	72
9.	Leevendavate meetmete määratlemine / Definition of mitigation measures _____	73
10.	ülevaade raskustest / overview of difficulties _____	74
11.	seire ja jätkutegevused / Definition of mitigation measures and follow-up procedures _____	75
12.	KSH aruandele laekunud seisukohad/Suggestions received for SEA report _____	75
12.1	Laekunud seisukohad / Received suggestions _____	75
13.	Allikmaterjalid / References _____	77

Lisa

KASUTATAVAD LÜHENDID / ABBREVIATIONS USED

CBC	Capitalisation Tourism Projects
EL/EU	Euroopa Liit/ European Union
ENI	European Neighbourhood Instrument
EÜ/EU	Euroopa Ühendus/ European Union
KeHJS/ EIAEMA	Keskkonnamõju hindamise ja juhtimissüsteemi seadus/ Environmental Impact Assessment and Environmental Management Act
KSH/SEA	Keskkonnamõju strateegiline hindamine/Strategic environmental assessment
KSHP	KSH programm/ SEA Scoping raport
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
Programm	Eesti-Vene piiriülese koostöö programm/ Estonia-Russia cross border cooperation Programme 2014-2020
R&D	Uurimis-arendustegevus /Research and development
TO	Temaatiline eesmärk/ Thematic objective

1. KOKKUVÕTE /SUMMARY

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) üldiseks eesmärgiks on vastavalt EL KSH direktiivile "tagada keskkonnakaitse kõrge tase ja aidata kaasa keskkonnakaalutluste integreerimisele kavade ning programmide koostamisse ja vastuvõtmisse, eesmärgiga edendada säästvat arengut¹."

Käesolev KSH on algatatud Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi aastateks 2014-2020 (EstRus 2014-2020, edaspidi ka Programm) koostamise raames. KSH aruanne on koostatud lähtuvalt *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* (KeHJS) § 40 nõuetest².

KSH objektiks olev koostööprogramm on seotud valdavalt nõ "pehmete projektide" rahastamisega (ametkondlik ja kogukondadevaheline koostöö, väikeettevõtluse toetus). Investeeringud objektidesse on seotud pigem väikeste objektidega (näiteks väikeprügilate ja reoveepuhastite rekonstrueerimine, piiriületuspunktide ja seotud taristu rekonstrueerimine ja ehitus). Sellest tulenevalt ei ole eeldavad muudatused sh keskkonnamõjude aspektist eriti suured. Siiski võib mõju olla oluline, kui keskkonnaaspektidele projektide arendamisel tähelepanu ei pöörata. Samuti on oluline võimaliku positiivse efekti toetamine projektide elluviimisel.

Alternatiivseid koostööprogrammi stsenaariume programmi koostamises käesoleva KSH toimumise perioodil ei ole kaalutud. Kattev programmi elluviimisega kaasneva mõju võrdlus 0-variantiga (programmi ellu ei viida) on läbi viidud vastavusanalüüsi käigus. Programmi elluviimise mõju on valdavalt positiivne ja vastab programmi keskkonnaeesmärkidele.

Valismõju analüüsis on käsitletud võimalikke lahendusalternatiive

The general aim of the strategic environmental assessment (henceforth SEA) is according to the Article 1 of the EU SEA Directive "to provide for a high level of protection of the environment and to contribute to the integration of environmental considerations into the preparation and adoption of plans and programmes with a view to promoting sustainable development¹".

The current SEA has been launched within the preparation process of Estonia-Russia cross border cooperation Programme 2014-2020 (EstRus 2014-2020). The SEA report is prepared to follow the conditions set by § 40 of the Environmental Impact Assessment and Environmental Management Act (EIAEMA)².

The cooperation programme, object of the SEA, is supporting mainly "soft projects" (institutional and community cooperation, support to small enterprises). Investments to the objects are related rather to small objects (such as reconstruction of small solid waste and wastewater treatment facilities, border crossing facilities with related roads and structures). From this perspective the changes e.g. from the environmental impacts perspective are not big. Nevertheless, the impacts could be significant if not addressed properly during development. Also, support to the positive impacts within implementation is important.

Alternative scenarios where not considered in preparation of the cross border cooperation programme within the period of current SEA. Comprehensive assessment with the 0-alternative (programme is not implemented) has been performed within the compliance analysis. The implementation of Programme activities has generally positive environmental impacts and corresponds to the

¹ Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment

² Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. Vastu võetud 22.02.2005; RT I 2005, 15, 87

koos mõjude ja võimalike leevendusvõimalustega vastava hindamiskriteeriumi raames.

Välismõju analüüsis hinnati programmi mõju alljärgnevate kriteeriumite lõikes:

- mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele aladele;
- mõju elurikkusele;
- mõju veekogude seisundile ja pinna- ning põhjavee kvaliteedile;
- müra ja vibratsiooni mõju;
- atmosfääriõhu reostuse mõju;
- keskkonnakatastroofi riskiga seotud mõju;
- jäätmekäitlusega seotud mõju;
- mõju kohalikule ja regionaalsele ettevõtlusele ja elukvaliteedile;
- mõju kultuuripärandile.

Programmi elluviimisega seotud positiivsed mõjud on seotud kõikide hinnatud kriteeriumitega, olulisemad võimalikud negatiivsed mõjud on seotud objektide arendamisega kaasneva võimaliku mõjuga kaitseväärtustele. Nimetatud aspektides toodi välja nii piiriülese mõju aspektid kui ka leevendavad meetmed, mida tuleb rakendada programmi elluviimisel projektide ettevalmistamise etapis.

Programmi elluviimisega ei kaasne praeguse teabe kohaselt ulatusliku negatiivset mõju, mis tooks kaasa seire või järelhindamise meetmete vajaduse. Taolised tingimused võidakse siiski seada käesoleva Programmi alusel koostatavate plaanide ja projektide raames.

KSH aruanne on koostatud Siseministeeriumi poolt esitatud Programmi versioonile seisuga 23.12.2014

environmental objectives set by the Programme.

Within the assessment of external impacts possible alternatives within assessment criteria are described with appropriate mitigation measures.

Within the external impact analysis the impact of the Programme was assessed based on following criteria:

- impact to the Natura 2000 network area;
- impact on biodiversity;
- impact on the state of water-bodies, surface and groundwater quality;
- impact of noise and vibration;
- impact of air pollution;
- risk of environmental disasters;
- impacts related to waste management;
- impact to local and regional entrepreneurship, way of life;
- impact on the cultural heritage.

Positive impacts resulted by the implementation of the Programme will appear within all assessed criteria, negative effects are largely related to the development of objects and their relation to the protected values. Transboundary aspects, which should be taken into account when preparing the projects, were also addressed.

According to current information the implementation of the Programme does not have significant negative impacts to the environment that would require monitoring measures or follow-up procedures. Of course such measures and conditions could be set to projects and plans compiled within the Programme.

The SEA Report has been prepared for the Programme version prepared 23.12.2014 by the Ministry of Interior.

3. SISSEJUHATUS / INTRODUCTION

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) üldiseks eesmärgiks on vastavalt EL KSH direktiivile "tagada keskkonnakaitsese kõrge tase ja aidata kaasa keskkonnakaalutluste integreerimisele kavade ning programmide koostamisse ja vastuvõtmisse, eesmärgiga edendada säästvat arengut³." Samuti juhindub käesolev KSH piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioonist, mis seab konventsiooniga liitunud riikidele kohustuse teha koostööd piiriülese keskkonnamõju hindamiseks ja vähendamiseks. Konventsiooniga on liitunud nii Eesti Vabariik kui Vene Föderatsioon⁴. Samuti juhindub Programm ja KSH piiriülese toimega tööstusõnnetuste konventsiooni põhimõtetest.

Käesolev KSH on algatatud Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi aastateks 2014-2020 (EstRus 2014-2020, edaspidi ka Programm) koostamise raames. KSH aruanne on koostatud lähtuvalt *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse* (KeHJS) nõuetest § 40 nõuetest⁵.

KSH on koostatud EstRus 2014-2020 koostööprogrammile, mis hõlmab üldisemaid riikidevahelise koostöö strateegilisi põhimõtteid ja on seetõttu metoodilises mõttes programmi KSH (*programmatic SEA*). Käesoleva KSH käsituslasand on seega üldine, käsituslaad on kvalitatiivne ning KSH eesmärgiks on KSH vastavuse kontroll rahvusvahelselt ja siseriiklikult seatud keskkonnaeesmärkidele. Samuti on KSH eesmärgiks peamiste Programmi eesmärkidest ja meetmetest tulenevate keskkonnaprobleemide ja võimaluste väljatoomine Programmiga hõlmatava ala Eesti osas tuues välja Programmi elluviimise tagajärjel toimuvad muutused. Samuti tuuakse välja tingimused, mida tuleb silmas pidada Programmiga kureeritavate (rahastatavate) plaanide või projektide koostamisel ja

The general aim of the strategic environmental assessment (henceforth SEA) is according to Article 1 of the EU SEA Directive "to provide for a high level of protection of the environment and to contribute to the integration of environmental considerations into the preparation and adoption of plans and programmes with a view to promoting sustainable development"³ Current SEA is also based on the principles of the convention on environmental impact assessment in a transboundary context, setting obligations to the joining countries to cooperate in order to assess and reduce transboundary environmental impacts. Both countries – Estonia and Russian Federation have joined the convention⁴. Also the Programme and SEA take into account the Principles set in the Transboundary Convention of industrial accidents.

The current SEA has been launched within the preparation process of Estonia-Russia cross-border cooperation Programme 2014-2020 (EstRus 2014-2020). The SEA report is prepared to follow the conditions set by § 40 of the Environmental Impact Assessment and Environmental Management Act (EIAEMA)⁵.

Current SEA has been conducted on the EstRus cooperation programme encompassing general principles of international cooperation and is therefore from methodological point of view programmatic SEA. The assessment level is general, approach is qualitative and the aim of the SEA is the check of compatibility of proposed activities of the Programme to the international and national environmental objectives. Also, the aim of the SEA is bring forth main problems and opportunities in the Estonian part of the Programme area and changes resulting fulfilment of objectives and implementation of the activi-

³ Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment

⁴ Convention on environmental impact assessment in a transboundary context (done at Espoo (Finland), on 25 February 1991): <https://www.riigiteataja.ee/akt/78291>

⁵ Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. Vastu võetud 22.02.2005; RT I 2005, 15, 87

läbiviimisel, sh. millal on vajalik läbi viia täpsem keskkonnamõju hindamine jne.

Käesolev KSH aruanne on Programmi osa ning koosneb järgmistest osadest:

- KSH protsessi kirjeldus, sh huvigruppide kaasamise ja piiriüleste konsultatsioonide tulemused;
- Programmi ja tema eesmärkide kirjeldus, sh seos muude asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega;
- Programmi keskkonnaeesmärgid ja nende elluviimise võimalused alternatiivsete arengustsenaariumite tingimustes. Selgitused miks valiti arengustsenaarium, mis on koostööprogrammi aluseks.
- eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldus, peamisi avalduvaid mõjud ja nende leevendamise võimalused.

ties of the Programme. Also the conditions are set that are to be taken into account while preparing and implementing projects funded within the Programme, eg. when it is necessary to perform detailed SEA etc.

Current SEA report is forming a part of the Programme and is consisting of following:

- Description of the SEA process, including results of the consultation with the stakeholders and parties of the trans-boundary impacts context,
- Description of the Programme including relations with the other relevant strategical planning documents,
- The environmental objectives of the Programme and the opportunities to fulfil them within the conditions of alternative development scenarios. Explanations, why the selected scenario was chosen,
- Description of the likely impacted environment, relevant impacts and mitigation possibilities.

4. KSH PROTSESS / SEA PROCESS

Käesolev peatükk sisaldab ülevaadet strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva mõju hindamise protsessi kohta, sh info protsessi osapoolte, avalikkuse kaasamise ja piiriülese keskkonnamõju strateegilise hindamise konsultatsioonide tulemuste kohta.

The chapter provides an overview of the environmental impacts related to the process of strategic planning, including information about the related parties, public involvement and the result of consultations regarding transboundary strategic environmental assessment.

4.1 OSAPOOLED/ PARTIES

4.1.1 Koostööprogrammi koostamise korraldaja / Authority responsible for cooperation programme

Siseministeerium

Address: Pikk 61, 15065 Tallinn
Infotelefon: +372 612 5282
E-posti address: julia.koger@siseministeerium.ee
Kontaktisik: Julia Koger

Ministry of the Interior

Address: Pikk 61, 15065 Tallinn
Info: +372 612 5282
E-mail: julia.koger@siseministeerium.ee
Contact: Julia Koger

4.1.2 Koostööprogrammi koostamise korraldaja ja kehtestaja / Authority responsible for the compilation of the cooperation programme

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

Address: Lasnamäe 2, 11412, Tallinn
Infotelefon: +372 6279528
Faks: +372 6279701
E-posti address: helena.raud@eas.ee
Kontaktisik: Helena Raud

Enterprise Estonia

Address: Lasnamäe 2, 11412, Tallinn
Info: +372 6279528
Fax: +372 6279701
E-mail: helena.raud@eas.ee
Contact: Helena Raud

4.1.3 Koostööprogrammi kehtestaja / Authority responsible for enforcement of the cooperation programme

Euroopa Komisjon
Naabruspoliitika- ja Laienemisläbirääkimiste
Peadirektooraat
EUROPEAID

Rue de la Loi 15 / Wetstraat 15
 B-1040 Brüssel
 Telefon: +32 2 299 11 11

European Commission
Directorate General for European Neighbourhood Policy
and Enlargement Negotiations

Rue de la Loi 15/ Wetstraat 15
 B-1040 Brussels
 Phone: +32 2 299 11 11

4.1.4 KSH koostaja ning KSH töörühm / Compiler of the SEA, the SEA team

KSH koostajaks on Hendrikson & Ko OÜ

Hendrikson & Ko OÜ

Address: Raekoja plats 8, 51004 Tartu
 Info: +372 742 7777
 Faks: +372 738 4162
 Üldine e-posti aadress: hendrikson@hendrikson.ee

Lähtudes projekti olulisusest ja mastaabist on KSH töörühm moodustatud ekspertidest, kellel on kogemus riiklike arengukavade ja koostööprogrammide mõjude hindamisel. Teiseks oluliseks printsiibiks ekspertgrupi moodustamisel oli mõjuvaldkondade põhine kogemus. KSH läbiviijad on oma ala tunnustatud eksperdid vastavates valdkondades.

Töörühm:

- Heikki Kalle (MSc) - KSH juhtekspert – protsessi juhtimine, KSH meetodika, mõjud elurikkusele;
- Riin Kutsar - KSH ekspert - Natura 2000 võrgustikule

SEA is compiled by Hendrikson & Ko Ltd

Hendrikson & Ko OÜ

Address: Raekoja plats 8, 51004 Tartu
 Info: +372 742 7777
 Fax: +372 738 4162
 General e-mail address: hendrikson@hendrikson.ee

Considering the importance of this project and its scope, the SEA team was formed so that it includes experts, who possess experience regarding development plans and programmes. Another important principle on the basis of which the team was assembled is experience in the different areas of impact. The persons carrying out SEA are well-known experts in their own respective fields.

The Team:

- Heikki Kalle (MSc)- SEA leading expert – process management, SEA methodology, impact on biodiversity;
- Riin Kutsar- SEA expert – impacts on Natura 2000

avalduva mõju hindamine;

- Pille Metspalu - sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud;
- Veiko Kärbla - müra ja atmosfääriõhu reostusega seotud mõju, tervisemõju;
- Katri Sutt - Keskkonnakatastroofi riskide haldamisega seotud meetmed;
- Tõnn Tuvikene- mõjud veekeskkonnale ja elurikkusele veekeskkonnas;
- Jaanus Padrik – geoinfoanalüüsid;
- Michael Begak (PhD) - mõjud veekeskkonnale, jäätme-majandusega seotud mõjud, piiriülesed mõjud.

Hendrikson & Ko töötaja Heikki Kalle vastab KeHJS §34 lõikes 3 esitatud nõuetele:

1. Ekspert on lõpetanud Tartu ülikooli bioloogia erialal (MSc taimeökoloogias ja ökofüsioloogias) ja täiendanud ennast ajavahemikul 1993-1995 Oxfordi ülikoolis. Keskkonnamõju hindamine ja strateegiline planeerimine kuulusid õppekavasse (vastavad diplomid on lisatud).
2. Ekspert on keskkonnamõju hindamise valdkonnas töötanud alates 1992. aastast ja strateegilise planeerimise valdkonnas 1998. aastast. Strateegilise keskkonnamõju hindamise kogemus 15 aastat.
3. Ekspert on osalenud punktis 1 loetletud õppeasutustes kursustel, mis ületasid mahult nõutavat 40 tundi (vt lisatud tunnistusi).
4. Ekspert on osalenud valdkonda puudutavate õigusaktide ja käsi-raamatute väljatöötamisel ja on valdkonnaga kursis.

network areas;

- Pille Metspalu - social and cultural impacts;
- Veiko Kärbla - impacts of noise and atmospheric pollution, health impacts;
- Katri Sutt - measures to control the risks of environmental disasters;
- Tõnn Tuvikene- impact on water and related biodiversity issues;
- Jaanus Padrik- GIS analysis;
- Michael Begak (PhD)- impact on water, waste management systems, transboundary impacts.

Heikki Kalle (Hendrikson & Ko) fulfils all the requirements set by §34 subsection 3 of the Environmental Impact Assessment and Environmental Management System Act:

1. Expert has graduated Tartu University in the major of biology (MSc in plant ecology and ecophysiology) and in addition attended Oxford University in 1993 to 1995. Environmental impact assessment and strategic environmental assessment were part of the curriculum (corresponding diplomas are added to the document).
2. Expert has worked in the field of environmental impact assessment from year 1992 and in the field of strategic planning from year 1998. Experience in strategic environmental assessment is over 15 years.
3. Expert has participated in the courses specified in section 1. These courses surmount the required amount of 40 hours.
4. Expert has been involved in the work process of compiling legal acts and guidebooks related to this field of activity and is familiar with the topic.

4.1.5 KSH järelevalve teostaja / Supervising authority of the SEA

Keskkonnaministeerium

Address: Narva mnt 7a, 15172 Tallinn

Infotelefon: +372 626 2802

Faks: +372 626 2801

Üldine e-posti aadress: keskkonnaministeerium@envir.ee

Kontaktisik: Maris Malva (maris.malva@envir.ee)

Estonian Ministry of the Environment

Address: Narva mnt 7a, 15172 Tallinn

Info: +372 626 2802

Fax: +372 626 2801

General e-mail address: keskkonnaministeerium@envir.ee

Contact: Maris Malva (maris.malva@envir.ee)

4.1.6 Huvigrupid / Interest groups

Kohalikud maavalitsused ja omavalitsused:

Programmi hõlmava ala maavalitsused, piiriäärsed kohalikud omavalitsused.

Valitsusasutused:

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium, Keskkonnaministeerium, Kaitseministeerium, Põllumajandusministeerium, Sotsiaalministeerium, Kultuuriministeerium, Keskkonnaamet, Päästeamet, Muinsuskaitseamet, Tehnilise Järelevalve Amet, Põllumajandusamet, Terviseamet, Lennuamet, Maa-amet, Veeteede Amet, Maanteeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaagentuur.

Valitsusvälised organisatsioonid:

Peipsi Infokeskus, Eesti Keskkonnaorganisatsioonide Koda (EKO), Eesti Vanausuliste Kultuurikeskus.

Regional county governments and municipalities:

County governments within the Programme area, municipalities adjacent to the border.

Governmental agencies:

Ministry of Economic Affairs and Communications, Ministry of the Interior, Ministry of the Environment, Ministry of Defence, Ministry of Culture, Ministry of Education, Aviation Board, Environmental Board, Estonian Rescue Board, National Heritage Board, Technical Surveillance Authority, Agricultural Board, Health Board, Land Board, Maritime Administration, Road Administration, The Environmental Inspectorate, The Environmental Agency.

Non-governmental organizations:

Peipsi Information Center, Estonian Chamber of Environmental Organisations (EKO), The Cultural Center of the Old Believers.

4.2 KSH AJAKAVA JA HUVIGRUPPIDE KAASAMISE KAVA / SEA TIMELINE AND STAKEHOLDER INVOLVEMENT PLAN

KSH ajakava ja osapoolte, sh huvigruppide kaasamise kava on toodud Tabelis 1. Oluline on märkida, et huvigruppide kaasamine on kavas ka Programmi koostamise protsessis.

SEA timeline and stakeholder (including interest groups) involvement plan is presented in the Table 1. It is important to mention that the involvement of interest groups is important within the process of the preparation of the Programme.

Tabel / Table 1. KSH protsessi ajagraafik ja osapoolte (sh huvigruppide) kaasamise kava/ Time schedule and stakeholder (including interest groups) involvement plan for the SEA process.

Aeg / Time	Programmi tegevused / Programme actions	KSH tegevused / SEA actions	Osalistud KSH protsessis / Participants in SEA process
Aasta / Year 2014			
September	Eesmärkide ja lahenduse valik/ Choosing objectives and solution	KSH raamistiku kokkuleppimine / Setting SEA framework	KSH töögrupp, Programmi töögrupp / SEA team, Programme team
Oktoober/ October	Konsultatsioonid ministeeriumitega, eesmärgiga täpsustada eesmärkide valikut, tulemusi, indikaatoreid, meetmeid ja eelistatud tegevuste rahastusplaani / Consultations with ministries regarding choice of objectives, results, indicators, measures and funding plan for priority axes		Programmi töögrupp, KSH töögrupp, ametiasutused / Programme team, SEA team, authorities
November	Programmi täisteksti koostamine/ Drafting the full text of the Program	KSH programmi koostamine/ Compilation of the SEA Scoping Report	Programmi töögrupp, KSH töögrupp, / Programme team, SEA team
Detsember/ December	Programmi täisteksti koostamine/ Drafting the full text of the Program	KSH programm on koostatud, küsitakse ametiasutustelt ja huvigruppidele seisukohad KSH programmile (sh Vene Föderatsioonilt)/ SEA Scoping report is compiled, obtaining official statements on the Scoping Report of the SEA from the authorities and interest groups (including from the authorities of Russian Federation)	Programmi töögrupp, KSH töögrupp, Keskkonnaministeerium / Programme team and SEA team, Ministry of Environment

Aeg / Time	Programmi tegevused / Programme actions	KSH tegevused / SEA actions	Osalised KSH protsessis / Participants in SEA process
Aasta / Year 2015			
Jaanuar/ January	Programmi eelnõu täiendamine / Amending the preliminary full drafts of the Programme	KSH programmi eelnõu avalikustamine ja avalik arutelu, konsulteeritakse huvigruppidega, vajadusel toimuvad täiendavad kohtumised/ Publication of the draft SEA Scoping Report, consultations and meetings with interest groups, if necessary Avalikul arutelul esitatud ettepanekute alusel KSH programmi täiendamine, ettepanekute mitteamestamisel põhjenduste väljatoomine/ Amendments to the SEA Scoping Report, definitions of reasons when propositions were rejected	KSH töögrupp, huvigrupid, avalikkus/ SEA team, public KSH töögrupp/SEA team
Veebruar/ February	Programmi heakskiitmine / Approval of the Programme	Keskkonnaministeerium vaatab üle ja kiidab heaks KSH programmi / Reviewing and approving the SEA Scoping Report by the Ministry of Environment KSH viiakse läbi / SEA is carried out	Keskkonnaministeerium / Ministry of Environment Programmi töögrupp, KSH töögrupp/ Programme team and SEA team
Märts/ March	Programm on valmis/ Programme is ready	KSH aruanne on koostatud/ SEA Report is compiled KSH aruande avalikustamine / Publication of the SEA Report KSH aruande avalik arutelu / Public discussion of the SEA Report Avalikul arutelul esitatud ettepanekute alusel KSH aruande täiendamine, ettepanekute mitteamestamisel põhjenduste väljatoomine/ Amendments to the SEA Report, definitions of reasons when propositions were rejected	KSH töögrupp, huvigrupid, avalikkus / SEA team, public KSH töögrupp/SEA Team
Aprill/April		Keskkonnaministeerium kiidab heaks KSH aruande / Ministry of Environmental approves the final SEA Report	Keskkonnaministeerium / Ministry of Environment

4.3 HUVIGRUPPIDE KAASAMISE TULEMUSED/RESULTS OF STAKEHOLDER INVOLVEMENT

Huvigruppide kaasamine toimus KSH protessi nii sõelumisfaasis KSH programmi koostamisel kui ka KSH aruande faasis, kusjuures kirjalik tagasiside oli oluliselt aktiivsem rprogrammi faasis võrreldes aruande faasiga (14 ja 3 kirja). Mõlemas etappis toimus ka avalik arutel, kus käsitleti KSH aspekte. On oluline märkida, et KSH aspekte käsitleti ka kolmel koostööprogrammi koostamisega seotud arutelul, kus saadi olulist tagasisidet ja kommentaare.

KSH programmi kaasamisprotsessiga seotud kirjavahetus on toodud KSH programmi dokumentatsiooni koosseisus (lisa 1), käesoleva aruandega seotud kirjavahetus on toodud lisa 4.

The stakeholders were engaged into the SEA process in the SEA scoping phase and in SEA report publication phase whereas in the Scoping phase the number of letters received was considerably larger (14 letters and 3 letters). For both phases also public consultation meetings were held to discuss the SEA aspects. Also, it should be noted, that in three occasions SEA aspects were discussed in meetings organised within the Programme preparation process and valuable feedback and comments were received.

The correspondence related to the publication process of the SEA process is provided within the SEA scoping report documentation (in Appendix 1) and of the SEA report is provided in the Appendix 4.

4.4 PIIRIÜLESE KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE KONSULTATSIOONIDE TULEMUSED /RESULTS OF TRANSBOUNDARY CONSULTATIONS REGARDING THE STRATEGICAL ENVIRONMENTAL ASSESSMENT

Eesti Keskkonnaministeerium teavitas Venemaa Föderatsiooni keskkonna- ja loodusvarade ministeeriumit (kiri nr 11-1/14/10540, 11.12.2014) Eesti-Vene piiriülese koostööprogrammi 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamisest ning küsis seisukohta, mil määral Vene Föderatsioon soovib protsessis osaleda. Vastuskirjas (kiri nr 10-43/1270, 26.01.2015) teavitas Vene Föderatsioon, et käesoleval hetkel nad ei ole piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsiooni partner (Espoo konventsioon) ning ei soovi Programmi KSH protsessis osaleda. Kirjavahetuse koopia on lisa 6.

Estonian Ministry of Environment sent to the Ministry of Natural Resources and Environment of the Russian Federation notification from the Ministry of (11.12.2014 Nr. 11-1/14/10540) about the initiation of strategic environmental assessment (SEA) of Estonia-Russia cross border cooperation Programme 2014-2020 (EstRus 2014-2020) asking how Russian Federation wants to be involved in the SEA process. Ministry of Natural Resources and Environment of the Russian Federation answered in the letter (26.01.2015 nr. 10-43/1270) that in current moment Russian Federation is not Partner of Convention in assessing trans-border impacts to the environment (Espoo Convention) and related SEA process and is not planning to take part in the SEA process of the Programme. The letter is provided in the Appendix 6.

5. STRATEEGILISE DOKUMENDI KIRJELDUS / DESCRIPTION OF THE STRATEGIC DOCUMENT

5.1 STRATEEGILISE DOKUMENDI EESMÄRGID/OBJECTIVES OF THE STRATEGIC DOCUMENT

KSH objektiks oleva EstRus 2014-2020 programmi eesmärgid on:

- A - toetada arengut nii majanduslikust kui sotsiaalsest aspektist mõlemale poole piiri jäävates regioonides;
- B - tegeleda olulisemate sarnaste väljakutsetega keskkonna, rahvatervise, ohutuse ja turvalisuse aspektist;
- C - arendada paremaid tingimusi ja mooduseid inimeste, kaupade ja kapitali liikumise tagamiseks.

ENI-CBC strateegilisi eesmärke toetavad neli temaatilist eesmärki (TO), mis baseeruvad Programmiga hõlmatava ala sotsioökonomilisel ja keskkonanalüüsil:

- ettevõtlus ja väikeste ning keskmise suurusega ettevõtete areng (sisaldab spetsiifilisi sektoreid nagu turism ja loomemajandus) (strateegilised eesmärgid: A, C) (TO 1);
- piiri ületuse korralduse ja turvalisuse arendamine, liikuvuse ja liikumise korraldamine (strateegilised eesmärgid: A, B, C) (TO 10);
- keskkonnakaitse, kliimamõjude leevendamine ja adapteerumine (strateegiline eesmärk: B) (TO 6);
- kohaliku ja regionaalse administratiivse võimekuse toetamine (strateegilised eesmärgid: A, B, C) (TO 4).

Programmiga hõlmatav piirkond on toodud joonisel 1.

The goals and objectives of the EstRus 2014-2020 Programme are:

- A - to promote economic and social development in regions on both sides of the common borders;
- B - to address common challenges in environment, public health, safety and security;
- C - promotion of better conditions and modalities for mobility of persons, goods and capital;

The strategic objectives of the ENI-CBC are supported by actions under four thematic objectives (TO), identified based on socio-economic and environmental analysis of the Programme area:

- entrepreneurship and SME development (including specific sectors like tourism and creative industry) (Strategic objective: A, C) (TO 1);
- promotion of border management and border security, mobility and migration management (Strategic objective: A, B, C) (TO 10);
- environmental protection, climate change mitigation and adoption (Strategic objective: B) (TO 6);
- support to local and regional good governance (Strategic objectives: A, B, C) (TO 5).

The area encompassed by the EstRus Programme is provided in Figure 1.

5.2 ÜLEVAADE ALTERNATIIVSETEST STSENAARIUMITEST /OVERVIEW OF ALTERNATIVE SCENARIOS

Alternatiivseid koostööprogrammi stsenaariume programmi koostamises käesoleva KSH toimumise perioodil ei ole kaalutud. Kattev programmi elluviimisega kaasneva mõju võrdlus 0-variandiga (programmi ellu ei viida) on läbi viidud vastavusanalüüsi käigus.

Alternative scenarios were not considered in preparation of the cross border cooperation programme within the period of current SEA. Comprehensive assessment with the 0-alternative (programme is not implemented) has been performed within the compliance analysis.

5.3 KOOSTÖÖPROGRAMMI SESED MUUDE ASJAKOHASTE STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA/ RELATIONS OF THE COOPERATION PROGRAMME TO OTHER RELEVANT STRATEGICAL PLANNING DOCUMENTS

Eesti-Vene koostööprogramm 2014-2020 aitab ellu viia EL peamisi eesmärke aastaks 2020, mis on loetletud suunisdokumendis **Euroopa 2020**. Samuti toetab Programm **Läänemere Strateegia** eesmärke: kaitsta merd, ühendada regiooni ja suurendada heaolu⁶.

Programm on jätkuvalt kolme osapoolega programmile EstLatRus 2007-2013 ja võimaldab jätkuvalt terviklikku regionaalarengu suunamist läbi sünergia loomise ja prioriteetide nagu see toimub Eesti-Läti Programmis 2014-2020 ja Läti-Vene Programmis 2014-2020.

Programmi territooriumi Eestit puudutavas osas on Programm välja töötatud konkurentsivõime kava "Eesti 2020" alusel ja toel, mis annab suunavad tingimused konkurentsivõime arenguks ja on aluseks Regionaalarengu Strateegiale 2014-2020.

Programm järgib **Eesti Regionaalarengu Strateegias** 2014-2020

The Estonia-Russia CBC Programme 2014-2020 contributes to the achievement of the EU headline targets listed in the **Europe 2020**. The Programme also contributes to the achievement of the goals set out in the **Baltic Sea Strategy**: saving the sea, connecting the region and increasing prosperity.⁶

The Programme is a continuation of the tri-lateral EstLatRus 2007-2013 Programme and allows for further comprehensive regional development through creation of synergies and following basic similar principles and priorities as the Estonia-Latvia Programme 2014-2020 and the Latvia-Russia Programme 2014-2020.

For the Estonian Programme area, the Programme has been developed in accordance and in support of the strategic framework "**Estonia 2020**" that sets out the guiding principles for competitiveness development and gives the basis for the Regional Development Strategy 2014-2020.

⁶ <http://www.balticsea-region-strategy.eu/>

seatud riiklikke strateegilisi prioriteete toetades otseselt strateegilist visiooni, mille kohaselt peavad kõik Eesti regioonid toetama riigi majanduslikku konkurentsivõimet ja tuleb tagada töökohtade, teenuste ja hea elukeskkonna kättesaadavus kõikides Eesti regioonides.

Samuti toetab Programm **Eesti Ettevõtluse Kasvu Strateegiat** 2014-2020, mille kohaselt lubatakse toetada peamiselt suure potentsiaaliga tööstusi. Madalama tasemega prioriteete, regionaalse tähtsusega, samuti väikeste või keskmise suurusega ettevõtteid toetatakse käesoleva Programmi kaudu.

Samuti toetab Programm **Eesti Riikliku Turismi Arengukava** 2014-2020 prioriteete arendades regionaalset turismialast võimekust.

Lisaks loetletud Eesti Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud strateegilistele dokumentidele toetab Programm ka Eesti Regionaalarengu Strateegias 2014-2020 letletud strateegiate ja arengudokumentide eesmäärke.

Lisaks Programmi poolt järgitavatele ja toetatavatele riiklikele strateegiatele toetab Programm Läänemere regiooni programmi 2014-2020 prioriteete.

Programm on vastavuses Eesti ja Vene Föderatsiooni vahel sõlmitud kahepoolsete kokkulepete ja muude lepetega, näiteks **Piiriülese Koostöö Vastastikuse Mõitmise Memorandumiga**.

Regionaalsel tasandil peavad programmi eesmärgid olema täidetud läbi projektide, mis on kooskõlas Programmiga hõlmatava piirkonna regionaalsete strateegiate ja arengudokumentidega.

The Programme follows the principles set out in the **Regional Development Strategy 2014-2020 for Estonia**, carrying the principles of national strategic priorities. Moreover, it directly supports the overall strategic vision whereby all regions in Estonia should contribute to the increase of economic competitiveness of the national economy and that jobs, services and a good living environment should be made available in all regions of Estonia.

The Programme also supports the achievement of **Estonian Entrepreneurship Growth Strategy 2014-2020** as the mentioned Strategy mostly allows for primary development of high-impact industries. The success of secondary level priorities in regional business and SME development will be aided through the Programme.

Also, the Programme supports the priority of the **Estonian National Tourism Development Plan 2014-2020** on developing regional tourism capabilities.

In addition to the mentioned Estonian Government approved strategic documents, the Programme also supports the fulfilment of goals set out in strategies and development documents listed in the Regional Development Strategy 2014-2020.

In addition to national strategies that the Programme follows and supports, in the development of the Programme the priorities of the **Baltic Sea Region 2014-2020 Programme** are supported.

The Programme has been developed in accordance with bi-lateral agreements between Estonia and Russia and other cooperation documents such as the **Memorandum of Understanding on cross-border cooperation**.

On a regional level programme objectives must be achieved through projects that are in accordance also with **regional strategies and development documents of the Programme Area**.

5.4 PROGRAMMI ELUVIIMISEGA SEOTUD KESKKONNAALASED VÄLJAKUTSED, SEOSD RAHVUSVAHELISTE, EUROOPA LIIDU VÕI RIIKLIKE KESKKONNAKAITSE EESMÄRKIDEGA/ ENVIRONMENTAL CHALLENGES AND ASSOCIATIONS TO INTERNATIONAL, EU AND NATIONAL ENVIRONMENTAL PROTECTION OBJECTIVES RELATED TO IMPLEMENTING THE PROGRAMME ACTIVITIES

Alljärgnev alapeatükk sisaldab Programmi elluviimisest lähtuvaid keskkonnaprobleeme ning vastava valdkonna seoseid rahvusvaheliste, Euroopa Liidu või riiklike keskkonnakaitse eesmärkidega (vt Tabel 2).

The chapter below summarises different environmental challenges related to the implementation of the Programme. It also points out the associations of the Programme activities to international, EU and national environmental protection objectives (see Table 2).

Tabel 2/ Table 2. Programmi elluviimisest lähtuvad keskkonnavalased väljakutsed ning vastava valdkonna seosed rahvusvaheliste, Euroopa Liidu või riiklike keskkonnakaitse eesmärkidega/ Environmental challenges and associations to International, EU and national environmental protection objectives related to implementing the Programme activities

Temaatilised eesmärgid/ Thematic objectives	Prioriteedid/Priorities	Toetatavate tegevuste näitlik nimekiri/Indicative list of supported actions	Keskkonnamõjud ja probleemid/ Environmental impacts and challenges	Seosed rahvusvaheliste, ELi ja riiklike keskkonnakaitse eesmärkidega/ Associations with International, EU and national environmental protection objectives
TO 1 Prioriteedid/Priorities Ettevõtlus ja väikeste ning keskmise suurusega ettevõtete areng (sisaldab spetsiifilisi sektoreid nagu turism ja loomemajandus)/	<ul style="list-style-type: none"> ■ Suurendada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete arengut, toetada piiriüleste kontaktide, teenuste ning toodete arendust/ Increasing SME development by fostering cross border business contacts and development of services and products. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Teadusparkide, haridusasutuste, tööstusparkide, VKEde ja avaliku sektori asutuste vaheline koostöö parendamine, et edendada innovatsiooni ja moderniseerimist /Cooperation between science parks, educational institutions, industrial parks, SMEs and public sector institutions (triple-helix cooperation) to foster innovation and modernization; ■ Piiriüleste ärikontaktide ja toodete- 	Positiivne mõju infrastruktuuri, tehnoloogia ja sotsiaalse kapitali arengusse / Positive impact of innovation and modernization of the infrastructure, technology as well as social capital. Paremad kontaktide võrgustik	Programmi tegevused toetavad ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia eesmärkide elluviimist. Tegemist on keskkonnakaitse nn katusstrateegiaga, mis seab prioriteediks looduse kaitse ja taastamise, kasutades selleks erinevaid instrumente (nt linnu- ja loodusdirektiivi ning teiste olemasolevate seaduste tõhusama rakendamine). Eesmärgiks on tagada jätkusuutlik keskkond ning läbi ressursside säästva kasutuse edendada samaaegselt ka piirkonna majanduslikku

<p>Entrepreneurship and SME development (including specific sectors like tourism and creative industry).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Suurendada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete konkurentsivõimet, toetades avaliku, era- ja R&D sektori koostööd / Increasing SME competitiveness by fostering co-operation between public, private and R&D sectors. ■ Parandada ettevõtluskeskkonna arengut läbi äritegevust toetavate meetmete ja taristu arendamise / Improving business environment through business support measures and development of infrastructure. 	<p>teenuste arendus (kontaktkohtumised, messid, ühised turundusüritused, kohalike ja regionaalsete turismiteenuste tutvustamine); /Development of cross-border business contacts and services-products (contact-meetings, fairs, joint product development and marketing, including local/regional tourism products and services like tourism routes);</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kultuuri ja ajalooväärtuste kaitsmine /Culture- preservation and promotion of cultural and historical heritage <ul style="list-style-type: none"> - Support to the development of the creative industry and cultural tourism/ Loomemajanduse ja turismi arengu toetamine ■ Development of business environment/ ettevõtluse arendamine: ■ Koolitused alustavatele ettevõtetele/ Educational programmes on launching start-ups; ■ Pakkuda ettevõtlust toetavaid tugiteenuseid – infrastruktuur, tööstuspargid, inkubaatorid ja klastrid/ Support services and infrastructure like industrial parks, incubators, clusters; ■ Kohalikud/ regionaalsed 	<p>aitab kaasa majanduse arengule, kuid see võib kaasa tuua negatiivseid keskkonnamõjusid, kui ei rakendata piisavaid ohjamismeetmeid /</p> <p>Better contacts will facilitate economic development, which might have reverse impacts to the environment (nature, traditional communities) if not managed properly.</p> <p>Positiivsed mõjud kultuurikeskkonnale – kultuuripärandi kaitse /</p> <p>Positive effect to the cultural environment- heritage preservation and promotion aspect.</p>	<p>ja sotsiaalset arengut / Programme activities support the implementation of EU Biodiversity Strategy to 2020. The main focus of the Strategy is to ensure the implementation of Habitats and Birds Directive which are the main instruments to protect the environment and achieve favourable conservation status. Main objective is to balance environmental protection, economic growth and social aspects.</p> <p>Eestis on need põhimõtted ülevõetud Eesti keskkonnanstrateegiasse, mille rakendamiseks on vastu võetud looduskaitse arengukava aastani 2020/ In Estonia the principles of Biodiversity Strategy have been integrated into Estonian Environmental Strategy 2020 and will be implemented through Estonian Environmental Action Plan.</p> <p>Programmi tegevused toetavad ettevõtete konkurentsivõime kasvu ja piirkondade sidususe ning arendusvõimekuse tugevdamist läbi erinevate tegevuste, mis on kooskõlas konkurentsikava „Eesti 2020“, „Eesti regionaalarengu strateegia 2014 -2020“ ja „Turismi arengukava“ eesmärkidega (VKEde areng, piiriülene koostöö, teaduse inimressursi arendamine,</p>
--	---	--	---	---

		<p>turismiobjektid ja marsruudid /local/regional tourism objects and routes;</p> <p>■ Ettevõtlusega alustamise toetamine / Promotion of entrepreneurship (start-ups, enterprising school).</p> <p>Turismivaldkonnas tuleks keskenduda kohalike ja regionaalsete turismi sihtkohtade, teenuste, toodete arendamisele, et suurendada piiri-alade atraktiivsust/In tourism development the focus should stay on local/regional tourism services, products and destinations to increase the attractiveness of border areas.</p>		<p>ettevõtlust toetava taristu ja turismi edendamine, jms). Lisaks aitavad programmi tegevused otseselt kaasa „Ida-Viru maakonna arengukava 2014 – 2020“ eesmärkide elluviimisele.</p> <p>Äritegevust toetava infrastruktuuri arendamine - „Transpordi arengukava 2014–2020“ / Programme activities support the business growth, regional cohesion and strengthening the capacity of enterprises through various activities which are in line with the objectives of Estonian competitiveness plan „Estonia 2020“, the „Estonian Regional Development Strategy 2014-2020“ and the „Estonian national tourism development plan“ (e.g. supporting SMEs, cross-border cooperation, R&D, developing infrastructure and promoting tourism). In addition the activities also directly support the objectives set in the Ida-Virumaa regional development plan 2014-2020. Developing infrastructure to enhance business growth is supporting the objectives of Estonian Transport Development Plan 2014-2020.</p> <p>Kultuuri ja ajaloo väärtuste kaitsmisel lähtub koostööprogramm strateegiast „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“/ The cooperation programme is based on the strategy “Basics of cultural policy until 2020” on the preservation of cultural and historical values.</p>
--	--	---	--	---

<p>TO 10 Prioriteetid / Priorities:</p> <p>Piiri ületuse korralduse ja turvalisuse arendamine, liikuvuse ja liikumise korraldamine /</p> <p>Promotion of border management and border security, mobility and migration management</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Arendada olemasolevate piiriületuspunktide läbilaskevõimet, arendades taristut ja piiriületuse protseduure / Increasing throughput capacity of existing border crossing points (BCP) by development of BCP infrastructure and border management procedures ■ Arendada olemasolevate piiriületuspunktide läbilaskevõimet arendades piiriületuspunktide teid ja toetavat taristut / Increasing throughput capacity of existing BCP by reconstruction of border crossing roads and supporting infrastructure. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Piiriületuspunktide arendamine / Development of existing border crossing points ■ Piiriületusprotseduuride lihtsustamine ja kaasastamine/ Simplification and modernization of operations and procedures needed for border crossings 	<p>Ehitustööd põhjustavad lühiajalist müra ja vibratsiooni, mis on seotud ehitustegevusega. Infrastruktuuri ja läbilaskevõime parendamine põhjustab üldist liikluse intensiivistumist, millel võivad olla pikaajalised mõjud (müra, vibratsioon). Kuigi transiitliikluse tihedus sõltub pigem poliitilistest otsustest kui piiripunktide läbilaskevõimest/ The developments will cause temporary rise in noise, vibration levels during the construction period.</p> <p>The improving accessibility will enhance traffic in transit road system having long term impacts (noise, vibration). However, rise in transit traffic density (and therefore impacts) would be more affected by the trade policies rather than improving capacity of border facilities.</p>	<p>„Eesti regionaalarengu strateegia 2014 - 2020“ , „Turismi arengukava“, „Ida-Viru maakonna arengukava 2014 – 2020“ – piiriületusprotsesside kiirendamine ja infrastruktuuri arendamine, turistide turvalisus/ Supports the objectives set in „Estonian Regional Development Strategy 2014-2020“, „Estonian Tourism Development Plan“, „Ida-Virumaa regional development plan 2014-2020“ – improving the capacity of border crossing points, developing infrastructure, promoting tourism and safety of tourists.</p>
<p>TO 6 Prioriteetid / Priorities:</p> <p>Keskkonnakaitse, kliimamõjude</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Parandada ühiseid veeressursse, parandades reoveekäitlussüsteeme (reoveepuhastusjaamu)/ Improving the quality of 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Suurendada valmisolekut reostuse vähendamiseks Läänemerel ja Peipsi järves (varustus, ühistegevused ja õppused) / Increasing readiness to eliminate pollution in Baltic Sea and 	<p>Toetatavatel tegevustel (reostuse ennetamine, reageerimine metsatulekahjudele, tahkete olme- ja tööstustekkeliste</p>	<p>Lisaks eespool mainitud strateegiatele ja arengukavadele, toetab programm keskkonnakaitse eesmärkide saavutamist muuhulgas järgmistes valdkondades / In addition to previously</p>

<p>leevendamine ja adapteerumine /</p> <p>Environmental protection, climate change mitigation and adaptation</p>	<p>joint water assets by improving waste water treatment facilities.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Parandada keskkonnakaitse ja energia säästva kasutamise alast teadlikkust/ Increasing awareness in environmental protection and efficient use of energy resources. ■ Toetada riskide haldamise ja keskkonnakatastroofide (tagajärgedega) võitlemise alaseid ühisaktsioone/ Fostering joint actions in risk management and readiness to cope with environmental disasters. ■ Parandada tahkete jäätmete (olme- ja tööstustekkeliste) ja reovee käitlemise tehnilist baasi / Improving solid (households and industrial) waste and wastewater treatment facilities. 	<p>Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero (equipment, joint activities and reaction);</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Teadlikkuse tõstmise projektid energeetika valdkonnas/ Educational projects on energy; ■ Ühised tegevused, et parandada metsatulekahjudele reageerimise võimekust/ Joint actions for improving rescue fire services and protecting forests ■ Reiveepuhastite rekonstrueerimine / Reconstruction of waste water treatment plants; ■ Üleüldine keskkonnateadlikkuse tõstmine / Increasing awareness in environmental protection; ■ Ühised tegevused, et edendada kalavarude säästvat tööstuslikku kasutamist / Joint actions to ensure sustainability of fishing industry; ■ Tahkete jäätmete käitlemistehaste rekonstrueerimine / Reconstruction of solid waste recycling plants; ■ Tahkete olme- ja tööstusjäätmete hoiukohtade rekonstrueerimine/ Reconstruction of the safe storages for solid household and industrial waste. 	<p>jäätmete ja reovee käitlemise tehnilise baasi parendamine) on positiivne mõju, eeldusel, et tegevuste teostamisel rakendatakse asjakohaseid keskkonnakaitse meetmeid / Preventing pollution, improving rescue services, protecting forests, reconstructing solid waste treatment and storages for industrial and domestic waste facilities will have generally positive effect to the environment (to soil and water) when appropriate environmental considerations are involved in the project selection and development process.</p> <p>Projektid, mis on seotud kalatööstusega peavad tähelepanu pöörama, et Läänemere, jõgede ja järvede seisund ei halveneks / Projects related to fishing industry should take great care of providing solutions that are consistent with the nature values in the Baltic sea,</p>	<p>mentioned strategies and development plans, the Programme also supports the following areas:</p> <p><u>Veekaitse/ Water protection</u></p> <p>Toetab Läänemere kaitse konventsiooni ja Läänemere piirkonna strateegia eesmärgi, et tagada Läänemere keskkonna hea seisund toetades sealjuures erinevaid majanduslikke ja sotsiaalseid tegevusi (reoveepuhastusjaamade töö tõhustamine, ohtlike ainete ja saasteainete vähendamine, koostöö edendamise ühiste veeressursside majandamiseks)/ Programme supports the objectives of the Convention on the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea and the EU Strategy for the Baltic Sea by promoting different economic and social activities (reconstructing wastewater treatment plants, reduction of hazardous substances and other pollutants, promoting cooperation to jointly protect trans boundary water resources).</p> <p>Aitab rakendada veepoliitika raamdirektiivi jt veealaste direktiivide ja nendest tulenevate määruste nõudeid (kõikide vete hea seisundi saavutamine - vesikondade majanduskavad, valgalade kaitse reostuse eest, keskkonna kvaliteedi standardid, tööstusliku heitvee piirnormid, jms)/</p>
--	--	---	--	--

			<p>lakes, and rivers.</p>	<p>The Programme helps to implement the requirements set by the Water Framework Directive and related regulations (achieving good status of waters, river basin management plans, protecting catchment areas from pollution, environmental quality standards, emission limit values for industrial waste water, etc.).</p> <p><u>Loodusvarade säästlik kasutamine, elurikkuse kaitse ja teadlikkuste tõstmine/ Sustainable use of natural resources, protecting biodiversity and raising environmental awareness</u></p> <p>Programm toetab „Säästev Eesti 21“ eesmärkide saavutamist – Eesti kultuuriruumi elujõulisus, inimese heaolu kasv, sotsiaalselt sidus ühiskond ja ökoloogiline tasakaal/ Programme supports the objectives of „Sustainable Estonia 21“ – Estonian cultural vitality, well-being of people, socially cohesive society and ecological balance.</p> <p>Kalavarude säästlik kasutamine – „Eesti kalanduse strateegia 2014–2020“; Energiatõhusus – „Energiamajanduse arengukava aastani 2030“, „Eesti taastuenergia tegevuskava aastani</p>
--	--	--	---------------------------	--

			<p>2020"; Haridustegevus – „Looduskaitse arengukava aastani 2020“, „Elukestva õppe strateegia 2020“ / Sustainable use of fish resources – „Estonian Fisheries Strategy 2014-2020“; Energy efficiency – „National Development Plan of the Energy Sector until 2030“; Activities promoting environmental awareness – “Nature Conservation Development Plan until 2020”, “Vocational Training Strategy until 2020”.</p> <p><u>Jäätmetekke vähendamine/ Reducing waste</u> Programm toetab „Riigi jäätmekava 2014–2020“ eesmäärke - jäätmetekke vähendamine, parima võimaliku tehnoloogia rakendamine/ The Programme supports the objectives set in the „National Waste Management Plan 2014-2020“ – minimizing waste, implementing best available Technologies.</p> <p><u>Elanike turvalisus ja kaitse/ Security and protection of residents</u> (merereostus, suurõnnetused)/(pollution at sea, major accidents) Programm toetab Eesti keskkon- nastrateegia eesmäärke - valmisolek, kriisireguleerimine, koolitused ning ühine väljaõpe hädaolukorraks valmi-</p>
--	--	--	--

				solekuks / Programme supports the objectives set in the Estonian Environmental Strategy – prevention and readiness for crisis, joint training for emergencies.
<p>TO 5 Prioriteetid/ Priorities:</p> <p>Kohaliku ja regionaalse administratiivse võimekuse toetamine /</p> <p>Support to local & regional good governance</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kohalike ja regionaalsete ametkondade ja nende allüksuste vahelise koostöö arendamine / Improving cooperation between local and regional authorities and their sub-units. ■ Kohalike ja regionaalsete kogukondade koostöö arendamine / Improving cooperation of local and regional communities. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Haridus – haridusasutuste koostöö (töölane koolitus), õppekavade väljatöötamine, kvalifikatsiooni ja standardite ühtlustamine, õpetamismeetodite edendamine (sh ka vene keeles) / Education - cooperation between (vocational) schools in such fields as teaching methodology (including Russian language), development of curriculums, mutual recognition of qualification; ■ Tervis – aktiivne eluviis, rekreatsioon ja rehabilitatsioon / Health - active life and recreation, rehabilitation; ■ Sotsiaalspektid – töö noortega, tööhõive, ennetustöö (HIV) / Social- youth, employment, HIV/AIDS prevention; <p>Kohalike ja regionaalsete kogukondade koostöö järgmistes valdkondades / Cooperation of local & regional communities in the fields of:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kultuur – kultuuri ja ajaloovärtuste kaitsmine kohalike omavalitsuste tasandil/ 	<p>Elustiili, tervise ja kultuuri edendamise valdkonna projektidel on positiivne mõju kohalikule kogukonnale / Lifestyle, health and culture oriented project will have positive impact to the population and communities.</p>	<p>„Eesti 2020“, „Eesti regionaalarengu strateegia 2014 -2020“ – kvaliteetne ja kõigile kättesaadav haridus/ Estonia 2020, Estonian Regional Development Strategy –</p> <p>Education is available for everybody and the quality of education is high.</p> <p>„Rahvastiku Tervise arengukava 2009 – 2020“ – tervislike ja sportlike eluviiside propageerimine, nakkushaiguste ennetamine / Estonian National Health Plan 2009-2020 – supports promoting healthy lifestyle and recreational activities, preventing infectious disease.</p>

		<p>Culture- preservation and promotion of cultural and historical heritage on municipal level;</p> <ul style="list-style-type: none">■ Sport – kontaktide ja kogemuste vahetamine/ Sport- exchange of know-how and contacts. <p>Kohalike ja regionaalsete ametiasutuste ja nende allüksuste vaheline koostöö ja kogemuste vahetamine/ Cooperation of local/regional administrations and their sub-units to increase change experience in different fields like e-services and joint planning.</p>		
--	--	---	--	--

6. STRATEEGILISE DOKUMENDI ELLUVIIMISEGA KAASNEVA MÕJU HINDAMINE/ ASSESSMENT OF IMPACTS RELATED TO THE IMPLEMENTATION OF THE STRATEGIC DOCUMENT

KSH objektiks olev koostööprogramm on seotud valdavalt nõ "pehmete projektide" rahastamisega (ametkondlik ja kogukondadevaheline koostöö, väikeettevõtluse toetus). Investeeringud objektidesse on seotud pigem väikeste objektidega (näiteks väikeprügilate ja reoveepuhastite rekonstrueerimine, piiriületuspunktide ja seotud taristu rekonstrueerimine ja ehitus). Sellest tulenevalt ei ole eeldavad muudatused sh keskkonnamõjude aspektist eriti suured. Siiski võib mõju olla oluline, kui projektide arendamisel keskkonnaaspektidele tähelepanu ei pöörata. Projektide elluviimisega võib kaasneda ka võimalik positiivne mõju. Oluline on märkida, et KSH ruumiline ulatus sõltub ka hinnatavast aspektist.

Käesolev peatükk sisaldab eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldust strateegilise dokumendi koostamise ajal, samuti programmi elluviimisega kaasneva mõju hindamist kriteeriumite lõikes arvestades ka olukorraga, kus Programmi ellu ei viida.

Alternatiivseid koostööprogrammi stsenaariumeid programmi koostamises käesoleva KSH toimumise perioodil ei ole kaalutud. Kattev programmi elluviimisega kaasneva mõju võrdlus 0-variandiga (programmi ellu ei viida) on läbi viidud vastavusanalüüsi käigus. Välismõju analüüsis on käsitletud võimalikke lahendusalternatiive koos mõjude ja võimalike leevendusvõimalustega vastava hindamiskriteeriumi raames.

Peatükis sisalduvad Programmi keskkonnaeesmärgid, nende alusel koostatud vastavusanalüüs ja seejärel välismõju analüüs. Peatükis on esitatud kokkuvõtvalt leevendavad meetmed, piiriüleised mõjud ja kumulatiivsed mõjud.

Käesolev peatükk sisaldab ka hinnangut eeldatavalt olulise vahetu,

The cooperation programme, object of the SEA, is supporting mainly "soft projects" (institutional and community cooperation, support to small enterprises). Investments to the objects are related rather to small objects (such as reconstruction of small solid waste and wastewater treatment facilities, border crossing facilities with related roads and structures). From this perspective the changes e.g. from the environmental impacts perspective are not big. Nevertheless, the impacts could be significant if not addressed properly during development. Also, support to positive impacts within implementation is important.

It is also important to mention, that the spatial scope is also dependent on the type of aspects that will be assessed.

Current sub-chapter contains description of the affected environment at the time of the compilation of the strategic document; also impacts of the activities of the programme are predicted on the basis of set criteria considering also the alternative scenario when the programme is not implemented.

Alternative scenarios where not considered in preparation of the cross border cooperation programme within the period of current SEA. Comprehensive assessment with the 0-alternative (programme is not implemented) has been performed within the compliance analysis. Within the assessment of external impacts the possible alternatives within assessment criteria are described with appropriate mitigation measures.

In this chapter the environmental objectives of the Programme are listed on the basis of which the compliance analysis is performed. The external impact analysis is presented, finally the summary of mitigation measures, cross-border impacts and cumulative impacts

kaudse, lühi- ja pikaajalise, positiivse ja negatiivse mõju kohta keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, bioloogilisele mitmekesisusele, populatsioonidele, taimedele, loomadele, pinnasele, vee ja õhu kvaliteedile, kliimamuutustele, kultuuripärandile ja maastikele, hinnangut jäätmetekke võimaluste kohta. Loetelu on sõelumisfaasis oluliselt täpsustatud ja sisalduvad KSH kriteeriumite hulgas.

Mõju prognoosimisel on kasutatud valdavalt eksperthinnangute meetodit - vastava valdkonna ekspert on koostanud hinnangu koostööprogrammi mõju kohta, kasutades selleks vajadusel geoinfoanalüüsi tehnilise meetodina.

Piiriülese mõju hindamisel osales töörühmas Venemaa keskkonnaekspert.

are presented.

Current chapter contains the assessments to the perceived significant direct, indirect, long and short term, positive and negative impacts to the environment, including to the human health and social needs, property, biodiversity, populations, plants, animals, soil, water and ambient air quality, climate change, cultural heritage and landscape, impact of likely production capacity of solid waste. The list has been considerably specified within the Scoping phase and is included in the criteria used in the assessment.

Mainly the method of expert opinions was used in assessments- the relevant expert prepared assessment for specific field using GIS analysis when necessary.

The transboundary impacts were assessed with the participation of the environmental expert from the Russian Federation.

6.1 KSH EESMÄRGID, PROGRAMMI KESKKONNAEESMÄRGID / THE AIM OF THE SEA, ENVIRONMENTAL OBJECTIVES OF THE PROGRAMME

Selleks, et aidata suunata Programmi keskkonnamõju hindamise tähelepanu kõige olulisematele teemadele, on Programmis sõnastatud strateegilised keskkonnaeesmärgid:

- Eesmärk 1 Parandada ühiseid veeressursse, vähendades nende saastekoormust (sh parendades reoveepuhastusjäämu), tahkete jäätmete (olme- ja tööstustekkeliste) ja reovee käitlemise tehnilist baasi, vähendades põllumajandusreostust.
- Eesmärk 2 Parandada ühiste veeressursside elurikkust.
- Eesmärk 3 Parandada keskkonnakaitse ja energia säästva kasutamise alast teadlikkust.
- Eesmärk 4 Toetada riskide haldamise ja keskkonnakatastroofide (tagajärgedega) võitlemise alaseid ühisaktsioone.

A set of SEA objectives have been formulated within the Programme to help focus the programme and environmental assessment on the most important issues related to the SEA:

- Objective 1 Improving the quality of joint water assets by reducing their pollution load (including improving waste water treatment facilities, improving solid (households and industrial) waste management and relevant facilities, reducing the pollution caused by agricultural sector).
- Objective 2 Improving the biodiversity of joint water assets.
- Objective 3 Increasing awareness in environmental protection and efficient use of energy resources.
- Objective 4 Fostering joint actions in risk management and readiness to cope with environmental disasters.

6.2 VASTAVUSANALÜÜS / COMPLIANCE ANALYSIS

Keskkonnaneesmärgid annavad võrdlusaluse, millega saab kõrvutada ja hinnata Programmiga kaasnevaid eeldatavaid keskkonnamõjusid alternatiivsete lahendusvariantide lõikes. Keskkonnaneesmärgid määratlevad lõpptulemuse, milleks on nt bioloogilise mitmekesisuse kaitsmine. Küsimus seisneb seega järgnevas: kas Programmiga kavandatud strateegilised tegevused aitavad kaasa selle eesmärgi täitumisele või töötavad nad selle vastu? Kirjeldatud meetodika, mida nimetatakse rahvusvaheliselt ja ka Eesti traditsioonis vastavusanalüüsiks, põhineb strateegiate keskkonnamõju strateegilise hindamise parimal rahvusvahelisel⁷ ja ka Eesti praktikal.

Keskkonnaneesmärgid ei ole omavahel sisulises vastolus, eraldi eesmärkide sobivusanalüüsi läbi ei viidud.

Vastavusanalüüs on esitatud tabelis 3. Tabeli täitmisel on arvestatud, et pakutud leevendavad meetmed viiakse ellu. Kriteeriumite täpsem kirjeldus on toodud alapeatükkides 6.3.2-6.3.10.

Vastavusanalüüsi tulemusena saab öelda, et enamuse kriteeriumite lõikes on Programmiga kavandatavate tegevuste realiseerumisel mõju keskkonnale positiivne. Positiivne mõju avaldus selgemalt kriteeriumite lõikes, mis puudutasid looduskeskkonda ja mille mõju on ulatuslikum. Mõju oli neutraalsem lokaalse mõjuga kriteeriumite puhul (tervusemõjud, müra ja vibratsioon). Programmi tegevused on keskkonnamõju osas neutraalsed kultuurikeskkonna aspektist.

SEA objectives provide a yardstick against which the environmental effects of the Programme can be assessed. An SEA objective identifies an outcome, e.g. to protect biodiversity. The test would then be: do the strategic actions of the Plan help to achieve this objective, or work against it? The described procedure, in international but also Estonian tradition often called as compliance analysis, is based on best practice of Strategic Impact Assessment of Strategies⁴.

A compatibility test of each of the SEA objectives against each other will be undertaken to ensure that no conflicts will arise during the assessment.

Also, the compliance analysis of the Programme to the national environmental guidance documents will be analysed. It is presented in Table 3. While compiling the table, it has been considered that the mitigation measures described will be implemented. Description of the criteria is provided in the sub-chapters 6.3.2-6.3.10.

As a result of the compliance analysis, it can be said that regarding most of the criteria, the environmental benefits were clearer when implementing Programme activities. The criteria was best fulfilled regarding the nature environment and for those areas with wider impact. The impact was neutral regarding local criteria (health effects, noise and vibration). Programme activities are with neutral environmental effects regarding the criteria of the impact on the cultural heritage.

⁷ Department for Transport Transport Analysis Guidance (TAG). 2004. Strategic Environmental Assessment for Transport Plans and Programmes. UK Government.

Tabel 3/ Table 3. Vastavusanalüüs. Programmi elluviimise tulemusena avaldub mõju võrreldes olemasoleva olukorraga (0-variant) kriteeriumite lõikes. Mõju on **positiivne**, **märgatav mõju puudub** või **negatiivne**. / Compliance analysis. Impact compared to the present situation (0 – alternative). Impact could be **positive**, **no significant impact** or **negative**.

Kriteerium / Criteria	Programmi keskkonnanäesmärkide (vt ptk 6.1) täitmine võrreldes 0 variandiga / Compliance of Environmental objectives (see Ch. 6.1) of the Programme compared to the 0 - alternative			
	Eesmärk / Objective 1	Eesmärk / Objective 2	Eesmärk / Objective 3	Eesmärk / Objective 4
Mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele alale / Impact to the Natura 2000 network area				
Mõju elurikkusele/ Impact on biodiversity				
Mõju veekogude seisundile ja pinna- ning põhjavee kvaliteedile / Impact on state of water-bodies, surface and groundwater quality				
Müra ja vibratsiooni mõju/ Impact of noise and vibration				
Atmosfääriõhu reostuse mõju/ Impact of air pollution				
Keskonnakatastroofi riskiga seotud mõju / Risk of environmental disasters				
Jäätmekäitlusega seotud mõju / Impacts related to the waste management				
Mõju kohalikule ja regionaalsele ettevõtlusele ja elukvaliteedile/ Impact to local and regional entrepreneurship, way of life				
Mõju kultuuripärandile/ Impact on the cultural heritage				

6.3 EELDATAVALT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS JA VÄLISMÕJU HINDAMINE / DESCRIPTION OF THE ENVIRONMENT LIKELY TO BE IMPACTED AND ASSESSMENT OF EXTERNAL IMPACTS

6.3.1 KSH käsitletava ala kirjeldus/Description of the SEA area

Programmi territoorium (vt Joonis 1, skeem on Eesti Vene Koostööprogrammi töödokumendist), mis ligikaudselt võrdub Eesti territooriumil KSH ruumilise ulatusega, paikneb Läänemere idaosas hõlmates ligi 1/3 Eesti territooriumist.

Programm hõlmab territooriumi suurusega 174 945, 8 km², millest 32 298 km² paikneb Eestis ja 142 647, 8 km² Vene Föderatsioonis. Kuna Eesti territoorium on kokku 45 224 km² moodustab programmiga hõlmatav territoorium tervelt 71,4 % Eesti territooriumist. Käesolev KSH keskendub programmi keskkonnamõjudele vaid Eesti territooriumil, programmi tegevuste poolt põhjustatud keskkonnamõju Vene territooriumil on hinnatud vaid piiriülese mõju kontekstis.

Ala on jaotatud EL välispiiriga Eesti ja Venemaa vahel (338 km, sh 200 km veepiiri mööda Peipsi järve ja Narva jõge). Eesti ja Venemaa omavad ka pikka ühist merepiiri Soome lahel. Programmi tegevused ei ole merealadega otseselt seotud.

The Programme area (Figure 1, the figure is from the working document of the EstRus Programme), equalling roughly to the SEA areal scope on Estonian territory, lies in the East of the Baltic Sea region encompassing in Estonia roughly 1/3 of its territory.

The Programme area covers 174 945, 8 km², of which 32 298 km² of belongs to Estonia and 142 647, 8 km² to Russia. As the whole territory of Estonia is 45 224 km² the programme area covers 71.4 % of Estonian territory. The current SEA predominantly focuses on the impacts of the Programme activities on Estonian territory, the impacts on Russian territory are assessed only in the context of transboundary impacts.

The area is divided by the EU external border between Estonia and Russia (338 km, including 200 km water border along Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero and Narva River). Estonia and Russia also share a long maritime border across the Gulf of Finland. The activities of the Programme are not directly related to the marine areas.

6.3.2 Mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele alale / Impact to the Natura 2000 network area

Kriteeriumi kirjeldus

Natura 2000 on üle-Euroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Natura 2000 loodusladad ja linnualad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ. Planeeringute tegevuste kavandamisel tuleb võimalikke otseseid ja kaudseid mõjusid Natura aladele arvesse võtta.

Natura hindamine on menetlusprotsess, mida viiakse läbi vastavalt

Description of the criteria

Natura 2000 is Pan-European network of protected areas with the purpose of protecting rare and endangered birds, animals, plants and their habitats. Natura 2000 habitats directive sites and birds directive sites are established based on the directives 92/4

/EEC and 2009/147/EC of the European Council. In the planning phase all direct and indirect impacts have to be taken into consideration.

Natura assessment is a procedure which is carried out according to

loodusdirektiivi artikli 6 lõigetele 3 ja 4. Käesolevas töös tuginetakse Euroopa Komisjoni juhendile „Natura 2000 alad oluliselt mõjutavate kavade ja projektide hindamine. Loodusdirektiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 tõlgendamise meetodilised juhised” ja juhendile "Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis" (KeMÜ, koost 2013). Lisaks arvestatakse juhendmaterjaliga „Juhised loodusdirektiivi artikli 6 lõigete 3 ja 4 rakendamiseks Eestis” (Kaja Peterson, SEI Tallinn, 2006). Natura hindamise juures on oluline, et **hinnatakse tõenäoliselt avalduvat negatiivset mõju lähtudes käesoleva Programmi üldistusastmest.**

Natura hindamise juures on oluline, et hinnatakse tõenäoliselt avalduvat negatiivset mõju lähtudes üksnes ala kaitse-eesmärkidest. Tegevuse mõjud loetakse oluliseks, kui tegevuse elluviimise tulemusena kaitse-eesmärkide seisund halveneb või tegevuse elluviimise tulemusena (kaitsekorralduskavas sätestatud) ei ole võimalik kaitse-eesmärke saavutada.

Natura-eelhindamise eesmärgiks on läbi alljärgnevate sammude välja selgitada ja tuvastada projekti võimalik mõju Natura 2000 alale (kas eraldi või koos teiste projektide või kavadega) ning **hinnata, kas tegemist on tõenäoliselt olulise mõjuga või mõju ei ole välistatud lähtudes käesoleva Programmi üldistusastmest.**

Natura eelhindamisel tuleb läbi viia järgmised sammud:

- Informatsioon kavandatava tegevuse kohta.
- Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus.
- Kavandatava tegevuse seotus Natura ala kaitsekorraldusega.
- Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura-aladele.
- Natura eelhindamise tulemused ja järeldus.

Arvestades Programmi üldistusastet ja asjaolu, et programm hõlmab üle 70% Eesti territooriumist saab käesoleva kriteeriumi raames Programmi mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele aladele tuua

guidelines by European Commission "Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites. Methodological guidance on the provisions of Article 6 (3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC" and guidelines by KeMÜ (2013) "Guidelines for implementing Habitats Directive article 6 subsection 3 to compile Natura assessment in Estonia". Also "Guidelines for implementing Article 6 paragraphs 3 and 4 in the Nature Directive in Estonia" (Kaja Peterson, 2006).

It is important to note that Natura assessment is **only assessing impacts taking into account the degree of generalisation of the Programme.**

Within Natura 2000 assessment context it is important to assess likely negative impact exclusively on the conservation objectives of the area.

Impacts caused by the planned activities are considered significant if implementing the protection plans are hindered or obstructed by carrying out the activities.

The goal of the **Natura preliminary assessment** is to define and identify likely impact of the project to the natura 2000 areas (considering exclusively the project and cumulatively with other relevant projects and plans) and **assess, whether there is likely significant impact or the impact cannot be excluded considering the level of detail of current Programme.** Within the preliminary Natura assessment following steps should be taken:

- Gathering of information on proposed activity.
- Information on Natura areas within the area of influence of the planned activity.
- Relation of the planned activity with the conservation management of the Natura 2000 areas.
- Prognosis of impacts of planned activities to the Natura areas.
- Results of the Natura preliminary assessment and conclusion.

Given the level of generalisation and the fact that the Programme

välja vaid üldises kontekstis tuues välja programmiga toetatavad tegevused ja tingimused, mille puhul võivad ilmuda mõjud Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele aladele. Nimetatud tegevuste edasisel arendamise tuleb läbi viia Natura hindamine.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

Kavandatava tegevuse täpsem kirjeldus on toodud ptk-s 5.

Seotud tegevused Programmis:

Otsene mõju

Temaatilise eesmärgiga 6 (TO)- Keskkonnakaitse, kliimamõjude leevendamine ja adapteerumine - seotud tegevused võivad potentsiaalselt omada mõju Natura 2000 aladele. Mõjuga tegevused võivad olla näiteks puhastite ja jäätme(töötlus)jaamade, tööstus- ja olmejäätmete hoidlate rekonstrueerimine.

Meetmed, mis on seotud säästva tööstusliku kalanduse propageerimisega, võivad samuti avaldada mõju Natura 2000 aladele.

Meetmed, mis on seotud piiriületuspunktide ja nendega seotud teede ja muu taristu arendamisega (TO 10) võivad avaldada negatiivset mõju loodusväärtustele, sh Natura 2000 aladele.

Kaudne mõju

Temaatilise eesmärgiga 1 (TO) - Ettevõtlus ja väikeste ning keskmise suurusega ettevõtete areng (sisaldab spetsiifilisi sektoreid nagu turism ja loomemajandus) - paranev ühendus aitab kaasa majandusarengule, mis omakorda võib omada negatiivset mõju keskkonnale (sh Natura 2000 aladele).

Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus

Praeguse seisuga on Eestis 608 Natura ala, millest 542 on loodusalad ja 66 linnualad, kogupindalaga 14 752 km². Veidi üle

covers more than 70% of Estonian territory, the current criteria brings out only the most general activities and conditions supported by the Programme, which might have impact to the Natura 2000 areas. Defined activities will be subjected to the preliminary assessment or appropriate assessments in the course of the application of the Programme.

Information of the proposed activities

Description of proposed activities is given in the Chapter 5.

Relate activities in the Programme:

Direct impact

Activities related to TO 6 - Environmental protection, climate change mitigation and adaptation - could potentially have adverse impacts on the Natura 2000 areas. The activities likely to have impact could be reconstruction of waste water treatment plants, solid waste recycling plants, safe storages for solid household and industrial waste.

Measures, related to the Joint actions to ensure sustainability of fishing industry could have also effect to the Natura 2000 areas.

Measures related to the development of border crossing points with roads and other related infrastructure (TO 10) could impact negatively nature values, including Natura 2000 areas.

Indirect impact

Activities related to TO1 - Entrepreneurship and SME development (including specific sectors like tourism and creative industry) - Better contacts will facilitate economic development, which might have reverse impacts to the environment (including Natura 2000 areas).

Information on Natura areas within the area of influence of the planned activity

There are currently 608 Natura areas in Estonia, 542 of which are Special Areas of Conservation (SAC) and 66 Special Protection Areas

poole aladest asub meres (7551 km²) ja maismaast on linnu- ja loodusaladega kaetud 16,6% (7203 km²).

Arvestades asjaolu, et mitmed Programmi tegevused keskenduvad piiriäärsetele aladele (säätava tööstusliku kalanduse propageerimisega seotud tegevused, piiriületuspunktide ja nendega seotud taristu arendamine) on täpsemalt vaadeldud piiriäärseid Natura 2000 alasid (vt allpooltoodud joonis 2).

Programmiga hõlmatavasse alasse jääb hulgaliselt Natura 2000 alasid kogupindalaga 9686 km², alade nimekiri on toodud lisas 6. Programmiga hõlmatavasse alasse jääb 8143,7 km² maismaaökosüsteemide kaitsega seotud Natura alasid, 1542,7 km² veeökosüsteemide kaitsega seotud Natura alasid. Loodusalasid on programmiga hõlmataval alal maismaal 4523 km² ja veekogudel 932,5 km². Linnualasid on programmiga hõlmataval alal 3620,8 km² maismaal ja 610,2 km² veekogudel.

Kuna Programmiga määratud tegevuste tihedus on eeldatavalt suurem piiriäärsetel aladel on oluline vaadelda täpsemalt alasid, mis paiknevad piiril või selle vahetus naabruses. 1 km ulatuses Eesti Vene piirist paikneb 31 loodusala kogupindalaga 1042 km² ja 6 linnuala kogupindalaga 640,7 km².

Kavandatava tegevuse seotus kaitsekorraldusega

Koostööprogrammiga kavandatavad tegevused ei ole otseselt seotud ega vajalikud Natura 2000 alade kaitse korraldamiseks.

Programmi elluviimisega kaasnev mõju (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)

Mõju avaldumine sõltub kaitstavatest väärtusest. Maismaaelupaikadele avalduv mõju võib olla enamasti lokaalne (kümnetes meetrites), kuid läbi veerežiimi muutuste ka suurem (sadades meetrites). Veealade ja linnualade puhul on mõju suurem (kilomeetrites).

(SPA-s or bird directive areas), with total area of 14 752 km². Little less than half of those areas are on the water (7551 km²) and 16,6% of land area is covered with SAC and SPA areas (7203 km²).

Since several Programme activities are targeted towards border regions (sustainability of fishing industry, developing infrastructure of border crossing points), the description of Natura 2000 areas also focuses on the border areas (see Figure 2 presented below).

Of the Program area there are numerous Natura 2000 sites with the total area of 9686 km². Detailed list of the Natura areas is attached in Annex 6. 8143,7 km² of Natura areas are related to the protection of terrestrial ecosystems and 1542,7 km² related to the protection of aquatic ecosystems.

The total area of nature protection areas on terrestrial land is 4523 km² and on water bodies is 932,5 km². The bird habitats include 3620,8 km² on terrestrial land and 610,2 km² on water bodies.

The focus should be on the border areas where several Program activities are targeted. There are 31 SAC areas with total area of 1042 km² and 6 SPA-s with total area of 640,7 km² within one kilometre distance of Estonian-Russian border.

Relation of the planned activity with the conservation management of the Natura 2000 areas.

The activities of the programme are not directly related to the conservation management of the Natura 2000 areas.

Impacts caused by the programme (incl comparison to the present situation)

Impact depends on the specific protected value. Impact to terrestrial habitats could be mainly local (reaching tens of metres), but in case of changes to hydrological regime, it can be wider (reaching hundreds of meters). Impact to water and bird habitats is bigger (reaching several kilometers).

Program activities with potentially significant effect are those which

Programmiga kavandatavatest tegevustest on potentsiaalselt olulise mõjuga Programmiga kavandatavad tegevused (objektid), mille rekonstrueerimise või ehitamise käigus võib ilmneda kas ehitus- või kasutusaegne mõju vahetus naabruses või mõjupiirkonnas paiknevatele Natura 2000 aladele.

Konkreetsete objektide rajamisel või rekonstrueermisel võib Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele aladele avalduda kõige suurem potentsiaalne mõju.

Näiteks puhastite ja jäätme(töötlus)jaamade, tööstus- ja olmejäätmete hoidlate, piiripunktide ja nendega seotud teede ja muu taristu rekonstrueerimise käigus võib mainitud objekti naabruses jääda Natura 2000 alasid. Kui nimetatud objektide naabruses jääb Natura 2000 alasid, tuleb läbi viia Natura hindamine. Objektide rajamist Natura 2000 aladele tuleb vältida. **Kavandatav tegevuse elluviimine ei tohi Natura 2000 ala loodusväärtusi kahjustada.**

Programmi meetmed, mis on seotud säästva tööstusliku kalanduse propageerimisega, võivad samuti avaldada mõju Natura 2000 aladele ning mõjud on siinkohal meetmete oskusliku kavandamise tingimustes ilmselt positiivsed. Siiski, arvestades kogu kalastikku hõlmava mõju mitmetahulisusega võivad ilmneda kaudsed mõjud näiteks linnualadele (nt läbi toidubaasi muutuste). Seetõttu peab taoliste säästva tööstusliku kalanduse meetmete väljatöötamine toimuma vastavate erialaspetsialistide osavõtul, soovitatav on projektile KSH ja Natura hindamise läbiviimine.

Piiriüleused mõjud

Piiriveekogude veelupaikade ja linnualadele võib ülaltoodud tegevuste arendamisel Venemaa territooriumil avalduda potentsiaalne mõju ka Eestis paiknevatele Natura 2000 aladele. Projektide hindamise etapis tuleb igakordselt kaaluda Natura hindamise algatamist ning vajadusel läbi viia Natura 2000 hindamine arvestades ülaltoodud kriteeriume.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Leevendada saab tõhusalt kaudset mõju (näiteks mõju elupaiga

will impact the Natura 2000 areas in the neighbouring area or within the area of influence during reconstruction and building process, or during the use phase.

When developing or reconstructing objects on the Natura 2000 areas, impact to the Natura 2000 areas could be largest.

For example, when reconstructing wastewater treatment plants, solid waste recycling plants and safe storages for household/industrial waste, reconstruction of border crossing roads and supporting infrastructure, the activities could be situated close to Natura 2000 area. When Natura 2000 area is in the vicinity of such object Natura assessment will have to be conducted. Development of objects within Natura 2000 areas should be prevented. **Implementation of proposed action cannot harm the natural values protected within the Natura 2000 area.**

Program measures related to promoting sustainable fishing industry, are likely to have positive impact on the Natura 2000 areas, provided that the selected measures are appropriate. However given the complexity of impacts to fish fauna, there could also be indirect impacts to bird habitats (through changes in food-chain).

When developing measures for sustainable fishing industry, it is necessary to include specialists and for each project an EIA and Natura assessment is recommended.

Transboundary impacts

When above mentioned Program activities are implemented on Russian territory, the activities could have a potential impact on Natura 2000 areas situated in Estonia (such as aquatic habitats and bird habitats related to transboundary water bodies). When assessing the projects, necessity of Natura 2000 assessment should be considered and if necessary Natura 2000 assessment conducted applying the criteria defined above.

Mitigation measures and follow-up procedures

Indirect impact can be mitigated efficiently (for example, impact to

veerežiimile). Otsese mõju (nt elupaiga hävimine) leevendamisevõimalused on pigem piiratud ja seetõttu on otstarbekam mõju avaldumise tõenäosus viia miinumumini projektide ettevalmistamise faasis.

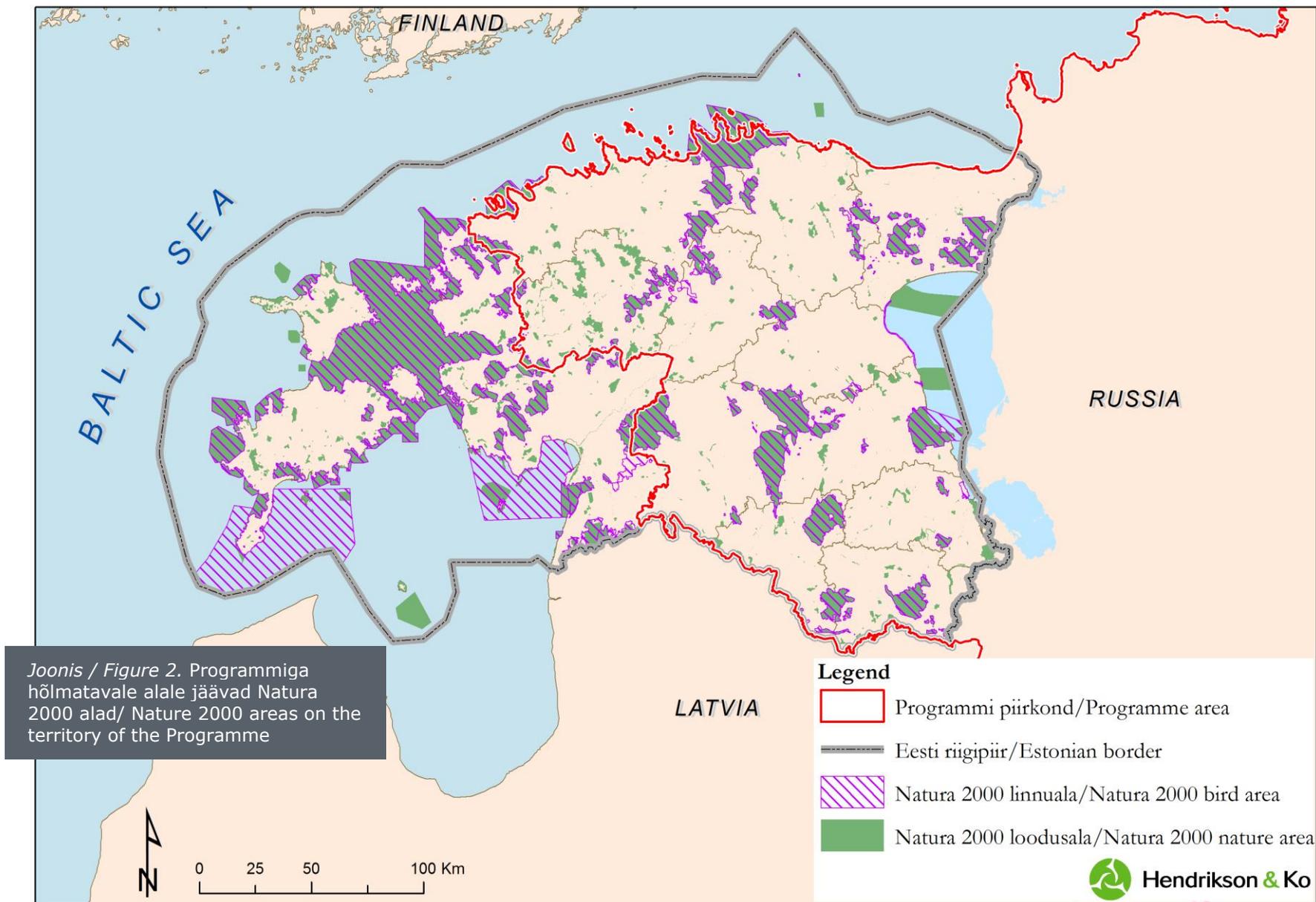
Arvestada tuleb ka asjaoluga, et Programmiga kavandataval tegevusel võib olla ka positiivne mõju Natura aladel kaitstavatele väärtustele (tulekahjudega võitlemine, säästva tööstusliku kaladuse propageerimine), kus on oluline kaasata oskusteavet soodustava protentsiaali realiseerimiseks.

Praeguse täpsusastmes oleva info hindamise alusel **ei ole põhjust eeldada, et Programmi elluviimine toob vältimatult kaasa negatiivse mõju Natura 2000 võrgustiku aladele**. Programmi elluviimisel tuleb meetmete rakendajal igakordselt kaaluda tegevuse võimalikku negatiivset mõju Natura 2000 võrgustiku alal ja vajadusel algatada vastav keskkonnamõju hindamise menetlus ning viia läbi Natura hindamine.

water regime), mitigation possibilities regarding direct impact are rather limited (i.e. habitat loss) and therefore it is advised to minimise the impact as much as possible already in the preparatory phase of the project.

The Program activities may also have a positive impact to the Natura areas (e.g. fighting forest fires, promoting sustainable fishing industries) and it is essential to involve specific know-how to maximise the positive outcome.

Considering the level of detail in current assessment **there are no reasons to expect that implementation of the Programme would cause negative impacts to the areas belonging to the Natura 2000 network of areas**. When implementing the Programme the responsible person for implementation should each time weigh likely negative impact of the activities on the area belonging to the Natura 2000 network and initiate appropriate environmental assessment procedure and Natura 2000 assessment when necessary.

6.3.3 Mõju elurikkusele/ Impact on biodiversity

Kriteeriumi kirjeldus

Arendustegevused avaldavad mõju elurikkusele nii masimaa- kui ka veeökosüsteemide puhul, kriteeriumi raames tuuakse välja Programmi eesmärkide kooskõla elurikkuse säilitamise eesmärkidega (sh EL Bioloogilise Mitmekesisuse Strateegia aastani 2020, Looduskaitse arengukava aastani 2020), samuti Programmi tegevuste mõju elurikkuse kaitse aspektist.

Seotud tegevused programmis

Otsene mõju

Temaatilise eesmärgiga 6 (TO) - Keskkonnakaitse, kliimamõjude leevendamine ja adapteerumine - seotud tegevused võivad potentsiaalselt omada mõju elurikkusele. Mõjuga tegevused võivad olla näiteks puhastite ja jäätme(töötlus)jaamade, tööstus- ja olmejäätmete hoidlate rekonstrueerimine.

Meetmed, mis on seotud säästva tööstusliku kalanduse propageerimisega, võivad samuti omada mõju elurikkusele.

Meetmed, mis on seotud ühistevõimusega, mis on suunatud tulekahjudega seotud päästevõimekuse ja metsade kaitsega omavad tähtsust elurikkuse seisukohalt.

Kaudne mõju

Temaatilise eesmärgiga 1 (TO) - Ettevõtetus ja väikeste ning keskmise suurusega ettevõtete areng (sisaldab spetsiifilisi sektoreid nagu turism ja loomemajandus) - paranev ühendus parandab majandusarengut mis omakorda võib omada negatiivset mõju keskkonnale (sh elurikkusele).

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peamisteks põhjusteks on elupaikade teisenemine, loodusvarade liigkasutamine, invasiivsete

Description of the criteria

The development activities are affecting biodiversity both in terrestrial as well as aquatic ecosystems, the compliance of the goals of the Programme with the goals of preservation of biodiversity (incl. EU Strategy of Biodiversity until 2020, Nature Conservation Strategy until 2020) as well as impacts of the Activities of the Programme from the point of view of biodiversity is the scope of assessment within the current criteria.

Related activities in the programme

Direct impact

Activities related to TO6 Environmental protection, climate change mitigation and adaptation - could potentially have adverse impacts on biodiversity. The activities with likely impact could be reconstruction of waste water treatment plants, solid waste recycling plants, safe storages for solid household and industrial waste.

Measures, related to the Joint actions to ensure sustainability of fishing industry could also effect the biodiversity. Joint actions for improving fire rescue services and protecting forests will have effect on biodiversity.

Indirect impact

Activities related to TO1 - Entrepreneurship and SME development (including specific sectors like tourism and creative industry) - Better contacts will facilitate economical development, which might have reverse impacts to the environment (including biodiversity).

Description of the present situation

Habitat loss, overuse of natural resources, invasive species and climate change are the main reasons for loss of biodiversity in the

võõrliikide sissetung ja levimine ning kliimamuutus⁸. Euroopa Liidu poolt reguleeritav Natura 2000 võrgustik on üks maailma suuremaid elustiku mitmekesisuse kaitseks loodud võrgustikke, ning Eesti ala katavad 66 linnuala (kogupindalaga 12 592 km²) ja 542 elupaika (kogupindalaga 11 490 km²). Võrgustikuga on korraldatud nii maismaaökosüsteemide kui ka veeökosüsteemide kaitse.

Maismaaökosüsteemide elurikkuse tagamiseks on regulatsioonid seatud mitmes tahus: looduskaitsealade kohaselt korraldatud looduskaitsealade süsteem, metsaseaduse kohaselt kohandatud metsaelupaikade süsteem kui ka planeerimiseaduse kohaselt korraldatud rohevõrgustik. Elurikkuse tagamiseks on Programmiga hõlmataval alal vajalik kõikide nimetatud tahude koostoime. Elurikkuse säilitamisele suunatud prioriteetsed tegevused on määratletud looduskaitse arengukavaga.

Veeökosüsteemide seisund sõltub väga suurel määral inimtegevuse tagajärjel veekogudesse sattuvast reostuskoormusest. Toitainete täiendavast voost tingitud eutrofeerumine on otseseks elustiku liigilise mitmekesisuse vähenemise põhjuseks seisuveekogudes. Protsessiga kaasneb toitainelembeste liikide vohamine, üleüldine laguprotsessi aktiveerumine, mis põhjustab hapnikupuudust ja veekogu ökoloogilise seisundi halvenemist. Eesti ja Venemaa suuremate järvede seisund on kesine (sh Peipsi järv), kuna fosfori ja lämmastiku voog nendesse suubuvates jõgedes ületab täna lubatud tasemeid, mille korral järvede seisund saaks paraneda. Samas tuleb arvestada, et suur osa orgaanilisest reostusest nii Venemaa kui ka Eesti poole jõgedes on loodusliku päritoluga⁹ ja teiselt poolt põhjustatud põllumajanduslikust hajuskoormusest, mida konkreetsete meetmetega raske kontrollida.

whole world. Natura 2000 is one of the largest networks created in order to protect biodiversity. There are 66 Birds sites (total area 12 592 km²) and 542 Habitats sites (total area 11 490 km²) in Estonia. Protection of land ecosystems as well as water ecosystems is covered with the network.

To ensure the biodiversity of the terrestrial ecosystems the multifaceted system of regulations has been set. The system of nature conservation areas is based on Nature Conservation Act, valuable forest habitats protection is based on Forest Act, green network is based on Planning Act. To ensure the biodiversity the cooperation of all elements is necessary. The priority of actions necessary to preserve the biodiversity are set by the Nature Conservation Development Plan.

The health of water ecosystems depends largely on anthropogenic impact, mainly on waste water quality. Eutrophication (due to growing nutrient flow) is one of the main reasons of biodiversity loss in many water bodies. Additional nutrient flow into rivers leads to primary production growth and speeds up decomposition of plants, this causes higher oxygen demand and the ecological condition of water body worsens. The ecological condition of the larger lakes of Estonia and Russia (including Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero) is poor as nutrient flow (N and P) exceeds the limit allowed to improve the ecological condition of lakes. Therefore it is important to note that majority (>90%) of the organic pollution in Estonian and Russian rivers has natural or agricultural origin.

⁸ ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2020. Euroopa Komisjon 2011.
http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/biodiversity_2020/2020%20Biodiversity%20Factsheet_ET.pdf

⁹ Materials of State reports of the Pskov region about the environmental situation in the region <http://priroda.pskov.ru/ezhegodnyi-doklad-ob-ekologicheskoi-situatsii-pskovskoi-oblasti>

Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)

Programmi elluviimisel ühtlustatakse veekogude hea seisundi saavutamise lähteseisukohti. Rakendatakse ühtsemat lähenemist pinnaveekogude hea seisundi tagamiseks, mille tulemusena vähendatakse pikemas perspektiivis piirialde vesikondade reostuskoormust tervikuna ning aidatakse kaasa veekogude tervisliku seisundi paranemisele. Piiriülese koostööprogrammi tegevused toetavad liigilise mitmekesisuse säilimist, kuna programmi eesmärgiks on tagada keskkonnasäästlikum jäätmemajandus ja tõhusam reovee puhastamine.

Kuna Programmi mõjuala jääb Läänemere vesikonda, siis tuleb arvestada, et programmi raames ellu viidavate tegevuste mõjuala katab kogu Läänemerd ja Läänemeriikide rannikualasid. Seetõttu on ka oluline, et heitvee nagu ka üldisemalt pinnavee kvaliteet vastaks HELCOMi nõuetele.

Käesoleva Programmi eesmärkide seisukohalt on oluline maismaaökosüsteemide terviklikkus piiriüleses kontekstis (rohevõrgustikud) ja (sh piiriülene) mõju olulistele kaitsealadele, kuid siiski on summaarne mõju arvestades Programmi poolt toetatavate reaalse objektide suurst ja olemust siiski vähene.

Piiriülesed mõjud

Programmi raames teostatavad tegevused toetavad tiheasustusaladelt pärineva reostuskoormuse vähendamist loodusele kogu Programmi mõjualas. Programmi üheks eesmärgiks on tagada keskkonnasäästlikum jäätme- ja reoveekäitlus ning ühtlustada heitvee kvaliteedinõuded, millega vähendatakse otseselt keskkonda sattuvat reostuskoormust. Piiriülene positiivne mõju seisneb peamiselt jõgedesse ja järvedesse sattuva reostuskoormuse vähenemises nii Venemaa kui ka Eesti poolel, millega aidatakse kaasa piiriveekogude ja põhjavee hea seisundi saavutamisele. Seega aitavad tegevused kaasa maismaa- ja vee ökosüsteemide seisundi parandamisele, mis kaudselt aitab kaasa soodsate elupaikade säilimisele ja elustiku mitmekesisuse tagamisele.

Impacts caused by the programme (incl compared to the present situation)

The Programme supports agreements contributing to achieving good ecological condition of water bodies. One of the goals of the Programme is to agree on requirements for several technical solutions (e.g. waste water management, solid waste management), in order to reduce anthropogenic nutrient and heavy metal load into waters and therefore to improve the ecological condition of water bodies. The activities of the Programme support that providing biodiversity as one of the goals of the Programme is to improve solid waste management and waste water management.

It is important to note that the area covered by the Programme is located entirely on the watershed of the Baltic Sea and the activities planned will have impact on the Baltic Sea as well as on its coastal ecosystems. That is why discharges as well as surface water quality in general meets HELCOM requirements.

Considering the objectives of the Programme important aspects are the impact of activities to the integrity of ecosystems (green network) also in cross-border context and impact to the conservation areas (including cross border-impact). Taking into account the size and nature of the objects supported by the Programme the overall impact to the terrestrial ecosystems will be small.

Transboundary impacts

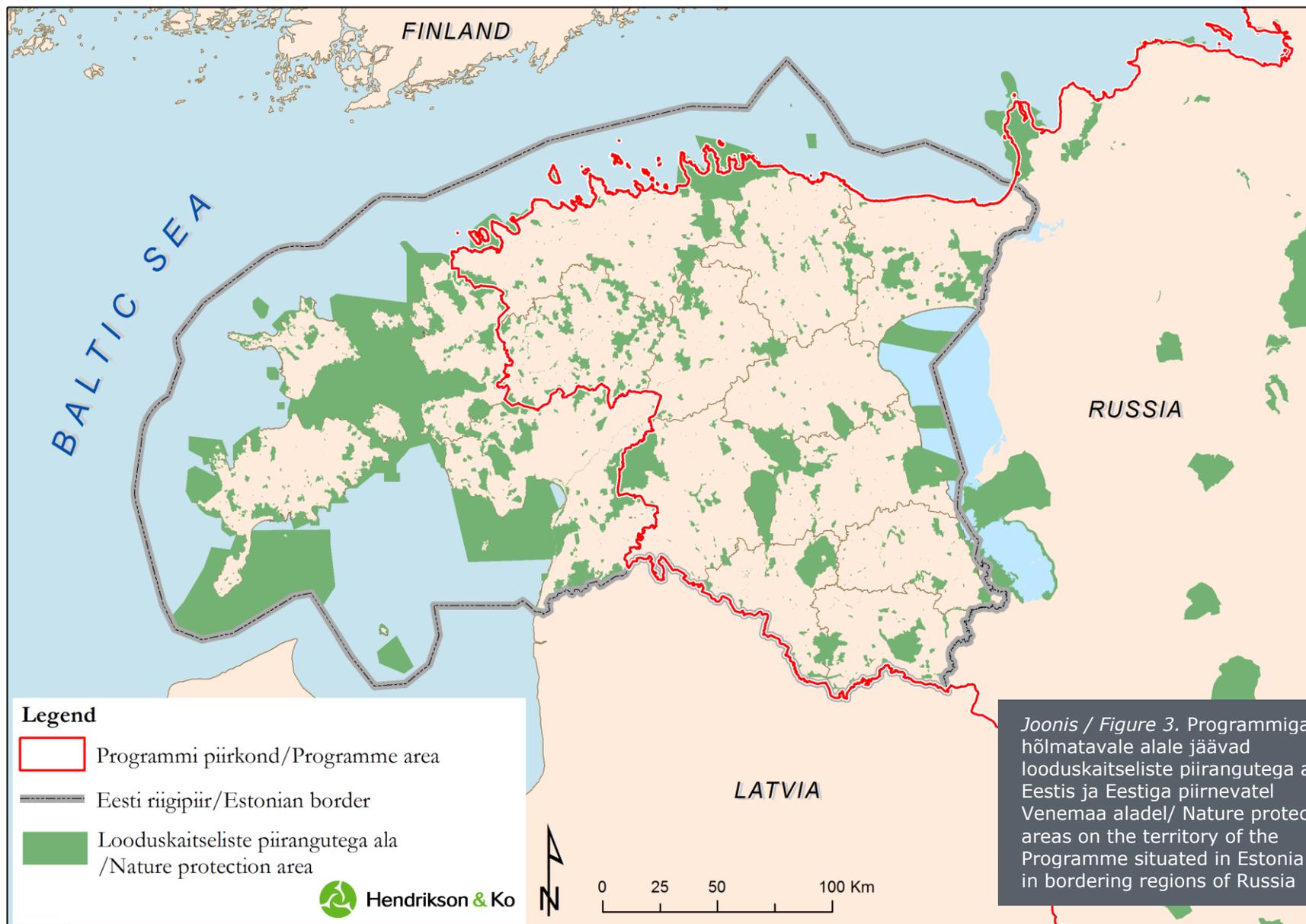
The activities of the Programme support reducing pollution loads from urban areas. One of the major environmental goals of the Programme is to improve waste management and waste water management in order to reduce direct impact on the environment. The transboundary benefit reflects in ecological condition improvement in water bodies of the Programme area as Russia and Estonia manage to reduce pollutant levels in wastewater from urban point sources. The activities of the Programme support the improvement of the condition of ecosystems and indirectly help to preserve habitats and provide biodiversity.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Leevendusvõimalused on antud Programmi eesmärke ja prioriteete arvestades head läbi keskkonnakorralduslike ja -kaitsemeetmete rakendamise. Leevendusvõimalused väljenduvad keskkonnakorralduslike meetmete paranemises, puhastusseadmete efektiivsuse tõstmises, prügilate sulgemises ja ümberehitamises ning piiriveekogudes toimuvates parendustegevustes. Tegevuste rakendamisel tagatakse punktreostusallikatest pärineva reostuskoormuse vähenemine programmiga hõlmataval alal ning aidatakse kaasa elupaikade- ja liigilise mitmekesisuse säilimisele.

Mitigation measures and follow-up procedures

Mitigation possibilities are good considering goals and priorities of the Programme, mitigation possibilities are manifested through improvement of environmental management, improvement of solid waste as well as waste water management techniques, closing and reconstructing solid waste management systems, improvement in the transboundary water bodies etc. Activities support the reduction of pollution flow from urban areas, which helps to preserve habitats and provide biodiversity.

Joonis / Figure 3. Programmiga hõlmatavale alale jäävad looduskaitsete piirangutega alad Eestis ja Eestiga piirnevatel Venemaa aladel/ Nature protection areas on the territory of the Programme situated in Estonia and in bordering regions of Russia

6.3.4 Mõju veekogude seisundile ning pinna- ja põhjavee kvaliteedile / Impact on state of water-bodies, surface and groundwater quality

Kriteeriumi kirjeldus

Programmi tegevuste elluviimisel avaldub mõju veekogude seisundile ja pinna- ning põhjavee kvaliteedile, eriti piiriveekogudele (Peipsi järv, Lämmi- ja Pihkva järv, Narva jõgi, Narva veehoidla). Mõju võib olla positiivne, kui programmi meetmed on hoolsalt rakendatud. Piiriülese mõju kontekstis käsitletakse mõjusid Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava eesmärkidele, samuti Läänemerele Venemaa merealaga kokkupuute alas territoriaalmeres ja majandusvööndi ulatuses niipalju kuFi koostööprogrammi tegevused seda potentsiaalselt mõjutavad. Piiriülest mõju on käesolevas punktis analüüsitud Peipsi järve ja Narva jõe vesikonna näitel, mida võib veekaitse seisukohast lugeda vahetuks mõjualaks riikidevahelise koostööprogrammi fokusseerimisel.

Seotud tegevused programmis

Otsene mõju

Temaatilise eesmärgiga 6 (TO) - Keskkonnakaitse, kliimamõjude leevendamine ja adapteerumine - seotud tegevused võivad potentsiaalselt omada mõju veekogude seisundile ja pinna- ning põhjavee kvaliteedile. Mõjuga tegevused võivad olla näiteks puhastite ja jäätme(töötlus)jaamade, tööstus- ja olmejäätmete hoidlate rekonstrueerimine.

Tõsta valmisolekut reostuse likvideerimiseks Läänemerele ja Peipsi järvest (vahendid, ühisaktsioonid ja reageerimisvõimekus).

Meetmed, mis on seotud säästva tööstusliku kalanduse propageerimisega, võivad samuti omada mõju elurikkusele.

Kaudne mõju

Temaatilise eesmärgiga 1 (TO) - Ettevõtetus ja väikeste ning keskmise suurusega ettevõtete areng (sisaldab spetsiifilisi sektoreid nagu turism ja loomemajandus) - paranev ühendus võib kaasa tuua majandusarengu, mis omakorda võib omada negatiivset mõju keskkonnale (sh elurikkusele).

Description of the criteria

The programme will have impact on surface and groundwater quality, especially in transboundary waterbodies (Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero, Narva river, Narva water reserve). The impact could be positive if measures of the Programme will be applied with great care. Within the context of transboundary impacts the impacts to the environmental objectives of East-Estonian catchment areas as well as to the Baltic Sea are assessed within territorial sea and economical activity zone to the extent of the potential impacts of the activities of the Programme. Transboundary impacts are demonstrated by describing impact on Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero and Narva River as direct contact zone of Estonian and Russian environment.

Related activities in the programme

Direct impact

Activities related to TO6 - Environmental protection, climate change mitigation and adaptation - could potentially have adverse impacts on the status of water-bodies, surface and groundwater quality. The activities with likely impact could be reconstruction of waste water treatment plants, solid waste recycling plants, safe storages for solid household and industrial waste.

Increasing readiness to eliminate pollution in Baltic Sea and Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero (equipment, joint activities and reaction);

Measures, related to the Joint actions to ensure sustainability of fishing industry could have also effect to the state of water-bodies, surface and groundwater quality.

Indirect impact

Activities related to TO1 - Entrepreneurship and SME development (including specific sectors like tourism and creative industry) - Better contacts will facilitate economic development, which might have reverse impacts to the environment (including state of water-bodies,

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Peipsi järve ökoloogiline seisund on otseses sõltuvuses selle vesikonna jõgede reostuskoormusest. Järve suubub üle 30 jõe, millest suuremad on Velikaja (vesikonna pindala 25 200 km² ehk 57% kogu Peipsi järve valgast) ja Emajõgi (valgala pindala 9745 km²). Velikaja ja Emajõe valglad moodustavad ca 50% kogu Programmiga hõlmatavast alast. Nimetatud kahe suurema jõe kaudu satub Peipsi järve valdav osa orgaanilisest reostusest ja toksilistest raskmetallidest. Ainukese väljavooluna Peipsi järve põhjaosast on Narva jõgi Neeva järel vooluhulgalt suurim Soome Lahte suubuv vooluveekogu.

Möödunud aastakümnete jooksul on Peipsi järve seisund oluliselt halvenenud. Peamiseks probleemiks on järve eutrofeerumine, mis on tingitud peamiselt toitainetega, eriti fosfori- ja lämmastikuühenditega rikastumisest. Eutrofeerumine põhjustab muutusi järve ökosüsteemis, kalavarude vähenemist ja vee üldist kvaliteedi halvenemist. Toitainete jõudmine Peipsisse ja sisaldus järves on seotud nii inimtegevuse kui ka looduslike protsessidega. 68% fosfori ja 90% lämmastiku inimtekkelisest reostuskoormusest pärineb Peipsi järve Eesti-poolse valgala põllumajanduslikust hajureostusest¹⁰. Aastane toitainete sissevool Eesti ja Venemaa jõgedest Peipsi järve on keskmiselt 707 tonni fosforit ja 16 785 tonni lämmastikku aastas¹¹. Punktireostusallikatest (valdavalt reoveepuhastusjaamade heitveed) jõuab Peipsisse aastas ca 373 t lämmastikku (ca 2,2% kogu lämmastikuvoost) ja ca 61 tonni fosforit (ca 8,6% kogu fosforivoost)¹².

Punktireostusallikatest (reoveepuhastite suublad, heitvee suublad,

surface and groundwater quality).

Description of the present situation

The health of Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero depends directly on the pollution volume of its watershed rivers. Over 30 rivers flow into Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero and two larger rivers Velikaya (watershed area 25 200 km²) and River Emajõgi (watershed area 9745 km²) carry majority of the organic pollutants as well as toxic metals into Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero. The catchment areas of River Velikaja and River Emajõgi cover almost 50% of the area covered by the Programme. The only outflow from Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero flows into Narva Bay by Narva River, which is the second largest river flowing into Gulf of Finland.

The health of Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero has worsened in past decades. The main reason is eutrophication caused by increased nutrient (N and P) inflow by larger rivers. Eutrophication causes changes in the ecosystem of the lake, decrease of fishery resources and general decrease in water quality. Nutrient flow into Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero is caused by natural and anthropogenic processes. The majority of the organic pollution (68% phosphorus and 90% nitrogen) from Estonian territory originates from agricultural activity on the watershed of Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero¹¹. 707 tons of phosphorus and 16 785 tons of nitrogen in total flows into Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero annually from Estonian and Russian rivers¹². The nutrients load to Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero from point sources (e.g. waste water treatment plants) is at total 373 ton/year (nitrogen, ca 2,2% of the total yearly nitrogen inflow) and 61 ton/year (phosphorus ca 8,6%

¹⁰ Peipsi järve seisundi parandamise meetmete tulemuslikkus. Kas Peipsi järve reostuskoormus on vähenenud? Riigikontrolli aruanne Riigikogule, Tallinn 2012 http://www.kalateave.ee/images/pdf/riigikontroll_peipsi%20seisund%202012.pdf

¹¹ Keskkonnateabe Keskuse andmed, 2006.–2010. a keskmine. Läti territooriumilt tulev toitainete koormus on arvestatud Venemaa koormuse sisse

¹² Materials of State reports of the Pskov region about the environmental situation in the region <http://priroda.pskov.ru/ezhegodnyi-doklad-ob-ekologicheskoi-situatsii-pskovskoi-oblasti>

prügilate nõrgveed) pärinev reostuskoormus (orgaanika ja raskemetallid) on viimaste aastakümnete jooksul kordades vähenenud, kuigi jõgedesse suunatavad heitvee mahud on pigem kasvanud¹³. Eesti alal on punktreostusallikate reostuskoormuse vähenemine peamiselt tingitud EL-i veepoliitika raamdirektiivist tulenevate rangemate heitvee kvaliteedinõuete rakendamisest.

Kuigi Vene Föderatsioonis ei kohaldata veekaitse poliitika elluviimisel EL-i veepoliitika raamdirektiivi põhimõtteid, on veemajanduse korraldamisel lähtunud samuti veekogude valgaladest ja põhjaveekihtide levikust.

Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)

Programmi elluviimisel ühtlustatakse pinna- ja põhjavee kvaliteedi hea seisundi saavutamise lähteseisukohti. Rakendatakse ühtsemat lähenemist pinnaveekogude hea seisundi tagamiseks, mille tulemusena vähendatakse pikemas perspektiivis piirialade vesikondade reostuskoormust tervikuna ning aidatakse kaasa veekogude tervisliku seisundi paranemisele.

Programmi mõjuala jääb tervenisti Läänemere vesikonda ning seetõttu mõjutab programmi tulemuslikkus kogu Läänemere tervislikku seisundit.

Piiriüleused mõjud

Programmi raames tehtavad tegevused toetavad tiheasustusaladelt pärineva reostuskoormuse vähendamist loodusele kogu programmi mõjualas. Programmi üheks eesmärgiks on tagada keskkonnasäästlikum jäätme- ja reoveekäitlus ning ühtlustada heitvee kvaliteedinõuded, millega vähendatakse otseselt veekogudesse sattuvat reostuskoormust. Piiriülene positiivne mõju seisneb peamiselt jõgedesse sattuva reostuskoormuse vähenemises nii Venemaa kui ka Eesti poolel. Sellega aidatakse kaasa

of the total yearly phosphorus inflow¹³) and mainly caused by municipal waste water treatment plants (90%).

Organic and heavy metal concentration from point pollution sources (e.g. wastewater inflow, landfill wastewater) shows decreasing trend even though wastewater volume has been increasing. The pollutants from point sources of Estonia have been decreasing due to implementation of strict requirements on waste water quality of the EU Water Framework Directive.

Even though the EU Water Framework Directive principles are not taken over in Russian Federation, the water management is based on watersheds and ground water aquifers.

Impacts caused by the programme (incl compared to the present situation)

The unifying outlines of healthy condition of surface water as well as ground water are agreed on as planned activities support achieving good ecological condition of water bodies. The positive impact applies in reduced pollution loads from point sources of urban areas which contributes to achieving better ecological condition of water bodies.

The impact zone of the Programme covers the entire watershed of the Baltic Sea as the special scope of the Programme is located in the watershed of the Baltic Sea.

Transboundary impacts

The activities of the Programme support reducing pollution loads from urban areas on the entire spatial scope of the Programme. One of the goals of the Programme is to improve solid waste and wastewater management facilities and agree on requirements on waste water quality, which contributes to achieving better ecological condition of water bodies on the area covered by the Programme. One direct positive transboundary effect is reduction of total waste loads from urban areas of Estonia and Russia which

¹³ Peipsi järve valgla reostuskoormus ja jõgede veekvaliteet. Loigu. E jt. Peipsi 2008.

piiriveekogude (Peipsi järv, Narva jõgi, Läänemeri) ja põhjavee seisundi paranemisele.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Leevendusvõimalused on antud programmi eesmärged ja prioriteetide arvestades head, läbi keskkonnakorralduslike ja -kaitsemeetmete rakendamise, rakendades muuhulgas rangelt HELCOMi nõudeid. Leevendusvõimalused väljenduvad keskkonnakorralduslike meetmete paranemises, puhastusmeetmete efektiivsuse tõstmises, prügilate sulgemises ja ümberehitamises, piiriveekogudes toimuvates parendustegevustes. Tegevuste rakendamisel tagatakse punktreostusallikatest pärineva reostuskoormuse vähenemine programmiga hõlmataval alal ning aidatakse kaasa veekogude tervisliku seisundi paranemisele.

Veekaitse aspektist tulenevalt on üldmeetmena soovitatav:

- kokkuleppida/ühtlustada standardid, millele heitvee kvaliteet peab vastama (HELCOMi nõudeid saab kasutada alusena)¹⁴;

Programmi poolt toatavad projektid peaksid juhinduma alljärgnevatest meetmetest:

- sulgeda ja korrastada prügilad, mille nõrgvett koguda ja puhastada ei saa;
- vältida uute prügilate rajamist kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega aladele (Eestis puudub vajadus uute tavaprügilate rajamise järele).

contributes to achieving good ecological condition of transboundary waters (e.g. Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero, Narva River, the Baltic Sea) and to improve ground water quality in the long term.

Mitigation measures and follow-up procedures

Mitigation possibilities are good considering goals and priorities of the Programme, enforcing also rigorously the HELCOM requirements. Mitigation possibilities are manifested through improvement of environmental management, improvement of cleaning facilities, closing and reconstruction of waste management systems, improvement in the transboundary waters. Activities of the Programme contribute to reducing pollution loads from point sources of urban areas in Estonia and Russia, which contributes to achieving good ecological condition of the transboundary waters in the long term.

As a general measure it would be advisable to:

- Agree on joint standards to assess the quality of waste water (HELCOM requirements can be used as a base);

The projects supported by the Programme should apply following measures:

- Close or reconstruct landfills, where leachate can not be collected and cleaned,
- Restrain from opening new landfills on sites with poorly protected or unprotected ground water (the opening of new landfills is restricted by Estonian law).

¹⁴ <http://helcom.fi/action-areas/waste-water-litter/>

6.3.5 Müra ja vibratsiooni mõju/ Impact of noise and vibration

Kriteeriumi kirjeldus

Programmiga nähakse ette tegevusi, mille eesmärgiks on juurdepääsu suurendamine (nt piiripunktide rekonstrueerimine) või mille elluviimisel võib liikluskoormuse suurenemine olla paratamatuks tagajärjeks (jätme(töötlus)jaamade rajamine ja kasutamine). Mootorsõidukitega ligipääsu suurendamine ja taristu rajamine suurendab transpordimüra ja -vibratsiooni. Mõju avaldub nii ehitusfaasis (teede või ka näiteks piirirajatiste ehitamisel) kui ka kasutusfaasis läbi paranevast ligipääsust tingitud suureneva liikluskoormuse kasvu. Enamasti jääb mõjuala mõnekümne kuni mõnesaja meetri raadiusse.

Seotud tegevused programmis

Otsene mõju

Temaatiline eesmärk 10 (TO) – Piiriületuse korralduse ja turvalisuse arendamine, liikuvuse ja liikumise korraldamine. Piiriületuspunktide arendamisega seotud tegevused võivad mõjutada müra ja vibratsiooni taset, seoses ehitustegevusega teedel ning muudel objektidel.

Kaudne mõju

Piiriületuspunktide läbilaskevõime suurendamisega ja piiriületusprotseduuride tõhustamisega kaasneb ka rahvusvaheliste vedude suurenemine ja intensiivsem liiklus. Transpordi intensiivistumisega kaasnevad pikaajalised müra ja vibratsiooniga seotud mõjud. Samas on oluline silmas pidada, et transiitliikluse (ning sellega kaasnevaid mõjusid) suurendamist mõjutavad pigem meetmed, mis on seotud temaatiliste eesmärkidega 1 (TO) ja 5 (TO) ning ühtse kaubanduspoliitikaga kui piiriületuspunktide läbilaske võimekuse arendamisega.

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Eestis on keskkonnamüra indikaatorid, normväärtused ja müra hindamise meetodika kehtestatud sotsiaalministri 4.03.2002. a määrusega nr 42 „Müra normtasemed elu ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“. Määrus defineerib igasuguse inimest häiriva või tema tervist ja heaolu kah-

Description of the criteria

The Programme foresees activities which increase accessibility (e.g. reconstruction of border crossings) and in the implementation of these activities may have an impact on the traffic load (construction and use of solid waste recycling plants). The development of accessibility with motorised transport will increase transport noise, vibration. The impact is manifested during the construction phase (building roads and border crossing infrastructure) as well as during the use at a later stage. The impacted zones will range from tens to hundreds of meters.

Related activities in the programme

Direct Impacts

Measures supported within the TO 10 - Promotion of border management and border security, mobility and migration management – would have impact on the noise and vibration situation to the near-by surroundings. Likely increase of noise, vibration in local level related to the building and application of border-facilities, related roads and other structures.

Indirect impacts

The improving accessibility will enhance traffic in transit road system having long term impacts (noise, vibration). However, rise in transit traffic (and therefore related impacts) would be more affected by success of measures within TO 1 and 5 as well as the general trade policies rather than improving capacity of border facilities.

Description of the present situation

In Estonia the indicators, limit values and methodology related to assessing environmental noise is fixed by a regulation approved by the Ministry of Social Affairs (04.03.2002, nr 42). The regulation defines different types of noise interfering the living environment or damaging human health. When planning cities or urban areas the

justava heli ning määruse nõudeid tuleb täita linnade ja asulate planeerimisel ja ehitusprojektide koostamisel. 2012. a koostatud strateegilise mürakaardi¹⁵ andmetel paikneb määrusega kehtestatud normatiive ületavas situatsioonis riigimaanteede ääres hinnanguliselt 334 elamut ning nendes 1300 elanikku. Uuringu tulemusena valmis välisõhu strateegiline mürakaart maanteelõikudes, mida kasutab üle kolme miljoni sõiduki aastas. Vastavad suurema liikluskoormusega lõigud on esile toodud joonisel 3. Jooniselt on näha ka maanteelõigud, mis jäävad Programmiga hõlmatavale alale.

Programm hõlmab kaks kolmandikku Eesti territooriumist, mistõttu on potentsiaalne mõjuala ulatuslik. Siiski, arvestades programmi eesmärke on põhjust vaadelda müra ja vibratsiooni olukorda eelkõige piiriületusega seotud taristu naabruses.

Üle Eesti ja Venemaa vahelise maismaapiiri liiguvad veosed viie piiripunkti kaudu – maanteepiiripunktid Narvas, Põlva maakonnas Koidulas ja Võru maakonnas Luhamaal ning raudteepiiripunktid Narvas ja Koidulas¹⁶. Nii Narva, Koidula kui ka Luhamaa piiripunktide ööpäevane maksimaalne läbilaskevõime mõlemas suunas kokku on orienteerivalt 400 veokit ja keskmiselt 1200 sõiduautot ja 70 bussi igas piiripunktis¹⁷. Piiriületuse korraldust on oluliselt parandatud, (piirielsete ootealade rajamine, elektroonilise ootejärjekorra pidamine, mobiilsete läbivalgustusseadmete kasutamine), kuid piisava läbilaskevõime tagamiseks on vajalik jätkata piiripunktide rekonstrueerimise ja infrastruktuuride laiendamisega. Lisaks sõltub piiripunktide läbilaskevõime ka otseselt tolliteenistuse töötajate ning tollivormistuse ja passikontrolli kiirusest ning töö tõhustamiseks on oluline jätkuvalt arendada ametkondadevahelist koostööd.

Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud

Programmi tegevustega kaasnevad negatiivsed mõjud piiriületuskohade läbilaskevõime ja sellega seonduva taristu arendamisel on minimaalsed, kuna tegevusega kaasnev müra ja vibratsioon on enam-

projects must comply with the requirements set in the regulation. According to a nation-wide strategic noise map produced in 2012 there are approximately 334 buildings with 1300 inhabitants who live near the main roads and where the noise limit values do not comply with the regulation. The aim of the survey was to produce strategic noise maps for parts of the roads in Estonia with traffic intensity over three million vehicles a year. The map presenting the roads with highest traffic intensity is presented in figure 3. The figure also illustrates the problematic road sections which fall under the Program area.

The Program covers over 70% of Estonian territory. Therefore the potential area which might be affected is wide. Although considering the objectives of the Program the focus related to noise and vibration should be fixed near the infrastructure connected to border crossings.

Transit between Estonia and Russia moves through five border-crossing points - Narva, Koidula, Võru (road transit) and Narva, Koidula (railroad transit). The infrastructure capacity of the border crossing points is 400 trucks and on average 1200 passenger cars and 70 buses. A lot of improvements have already been made to enhance the capacity (e.g. waiting areas before the border crossing, electronic waiting list, mobile x-ray equipment, etc.), but continuous reconstruction and development of supporting infrastructure is needed. The efficiency and speed of border crossings also depends on the competence of custom workers and cooperation between different institutions.

Impacts caused by the programme

The proposed activities, such as improvements to the border crossing facilities and related transportation facilities (parking space, connection roads) can have short-term negative impact due to

¹⁵http://www.terviseamet.ee/fileadmin/dok/Keskkonnatervis/fyysikalised_tegurid/mura/liiklusmura_2012/Maanteelõikude_strateegilise_mürakaardi_seletuskiri.pdf

¹⁶ Veoste piiriületus Eesti ja Venemaa vahelisel maismaapiiril, Riigikontrolli aruanne, 28.03.2012

¹⁷ https://www.mkm.ee/sites/default/files/transpordi_arengukava.pdf

jaolt ehitusaegne ning lühiajaline. Piiriületuspunktide läbilaskevõime ja taristu arendamisega seotud tegevustel on pigem positiivne mõju, kuna pikad ootejärjekorrad piiriületuspunktides on probleemiks auto- ja veokijuhtidele ning sujuvam piiriületus on soodne Eesti-Vene vahelisele kaubavahetusele ning suurendab ka Eesti-Vene turistide arvu. Samuti aitavad Programmi tegevused tõhustada ametkondade ja nende allüksuste vahelist koostööd.

Pikaajalisemate mõjude hindamisel tuleb arvestada olemasolevate uuringute ja maanteelõikudele koostatud mürakaartidega, et hinnata potentsiaalselt suureneva transiidiga kaasnevaid negatiivseid mõjusid, milleks on müra ja vibratsioon. Tagada tuleb määrusega seatud müra piirnormide saavutamine.

Piiriülesed mõjud

Piiriülesed negatiivsed mõjud seoses müra ja vibratsiooniga on ajuti- sed ning seotud võimaliku ehitusaegse tegevusega.

Positiivne mõju avaldub sujuvama piiriületusprotsessi ning kaasaegse infratsuktuuri kaudu.

Selle tulemusena võimaliku kasvava transiidiga seotud liiklusest tingitud müra ja vibratsioon ei tekita olulist piiriülest mõju.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Leevendusvõimalused on seotud säästlike liikumisvõimaluste eelisarendamisega ning ehitus- ja kasutusaegsete leevendusmeetmete asjakohasel rakendamisel head.

Piiripunktide ja seotud taristu, sh. teedevõrgu arendamine, aitab leevendada müra ja vibratsiooni poolt põhjustatud häiringuid.

excess noise and vibration on the areas adjacent to the development. In long-term the impacts are positive. The supporting infrastructure will increase the capacity of border crossing points, which might lead to increase in transit and tourism. The Program activities also promote the cooperation between different institutions.

When assessing long-term impacts, it is important to take into account most problematic areas sensitive to noise and vibration (strategic noise maps, limit values set in regulation) to assess potential negative impacts from increased transit. It is necessary to reach the limit values set by the regulations.

Transboundary impacts

The transboundary impacts related to noise and vibration are temporary and related to the construction stage.

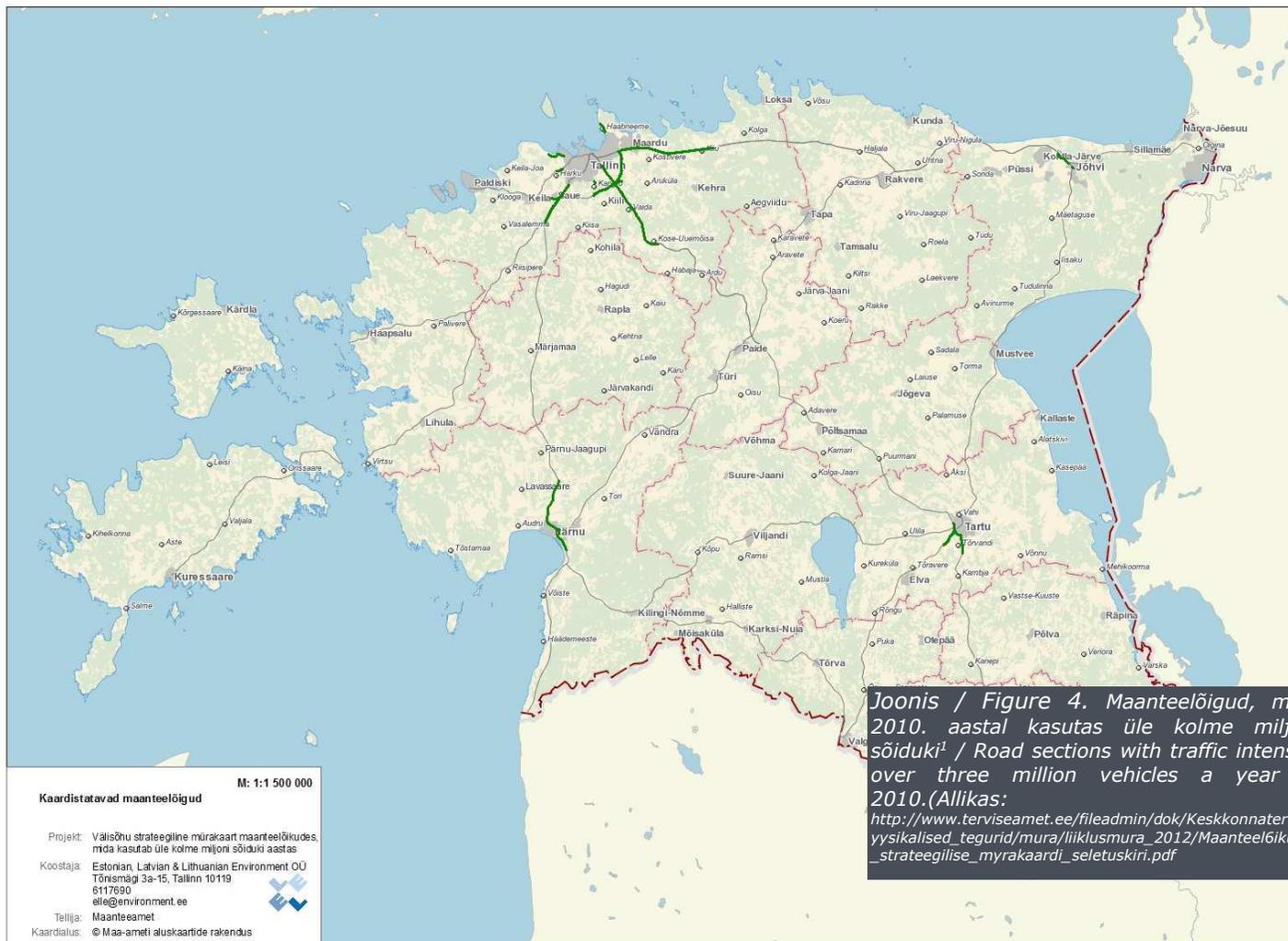
Positive aspects are related to smoother border crossing process and modern infrastructure.

The potential increase in transit does not have transboundary impacts.

Mitigation measures and follow-up.

Mitigation possibilities are good with the application of the measures of sustainable mobility as well as appropriate use of building and application phase measures.

The development of border crossing points and related infrastructure, incl. roads will help to reduce nuisances related to the noise and vibration.

6.3.6 Atmosfääriõhu reostuse mõju/ Impact of air pollution

Kriteeriumi kirjeldus

Kriteerium käsitleb Programmi võimalikku mõju atmosfääriõhu reostuse tasemele tulenevalt Programmiga ettenähtud tegevustest majandusarengu soodustamisega seotud võimaliku tööstustegevuse arendamise osas, aga ka tulenevalt liikumisvõimaluste paranemisest tingitud autotranspordi intensiivistumisest.

Seotud tegevused programmis

Otsene mõju

Temaatiline eesmärk 10 (TO) – Piiriületuse ületuse korralduse ja turvalisuse arendamine, liikuvuse ja liikumise korraldamine. Piiriületust toetavate teede ja taristu arendamisega kaasnev lühiajaline ehitustegevusest tingitud tihedam liiklus (nt teetöömasinad, materjalide vedu, jms) võib potentsiaalselt põhjustada ajutist ebaseeldivust (peened tahked osakesed, heitgaasid).

Temaatiline eesmärk 6 (TO) - Keskkonnakaitse, kliimamõjude leevendamine ja adapteerumine: Prügilate ja reoveepuhastusjaamade töö tõhustamine – parima tehnika rakendamine – õhusaaste vähendamine; parandada keskkonnakaitse ja energia säästva kasutamise teadlikkust. Ühisaktsioonid, mis on seotud tuletõrje ja päästeteenustega ja metsa kaitsega on seotud kliimamõjudega.

Kaudne mõju

Temaatiline eesmärk 1 (TO) - Ettevõtluskeskkonna arendamine – infrastruktuuri ja tehnoloogiaparkide areng, uute turisiatraktsioonide toetamine – loomisel tuleb arvestada erinevate keskkonnaaspektidega.

Description of the criteria

The program will have impact on air pollution levels due to the proposed changes in industrial activities as well as intensified motorised transport intensity caused by increased accessibility.

Related activities in the programme

Direct impact

Measures supported within the TO 10 – Promotion of border management and border security, mobility and migration management. The reconstruction of border crossing roads and supporting infrastructure will have a short term impact during the construction phase (technological equipment, road construction vehicles, transport of materials – emissions to ambient air, NOx, particulate matter).

Measures supported within the TO 6 - Environmental protection, climate change mitigation and adaptation: Reconstruction of wastewater treatment plants and waste recycling plants – use of best available techniques – less emissions to air. The Program also promotes increasing environmental awareness in environmental protection and efficient use of energy resources. Joint actions for improving rescue fire services and protecting forests are related to the positive impact to the climate.

Indirect impact

To 1: Entrepreneurship and SME development – fostering innovation and modernization, developing regional tourism products and services, supporting industrial parks, incubators, clusters, etc. When implementing such activities, environmental aspects have to be considered.

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Eestis on Euroopa linnade madalaim õhusaaste¹⁸, enamuse probleeme on pigem lokaalse iseloomuga. Eesti välisõhu suurim saasteallikas on põlevkivil põhinev energiatootmine ja põlevkiviõlitööstus, järgmise koha haarab transport¹⁹. Transpordist pärit heitgaasidel on globaalne mõju (kasvuhoonegaasid, kliimamuutus) ning lokaalne mõju, mille raames tuleb eelkõige silmas pidada ja käsitleda õhusaaste võimalikku negatiivset mõju inimese tervisele. Liiklusega kaasnev õhusaaste on peamiselt probleemiks linnakeskkonnas ning suurematel ristmikel, kuid väljaspool tee-ala ei ole üldjuhul tegemist kriitilise probleemiga. Ida-Virumaal, eelkõige Kohtla-Järve linnas on probleeme tööstustegevusest pärinevate spetsiifiliste saasteainetega, mille suurimad mõjutajad on põlevkivi- ja keemiatööstus.

Programmi elluviimisel võib prognoosida kasvuhoonegaaside heite vähenemine seoses tavajäätmete prügilate korrastamise ja metaani kogumise ning sellele järgneva kasutamisega.

Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)

Arvestades käesoleva programmi eesmärke ja üldistusastet ei ole ette näha Programmi tegevustega kaasnevat märkimisväärset mõju atmosfääriõhu kvaliteedile. Majandustegevuse elavdamisega seotud meetmed ei viita suuremahulise tööstustegevuse arendamisele, mis võiks kaasa tuua atmosfääriõhu reostuse olulise suurenemise, samuti ei viita programm ka tegevustele, millega kaasneks liikluskoormuse lisandumine määral, mis tooks kaasa olulise atmosfääriõhu reostuse. Samuti ei ole programmi realiseerimisel olulist mõju kliimale.

Programmi elluviimine ei too kaasa otseseid olulisi negatiivseid

Description of the present situation

In Europe Estonia has the lowest air pollution (statistic overview 2000-2010), most problems related to air pollution are local and connected to some specific sources. Major source of pollution is the oil shale industry. Air pollution coming from transport and the impact can be divided in two – global impact to climate change, greenhouse gases and local impact, most importantly to human health. Air pollution deriving from transport is mainly problematic in the cities and near biggest road intersections. Air pollution is an issue in Kohtla-Järve in Ida Virumaa county where biggest oil shale and chemicals industry is situated.

The Program activities have potential impact on the decrease of greenhouse gases related to reconstruction of waste recycling plants and storage (collecting methane).

Impacts caused by the programme (incl compared to the present situation).

Given the objectives and the general state of the Programme it cannot be estimated that the Program activities will have a considerable impact on the quality of ambient air (air pollution). The measures stimulating economy do not foresee major developments in industrial sectors which might considerably impact air quality. The Program activities connected to possible increase in traffic intensity do not have major impact on air quality.

The implementation of the Programme activities does not have considerable impact on climate. However, sustainable forest man-

¹⁸ Eesti tervise ja heaolu näitajate ülevaade 2000-2010

¹⁹ http://www.keskkonnainfo.ee/failid/ky_2013_pt5.pdf

täiendavaid mõjusid kliimale. Küll aga saab säästva metsamajandamisega vähendada olemasolevat mõju kliimale, tõhustada piiriülest koostööd, nt metsatulekahjudele võimalikult kiire reageerimine, illegaalse metsaraie vähendamine. Näiteks Venemaale jääval Programmi alal on majandatud metsades seotav süsinikdioksiidi kogus Pskovi regioonis 7591,8 tuhat tonni CO₂-ekv ja Leningradi regioonis 10344 tuhat tonni CO₂-ekv. Metsa CO₂ siduva võime säilitamine on seega oluline.

Piiriülesed mõjud

Arvestades käesoleva Programmi eesmärke ja üldistusastet, ei saa hetkel prognoosida Programmi tegevustega seotud märkimisväärset mõju atmosfääriõhu kvaliteedile, ei ole prognoositav ka piiriülene mõju antud kriteeriumi lõikes. Kaudne piiriülene mõju kliimamuutuste osas on näiteks säästva metsanduse meetmete rakendamisel, sh. metsade tuleohutuse korraldamisel piiriüleses koostöös.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Käesoleva kriteeriumi raames leevendavaid meetmeid ja jätkutegevusi ei planeerita.

Siiski saab metsade säästliku majandamise propageerimist (sh tulekahjude vastase päästevõimekuse arendamine) Programmi territooriumil vaadata kui üht kliimamuutusi leevendavat meetet.

agement (fostering cross border cooperation on forest fire rescue and prevention, illegal cutting etc.) in the Programme region is one of the measures of climate change mitigation. For example, carbon sinks to managed forests in the Russian part of the Program area are as much as 7591,8 thsd. tons CO₂-eqv for the Pskov region and 10344 thsd. tons CO₂-eqv for the Leningrad region.

Transboundary impacts

Given the objectives and the general state of the Programme it cannot be estimated that the Program activities will have a considerable impact on the quality of atmospheric air. The same applies for the transboundary impacts. Sustainable management of forests including transboundary actions on forest fire prevention and rescue will have indirect transboundary impact to the climate.

Mitigation measures and follow-up procedures

Mitigation measures in the field of ambient air pollution and follow-up procedures are not planned within this criterion.

However, fostering of sustainable forest management and the cross-border cooperation in the field of early forest fires warning and illegal cuttings prevention can be proposed in the context of climate changes mitigation measures.

6.3.7 Keskkonnakatastroofi riskiga seotud mõju / Risk of environmental disasters

Kriteeriumi kirjeldus

Programmiga kavandatavad tegevused ei hõlma olulise otsese negatiivse keskkonnamõjuga tegevusi, küll aga on programmi üheks keskkonnamõjudeks toetada riskide haldamise ja keskkonnakatastroofide (ennetamise ja tagajärgedega) võitlemise alaseid ühisakt-sioone, mille tõhususele saab anda käesoleva kriteeriumi alusel sisendi.

Seotud tegevused programmis

Otsene mõju

Temaatiline eesmärk 6 (TO) - Toetada riskide haldamise ja keskkonnakatastroofide (tagajärgedega) võitlemise alaseid ühisakt-sioone.

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Maailma mastaabis on Läänemeri väike meri, kuid oma geograafilise, klimatoloogilise ja okeanoloogilise iseloomu tõttu väga tundlik inim-tegevusega keskkonnale avaldatava mõju suhtes. Läänemere laevaliiklus on intensiivne ja moodustab ligikaudu 15% kogu maailma meredel toimuvast laevaliiklusest. Erinevate prognooside kohaselt veetakse 2015. a Läänemerele enam kui 130 miljonit tonni naftasaa-dusi aastas²⁰. Naftaveo kasvu arvestades, on väga oluline, et Läänemere maad tugevdaksid omavahelist koostööd naftareostusohu vähendamisel. Ulatuslikku rannikureostust võivad tekitada õnnetu-sed naftatankeri või laevaga, laevaheitmete (sh pils- ja ballastvesi) vette laskmine, reostused sadamate akvatooriumil, reostuslekked varjuvatelt laevadelt²¹.

Üheks peamiseks merereostusega kaasneva keskkonnakatastroofi vältimise meetmeks on selle juhtumist ennetavad tegevused, eelkõi-

Description of the criteria

The activities set by the programme are not likely to result in significant adverse environmental impacts. However one of the goals of the Programme is fostering joint actions in risk management and readiness to cope with environmental disasters, where SEA will give input to these criteria.

Related activities in the programme

Direct impact

TO 6 priority- Fostering joint actions in risk management and readiness to cope with environmental disasters would have positive effect.

Description of the present situation

In global terms the Baltic Sea is small, but due to its geographical and ecological peculiarities it is very sensitive towards negative impacts arising from human activity. Baltic Sea has very intensive vessel traffic which amounts approximately to 15% of the world's sea traffic. It is estimated that more than 130 million tons of petroleum-derived products is carried by year 2015 and the load is increasing. Therefore it is crucial that the countries surrounding the Baltic Sea strengthen their cooperation and enhance their readiness to cope with environmental disasters which might happen at Sea (oil pollution). There are many potential risks which may cause large-scale pollution which will have negative effects not only to the ecosystem at sea, but will lead to pollution of the coastal areas. Potential risks are accidents with vessels at sea, emissions from ships (bilage and ballast waters), accidents and spillages at port basins, etc.

²⁰ <http://www.rigikontroll.ee/LinkClick.aspx?fileticket=1lkMPnH2QQI%3D&...>

²¹ http://www.keskkonnaamet.ee/public/images/lisa_2-Riskianaluus_rannikureostus.pdf

ge ametkondadevahelise koostöövõimekuse tõstmine, tehnilise võimekuse arendamine ning tagajärgede likvideerimise tõhustamine.

Lisaks mere- ja rannikureostusele on vajalik valmisolek ka teiste loodusõnnetuste ennetamiseks/ ohjamiseks. Nt ühistegevused metsatulekahjude ennetamiseks ja ohjamiseks. Suure metsade tuleohuga maakonnad on Harjumaa, Ida-Virumaa ja Põlvamaa. Keskmise tuleohuga Lääne-Virumaa, Pärnumaa, Tartumaa, Võrumaa, Läänemaa, Valgamaa. Ning väikese tuleohuga maakonnad on Hiiumaa, Järvamaa, Raplamaa, Saaremaa ja Viljandimaa²². Programmi ala hõlmab ligikaudu pool kõige tuleohtlikumate metsadega valdadest. Ulatusliku metsa- või maastikutulekahju lahendamiseks on koostatud hädaolukorra lahendamise plaan, mis hõlmab ka rahvusvahelise koostöö korraldust. Vahemikus 1991 – 2010 on olnud keskmiselt 161,3 metsatulehaju, millest hädaolukorra määratlusele vastasid 7.

Programmiga hõlmatavale alale jääb ka ettevõtteid, kus käideldakse ohtlikke kemikaale koguses, mille järgi on need klassifitseeritud ohlikuks või suurõnnetuse ohuga ettevõteteks (vt joonis 5).

Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)

Programmi tegevused toetavad riskide haldamise ja keskkonnakatastroofidega (tagajärgedega) võitlemise alaseid ühisaktsioone ja seetõttu on programm riskide haldamise seisukohalt positiivse mõjuga.

Õnnetuse korral võib negatiivne mõju olla nii lokaalne kui regionaalne (näiteks Sosnovõi Bor'i tuumaelektrijaamaga seotud õnnetus võib potentsiaalselt mõjutada tervet regiooni). Seetõttu on ka riskide

Main measures to avoid environmental disasters related to marine pollution are related to preventive measures – effective cooperation between different countries and institutions, advanced technical equipment for clean-up operations, etc.

Additionally similar readiness is necessary related to possible environmental disasters at main land. E.g. joint actions improving rescue fire services and protecting forests. Forest with highest fire hazard is in Harjumaa, Ida-Virumaa and Põlvamaa counties. Average hazard is in Lääne-Virumaa, Pärnumaa, Tartumaa, Võrumaa, Läänemaa and Valgamaa counties. And forest with the smallest fire hazard is classified in Hiiumaa, Järvamaa, Raplamaa, Saaremaa and Viljandi counties. Since the Program covers over 70% of Estonian territory it covers most of such regions. Estonia has an emergency plan how to operate in case of serious forest or terrestrial fires, this plan also includes instructions and agreements about involving third parties (international cooperation).

Between 1991-2010 there were in average 161,3 forest fires of which 7 were classified as emergency situation.

There are number of industries processing chemicals which are classified as dangerous enterprises or enterprises liable to be affecting major accident within the Program area (See Figure 5).

Impacts caused by the programme (incl compared to the present situation)

Program activities promote joint actions for risk management and readiness to cope with environmental disasters and therefore the impacts are positive.

In case of an accident the negative impact may be local or regional (e.g. an accident in Sosnovõi Bor nuclear power plant may potentially have negative impact on the whole region). Therefore Program activities related to joint actions and promoting readiness

²² http://www.rescue.ee/vvfiles/0/LISA_1_RA_Metsa_maastikutulekahju_2011.pdf

haldamise ja keskkonnakatastroofide tagajärgedega võitlemise alane koostöö regionaalse (positiivse) mõjuga.

Piiriülesed mõjud

Programmi tegevuste elluviimine on riskide (haldamise) seisukohalt positiivse piiriülese mõjuga, kuna mõjutab otseselt Eesti-Vene koostööd piiriüleste keskkonnakatastroofidega toimetulekuks.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Käesoleva kriteeriumi raames leevendavaid meetmeid ja jätkutegevusi ei planeerita.

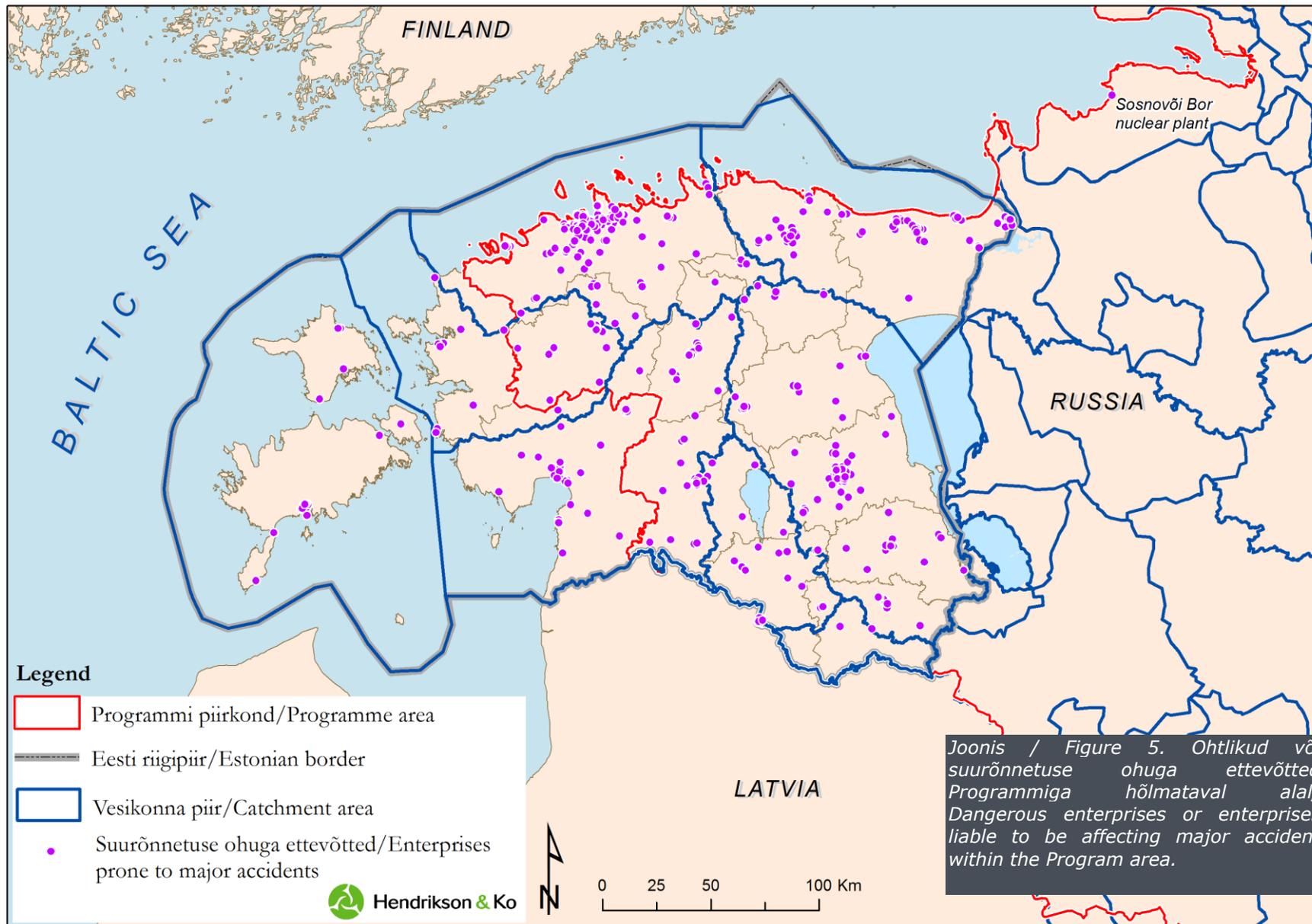
to cope with environmental disasters will have a positive impact.

Transboundary impacts

Implementation of Program activities will have direct positive impact on enhancing Estonian-Russian cooperation related to joint risk management measures for coping with environmental disasters.

Mitigation measures and follow-up procedures

Mitigation measures and follow-up procedures are not planned within these criteria.

6.3.8 Jäätmekäitlusega seotud mõju / Impacts related to the waste management

Kriteeriumi kirjeldus

Käesoleva kriteeriumi raames käsitletakse pogrammi tegevuste mõju jäätmemajanduse korraldusele. Et programmiga hõlmataval alal on ulatuslik asustus ja tööstustegevus, põhjustatakse ka ulatuslikult olme- ja tööstusjäätmeid. Osad jäätmemajandusega seotud objektid, nagu näiteks prügilad võivad olla ka olulise keskkonnamõjuga (nt pinnavee kvaliteedile). Jäätmemajanduse parandamine on oluliseks Programmi prioriteediks ja KSH saab anda soovitusi efektiivsuse tõstmisel.

Seotud tegevused programmis

Otsene mõju

Temaatiline eesmärk 6 (TO) – parandada tahkete jäätmete (olme- ja tööstustekkeliste) ja reovee käitlemise tehnilist baasi.

Kaudne mõju

Temaatiline eesmärk 1 (TO) – Ettevõtluse areng, tootearendus, parim võimalik tehnika.

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Jäätmemajanduse arendamine juhindub Eestis strategiadokumendist "Riigi Jäätmekava 2014-2020"²³, mis seab prioriteetideks - vältida jäätmeteket nii palju kui võimalik, toetada korduskasutust, võtta jäätmeid ringluse ja taaskasutada muul viisil ning ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid.

Jäätmemajanduse parandamise seisukohalt on oluline tahkete olme ja tööstusjäätmete tehnilise baasi parandamine. See vastab Riigi Jäätmekava strateegilisele eesmärgile III: Vähendada jäätmetest

Description of the criteria

Program area has considerable industrial as well as habitation activity causing considerable levels of both industrial and domestic waste. The management of waste is important goal in the Programme and the SEA will give recommendations to support the effectiveness of the measures. Landfills can have negative impact on the environment, e.g. to the quality of surface and ground waters.

Related activities in the programme

Direct impact

Thematic Objective TO 6 - Reconstruction of solid waste recycling plants; reconstruction of the safe storages for solid household and industrial waste.

Indirect impact

Thematic Objective TO 1 – SME development, product development, best available techniques (innovation and modernisation).

Description of the present situation

Waste management principles are set in the "National waste management plan 2014-2020". The priorities are to prevent waste, reuse and recycle as much as possible. The last option is to dispose waste into a landfill.

It is important to improve the technical condition of solid industrial and household waste recycling plants or storage areas. Closing landfills which do not meet the required environmental standards is a strategic objective of the national waste management plan: objective III – reducing environmental risk posed by waste,

²³ http://www.envir.ee/sites/default/files/riigi_jaatmekava_2014-2020.pdf

tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelvalvet, mille raames nähakse ette 2015 aastaks täielikult korrastada seni korrastamata prügilad. Eesti ainus kaevandamisjäätmete hoidla, mis on hinnatud A-kategooriasse kuuluvaks ehk, mis võib põhjustada ohtu inimese tervisele ja keskkonnale, on kavandatud korrastada aastaks 2023.

Programmiga hõlmataval Vene territooriumil viimastel aastatel tekkinud olmejäätmed (kg elaniku kohta):

- St. Peterburg – 40,1 2012.a ja 57,5 2013.a;
- Leningradi regioon – 29,4 2012.a ja 101,3 2013.a
- Pskovi regioon – 44,6 2012.a ja 50,3 2013.a

Olmejäätmete koguse suurenemine näitab seda, et jäätmemajanduses on vaja läbi viia radikaalseid reforme, eriti mis puudutab pakendijäätmete valdkonda.

2014. a oli Leningradi regioonis 23 olmejäätmete prügilat ning 7 tööstusjäätmete prügilat. St. Peterburgis on üks prügila ning kaks jäätmekäitlusjaama, mis töötlevad ca 15% linna olmejäätmetest. Ohtlike tööstusjäätmete ladestamispaik ja põletamise tehas asub 30 km St. Peterburgist, Krasny Bori lähedal. Prügila on 67,8 ha ning sisaldab 0,7 miljonit tonni vedeljäätmeid. Antud prügila on kaardistatud HELCOMi poolt kui keskkonnaohtlik ja tähelepanu vajav prügila.

Prügilate paiknemine programmiga hõlmataval alal on kujutatud joonisel 6 .

Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)

Programmiga kavandatud tegevuste mõju on kohalik (prügilad) ja regionaalne (seoses puudulikust jäätmemajanduse korraldusest tulenevate riskidega keskkonnale, nt vee kvaliteedile). Teemaatilise eesmärgi "parandada tahkete jäätmete (olme- ja tööstustekkeliste) ja reovee käitlemise tehnilist baasi" elluviimisel on võimalik mõju

enhancing monitoring and control procedures – it is foreseen that all landfills need to fulfil the criteria by 2015. The only mining waste landfill falling under category A, causing potentially danger to the human health and environment, is planned to be reconstructed by 2023.

The data of household waste generation per capita in the last 2 years (in kilograms per capita) at The Russian part of the Programme area :

- The St. Petersburg — 40,1 in 2012 and 57,5 in 2013
- The Leningrad region — 29,4 in 2012 and 101,3 in 2013
- The Pskov region— 44,6 in 2012 and 50,3 in 2013

The growth of household waste generation signals on necessity of radical reforms of waste management and, especially, creation of the system of packaging waste management.

In 2014 in the Leningrad region there were 23 landfills for household waste and 7 landfills for industrial wastes. In St. Petersburg there is only one landfill and two waste treatment plants, treating nearby 15% of household waste of St. Petersburg. The landfill and incineration installation for hazardous industrial waste is situated in 30 km from St. Petersburg near the settlement Krasny Bor. The area of landfill is 67,8 hectares. Nowadays at the landfill more than 1,5 Mill. tons of hazardous waste, including 0,7 mill. tons of liquid waste are disposed. The landfill is included in the list of HELCOM "hot points"

Landfills situated within the Program area are shown in figure 6.

Impacts caused by the programme (incl compared to the present situation)

The impact will be local (landfills) and regional (due to the risks of poor waste management to the environment, e.g. water quality). Implementing Program objective TO 6 – improving solid (households and industrial) waste and wastewater treatment facilities – will have

veekeskkonnale (sh nii negatiivne kui positiivne), mida on käsitletud vastava kriteeriumi raames, kuid jäätmemajanduse kriteeriumi aspektist on mõju nii Eesti kui ka Venemaa jäätmemajanduse olukorrale positiivne.

Uute tehnoloogiate, sh jäätmekäitlusvõtete rakendamisel tööstusettevõtetes tuleks rakendada parima võimaliku tehnika (PVT) põhimõtteid. Jäätmekäitlustehnoloogiate rakendamisel avalduv mõju võib olla nii positiivne kui negatiivne, nt põletamine – lendtuhk, peened tahked osakesed.

Piiriülesed mõjud

Koostööprogrammi eesmärgiks on jäätmemajanduse parendamise alased koostööprojektid nii Eesti kui Venemaa vastavate spetsialistide osalusel. Taolisel koostööl on positiivne piiriülene mõju.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Jäätmemajanduse korraldamisel tuleb juhinduda Riigi Jäätmekava 2014-2020 põhimõtetest ja juhinduda valdkonna parimast võimalikust tehnikast (PVT).

an impact on the aquatic environment (positive and negative). In the aspect of waste management, the impact is positive to Estonian and Russian waste management situation.

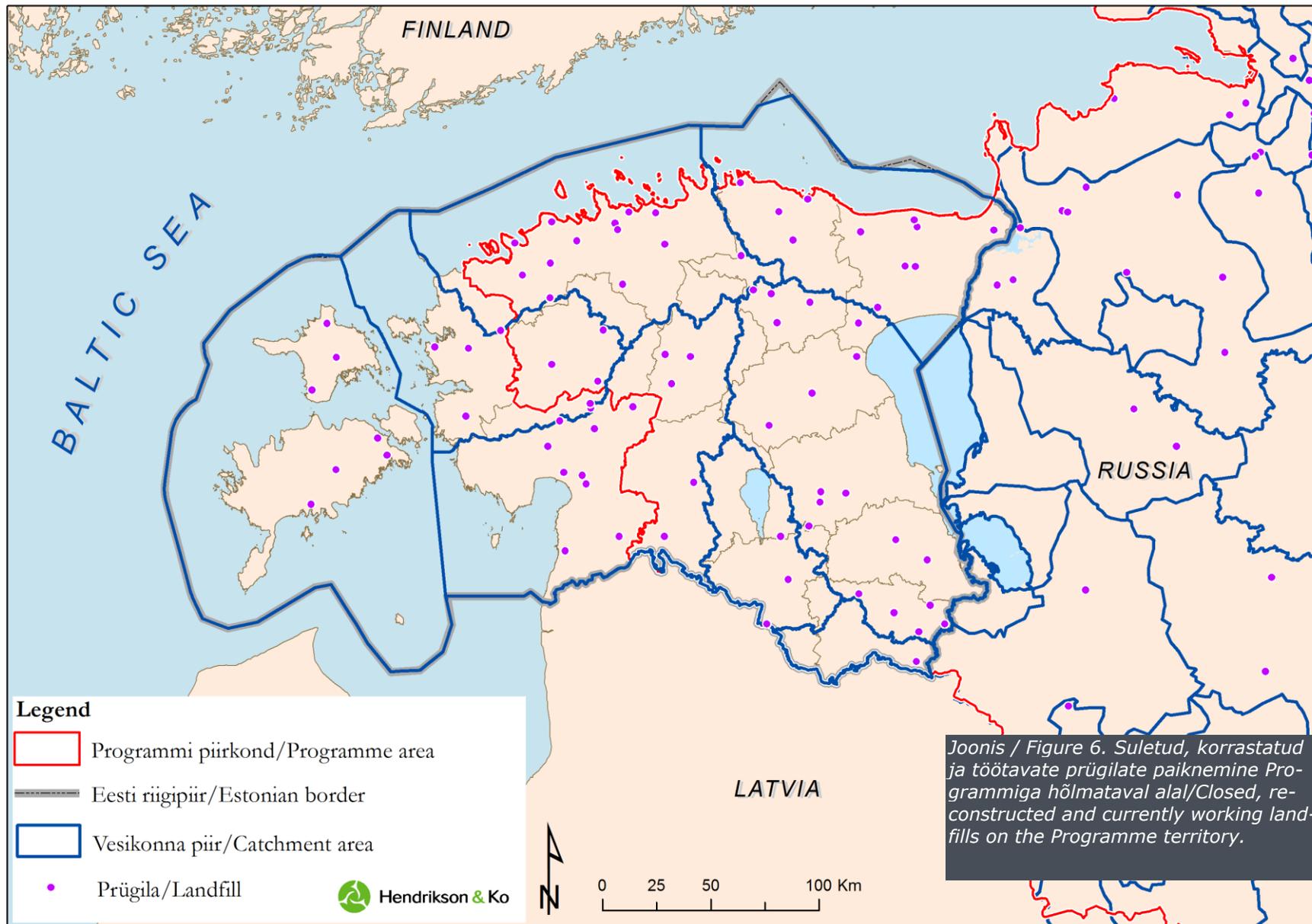
New technologies, industries need to consider the principles of best available technology for waste management. The impacts may be positive or negative, because with new technologies new environmental aspects may rise (e.g. with new waste incineration technologies fly ash and particulate matter may be problematic if certain measures are not implemented).

Transboundary impacts

Objective of the Program is to promote waste management projects and cooperation between Estonian and Russian specialists. The cooperation will have a positive transboundary impact.

Mitigation measures and follow-up

Managing and reorganising the the solid waste management system the State Waste Management Plan 2014-2020 should be followed, also the principles of best available technique (BAT) should be applied.

6.3.9 Mõju kohalikule ja regionaalsele ettevõtlusele ja elukvaliteedile/ Impact to local and regional entrepreneurship, way of life

Kriteeriumi kirjeldus

Programmil on mõju kohalikule elukvaliteedile, samuti kohalikule ja regionaalsele ettevõtlusele tänu otsesele toele aga ka liikuvuse lisandumisele. Toetus peaks võtma arvesse traditsiooniliste kogukondadega seotud kultuurilisi aspekte.

Seotud tegevused programmis

Otsene mõju

Temaatiline prioriteet 1 (TO) – Ettevõtlus ja väikeste ning keskmise suurusega ettevõtete areng (sh spetsiifilised sektorid nagu turism ja loomemajandus). Tegevused toetavad:

- innovatsiooni ja infrastruktuuri, tehnoloogia ja sotsiaalse kapitali moderniseerimist;
- suurendavad ettevõtete konkurentsivõimet läbi avaliku-, era ja R&D sektori koostöö tõhustamise;
- parandavad üleüldist ettevõtluskeskkonna arengut läbi äritegevust toetavate meetmete ja taristu arendamise.

Temaatiline prioriteet 5 (TO) – Kohaliku ja regionaalse administratiivse võimekuse toetamine, koostöö nende allüksustega. Kogukondade koostöö arendamine. Integreeritult tegeleb selliste aspektidega nagu koostöö edendamine haridusvaldkonnas, teadlikkuse tõstmine tervislike eluviiside ja haiguste ennetamise valdkonnas, lõimumine.

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Prægune innovatsioonivõimekus on eelkõige seotud suurettevõtete ja nende tehnoloogia arenduse projektidega (eelkõige põlevkivitööstus Ida-Virumaal), kuid väljakutseks on innovaatilise tegevuse laiendamine väike- ja keskmise suurusega ettevõtete hulgas. Piirialadel, eriti Ida-Virumaal, on Eesti väikseim ettevõtjate osatähtsus majanduslikult aktiivsete elanike seas (2013.a 4%). Vajalik on tege-

Description of the criteria

The program has impact on the local quality of life as well as local and regional entrepreneurship due to direct support, increasing accessibility etc. Support should take into account the cultural aspects of traditional communities.

Related activities in the programme

Direct impact

Thematic Objective TO 1 - Entrepreneurship and SME development (including specific sectors like tourism and creative industry) – activities are supporting:

- innovation and modernisation of the infrastructure, technology as well as social capital;
- increasing SME competitiveness by fostering co-operation between public, private and R&D sectors;
- improving business environment through business support measures and development of infrastructure.

Thematic Objective TO 5- Support to local & regional good governance, cooperation with their sub-units. Promotion of cooperation between communities. Enhancing such cooperation will have integrated impact in the field of education, building up awareness of healthy lifestyle and disease prevention, integration.

Description of the present situation

In recent years a lot of investments have been made into technology by big enterprises (primarily oil-shale industry in Ida-Virumaa county), but it has been a challenge to promote such innovation among SMEs. In border regions, especially in Ida Viry County, there are smallest ratio of entrepreneurs amongst economically active population (4% in year 2013)It is important to promote innovation

leda nii teadlikkuse tõstmise kui uuenduslike ettevõtete toetamisega. Väikeettevõtjate tootearendus on kallid ning keeruline on luua kontaktvõrgustikke, et pääseda oma tootega turule. Samuti on vajalik rajada ettevõtlust toetav infrastruktuur ja pakkuda väikestele ja keskmistele ettevõtetele sobilikke tootmispindasid.

Ettevõtluse edendamise ja toetavate tegevuste propageerimine aitab tõsta ka piirkonna elukvaliteeti. Siinkohal on oluline just keskendumine väike-ettevõtlusele, mis tagab töökohtade loomise ja seega asustuse säilimise kohapeal.

Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)

Mõju on kohalik ja regionaalne ning suunalt peamiselt positiivne, negatiivne mõju ei ole oluline ja on lihtsalt administratiivsete meetmetega leevendatav.

Programmi alusel elluviidud tegevustel positiivne mõju inovatsioonile, infrastruktuuri ja tehnoloogia moderniseerimisele ja sotsiaalse kapitali kasvatamisele ning ettevõtluskeskkonna elavnemisele laiemalt.

Laienenud kontaktide ja suhtlusvõrgusti soodustab majandusarengut, mis omakorda võib parandada üldist toimetulekut. Majandusareng võib avaldada aga negatiivset mõju keskkonnale (looduskeskkond, traditsioonilised kogukonnad) kui arengul ei rakendata vajalikke keskkonnakorralduslikke meetmeid. Eelkõige infrastruktuuri moderniseerimisel võidakse ohustada väljakujunenud maakasutusmustreid ja elulaadi .

Programmil on positiivne mõju kultuurikeskkonnale muinsuskaitse ja kultuuriväärtuste tutvustamise aspektist toetades taoliselt strateegias "Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020" toodud põhimõtteid.

Piiriüleused mõjud

Koostööprogramm toetab piiriülest koostööd omades seega otsest positiivset piiriülest mõju.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Leevendusvõimalused on toetuste süsteemi oskuslikul kavandamisel

and raise awareness about developing new products and services. It can be complicated and expensive for SMEs. It is also important to provide supporting infrastructure and suitable production sites for SMEs. Entrepreneurship and SME development can also raise regional quality of life.

Impacts caused by the programme (incl compared to the present situation)

The impact will be local and regional, mainly positive in direction, negative impacts will be insignificant and easily mitigated with administrative measures.

The activities implemented by the Programme will have positive impact on innovation and modernisation of the infrastructure, technology as well enabling to grow social capital and economical environment in general.

Better contacts will facilitate economic development benefiting well-being, which might have reverse impacts to the environment (nature, traditional communities) if not managed properly. Primarily modernisation of infrastructure could affect reversely traditional land use patterns and lifestyle.

Positive effect is manifested to the cultural environment from the heritage preservation and promotion aspect supporting thus the principles of strategy "Basics of cultural policy until 2020".

Transboundary impacts

The programme will support cross border cooperation having thus direct and positive cross-border impact.

Mitigation measures and follow-up procedures

Mitigation possibilities are through careful application of the support

ja kohalike asjakohaste organisatsioonide ja kogukonna kaasamisel head. Valdavalt on mõjud positiivsed, kuid majandusareng võib avaldada ka negatiivset mõju keskkonnale (looduskeskkond, traditsioonilised kogukonnad). Programmi elluviimisega kaasnevate projektide mõju on leevendatav, kui ettevalmistusfaasis kaasatakse kohalikku kogukonda ning vajadusel viiakse läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine.

6.3.10 Mõju kultuuripärandile/ Impact on the cultural heritage

Kriteeriumi kirjeldus

Kriteeriumi raames hinnatakse mõju materiaalsele kultuuripärandile, sh näiteks arheoloogia- ja ehitismälestistele.

Seotud tegevused programmis

Temaatiline prioriteet 1 (TO) – Ettevõtluse ja VKEde areng – turism ja loomemajandus.

Temaatiline prioriteet 5 (TO) - Kohalike ja regionaalsete kogukondade koostöö arendamine.

Olemasoleva olukorra kirjeldus

Kultuuripärandi all mõistetakse objekte, nähtusi ja kultuuriruumi (nt miljöövääruslikud maastikud), mida hinnatakse neile omistatud ajaloolise, teadusliku, kunstilise, sotsiaalse, tehnoloogilise, usundilise vm väärtuse tõttu. Kultuuripärand hõlmab nii materiaalsed (nt ehitised) kui ka vaimset pärandit, mida soovitakse järgnevatele põlvkondadele edasi anda. Programmiga hõlmatava alal territooriumile jääb palju objekte, kus on kehtestatud piirkonna ajaloolis-kultuurilisest eripärast ja selle säilitamisest tulenevad spetsiifilised nõuded, millele tuleb planeerimise ja ehitustegevuse raames arvestada. Programmi elluviimisel tuleb miljöövääruslikel aladel ja väärtuslikel maastikel arvestada neile seotud arendustingimustega.

Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)

Mõju on valdavalt kohalik. Narva piiripunkti rekonstrueerimisel tuleb

system with involvement from local organisations and communities. Largely the impacts are positive, but economic development, might have reverse impacts to the environment (nature, traditional communities) if not managed properly. The impact can be mitigated by supporting participation of local communities and applying strategic impact assessment if necessary within the preparation of projects.

Description of the criteria

Within current criteria impact to the material cultural heritage, including to the archaeological and built heritage will be assessed.

Related activities in the programme

TO 1 Positive effect to the cultural environment- heritage preservation and promotion aspect.

TO 5 Lifestyle, health and culture oriented project will have positive impact to the population and communities.

Description of the present situation

The term cultural heritage encompasses objects, phenomena and cultural spaces (such as valuable landscapes), which are valued for their historical scientific, artistic, social, technological, spiritual value. The cultural heritage encompasses material (eg. buildings) as well as mental heritage, which has to be preserved for the future generations. There are numerous objects encompassed by the Programme area where special condition to the planning and reconstruction have been set depending on historical-cultural features of the object.

In case the activity is related to or influencing miliey areas and/or valuable landscapes the set conditions should be followed.

Impacts caused by he programme (incl compared to the present situation)

arvestada miljöövärtuslike hoonestusaladega ning ehitustööde projekteerimisel jälgida vanade hoonete ja kultuuripärandi säilitamise nõudeid. Miljöövärtuslikud hoonestusalad Narva linnas on märgitud Joonisel 7.

Programmil on positiivne mõju kultuurikeskkonnale muinsuskaitse ja kultuuriväärtuste tutvustamise ja sellealase teadlikkuse tõstmise aspektist. Tegevuste kavandamine kultuuriväärtustega arvestavalt võimaldab kaasnevaid positiivseid mõjusid võimendada (nt vastutustundlik terviseradade arendamine tervislike eluviiside soodustamiseks miljöölaladel läheduses tõstab radade kvaliteeti ja aitab ühtlasi väärtustada olemasolevat miljööd).

Kaudsed positiivsed mõjud on seotud kohaliku turismi edendamise ja ajalooliste turismiobjektide korrastamise tõstmisega piirkonna atraktiivsust ning suurendab kogukonna ühtekuuluvustunnet. Programmi tegevused toetavad strateegia „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ põhimõtteid ajalooliste ja kultuuriväärtuste kaitse aspektist.

Piiriülesed mõjud

Piiriülesed mõjud on minimaalsed ja on seotud ehitusaegse mõjuga, näiteks piiripunkti rekonstrueerimine eeldab piiriülest koostööd.

Leevendavad meetmed ja jätkutegevused

Leevendamise võimalused on head, eeldusel, et projektide elluviimisel arvestatakse asjakohaste tingimuste seadmisega. Tingimused tulenevad seadusest, ehituse eritingimustest (muinsuskaitse) või muinsuskaitseala põhimäärustest. Väärtuslike maastike ja miljöölalade puhul tulenevad tingimused alal kehtivatest planeeringutest.

The impact will be largely local. When reconstructing the border crossing point and the supporting infrastructure, it has to be kept in mind that certain buildings are of cultural and environmental value and specific requirements need to be followed. Objects of cultural and environmental Value in Narva are shown in figure 7.

The Programme has positive impacts on cultural environment from the perspective of cultural heritage and related rise in public awareness. The planning of activities taking into account cultural values enables to strengthen positive impacts (for instance, responsible development of health courses in the vicinity of heritage areas boosts the quality of courses and enables also to give value to the heritage).

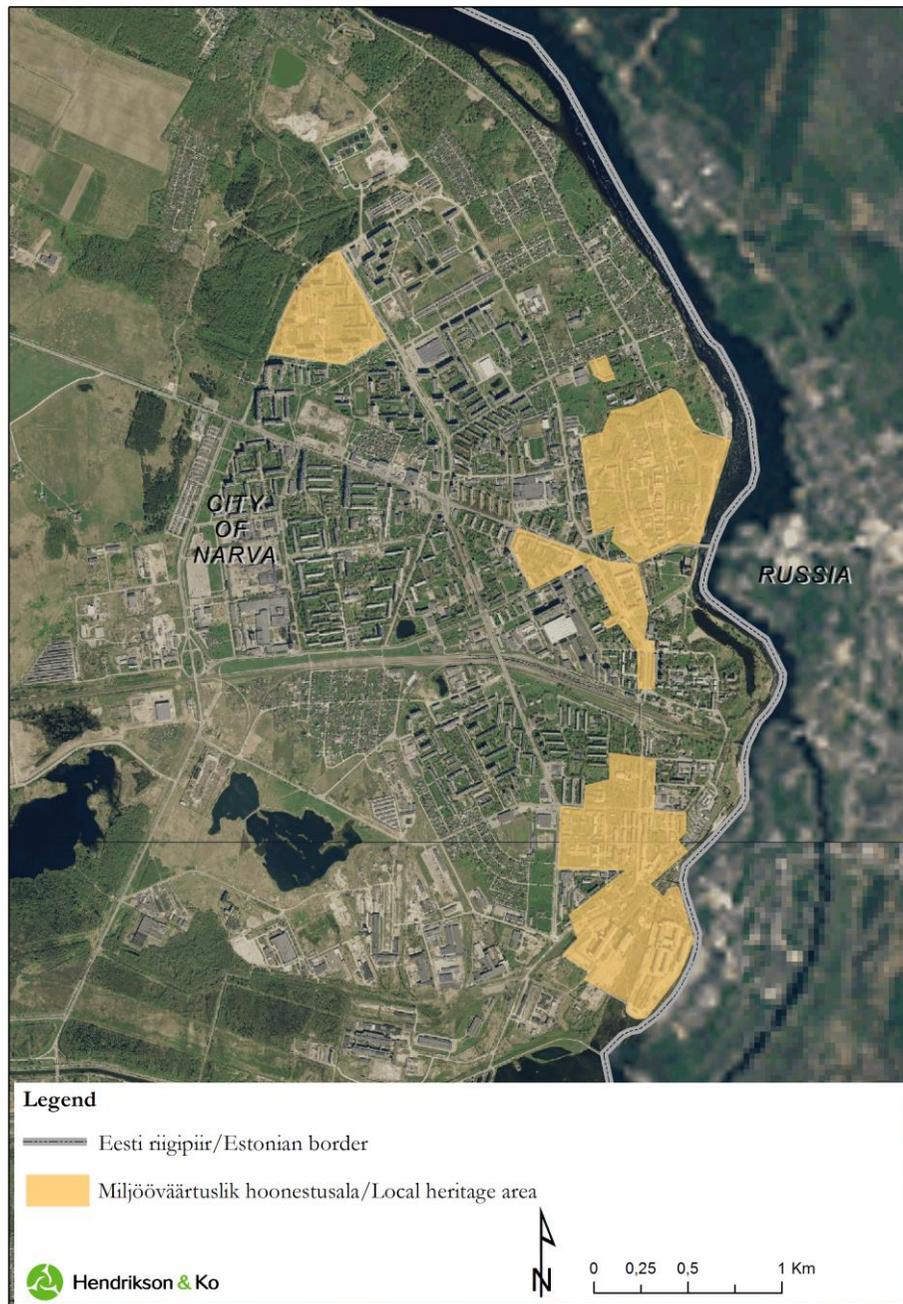
Indirective positive impact is related to promoting local tourism. Reconstructing historical buildings makes the area more attractive for tourists and strengthens local communities. Activities of the programme are supporting the principles of the strategy “Basics of the cultural policy until 2020” from the point of view of protection of historical and cultural values.

Transboundary impacts

Transboundary impacts are minimal and are related to reconstruction activities, for instance reconstruction of border crossing facilities requires cross-border cooperation.

Mitigation measures and follow-up procedures

Mitigation possibilities are good through establishment of appropriate conditions to the projects. Conditions are set by the law, special conditions, or regulations. In case of valuable landscapes and milieu areas the conditions are set by the spatial plans.

Joonis / Figure 7. Miljööväärtuslike hoonestusala paiknemine Narva linnas /Location of local heritage areas in Narva town

7. PIIRIÜLESED MÕJUD/ TRANSBOUNDARY IMPACTS

Piiriüleised mõjud võivad avalduda enamikes käsitletud aspektides, kuna Programmi olemus on seotud piiriülese koostöö korraldamisega. Piiriüleste mõjude osas on koostööpartneriks Vene Föderatsioon.

Piiriveekogude vee-elupaikade ja linnualade puhul on ülalloodud tegevuste arendamisel Venemaa territooriumil potentsiaalne mõju ka Eestis paiknevatele Natura 2000 aladele. Projektide hindamise etapis oleks siin otstarbekas Natura 2000 hindamise läbiviimine arvestades ülalloodud kriteeriume.

Seega aitavad tegevused kaasa maismaa- ja veeökosüsteemide seisundi parandamisele, mis kaudselt aitab kaasa soodsate elupaikade säilimisele ja elustiku mitmekesisuse tagamisele.

Piiriülene positiivne mõju seiseneb peamiselt jõgedesse sattuva reostuskoormuse vähenemises nii Venemaa kui ka Eesti poolel, millega aidatakse kaasa piiriveekogude (Peipsi järv, Narva jõgi, Läänemeri) ja põhjavee seisundi paranemisele.

Trans-boundary impacts are likely to rise in most of the studied aspects as the nature of the Programme is cross-border development. In the context of trans-boundary impacts Russian Federation will be cooperation partner.

When above mentioned Program activities are implemented on Russian territory, the activities will have a potential impact on Natura 2000 areas situated in Estonia (aquatic habitats and bird habitats related to transboundary water bodies). When assessing the projects an EIA should be conducted before applying the criteria defined above. The activities of the Programme support improvement of the condition of the ecosystem and indirectly help to preserve habitats and provide biodiversity.

One direct positive transboundary effect is the reduction of total waste loads from urban areas of Estonia and Russia which contributes to achieving good ecological condition of transboundary waters (e.g. Lake Peipsi/Lake Chudskoye-Pskovskoye Ozero, Narva River, Baltic Sea) and to improve ground water quality in the long term.

8. KUMULATIIVSETE MÕJUDE HINDAMINE / ASSESSMENT OF CUMULATIVE IMPACTS

Mõju hindamisel pööratakse tähelepanu ka mõju erinevale avaldumisviisile – kumulatiivsusele. Inimkonna tegevuse ühendatud ja kuhjunud mõjud, mida väljendatakse kumulatiivsete mõjudena, võivad põhjustada keskkonnale tõsist ohtu. Kuigi nad võivad olla eraldi-seisvalt väheolulised, võivad ühest või mitmest allikast pärinevad kumulatiivsed mõjud aja jooksul koguneda ning see võib põhjustada oluliste väärtuste ning ressursside hävinemise.

Kumulatiivsete mõjude analüüs hõlmab mõjusid, mis avalduvad aja

During the impact assessment process, cumulative impacts, as a special form of impacts, are also considered. Joint and accumulated impacts by mankind, which are considered as cumulative impacts, can cause serious harm to environment. Individually they might be insignificant, but over time cumulative impacts may pile up and this will lead to loss of important values and resources.

Cumulative impact analysis involves impacts, which appear over time due to a combination of impacts resulting from different ac-

jooksul kõikide tegevuste mõjude liitumisel. Seetõttu võib tegevuse kumulatiivseid mõjusid vaadelda kui konkreetse tegevuse kogumõju ressursile, ökosüsteemile või inimühiskonnale, seda koos kõigi teiste seda ressursi mõjutavate tegevustega sõltumata tegevuse läbiviija olemusest (riik, kohalik omavalitsus, eraettevõtja).

Arvestades strateegilise dokumendi käsitlustasandit- tegemist on programmi tasemel strateegilise mõju hindamisega- on kumulatiivseid efekte ja mõjusid palju ning neid on arvestatud jooksvalt mõju hindamise käigus nii vastavusanalüüsi kui välismõju hindamise käigus ja sisalduvad peatükis 6 toodud mõju prognoosides. Kumulatiivsetele aspektidele keskendub ka välismõju hindamine alapeatükis 6.2.

Näitena, reoveemajanduse ja jäätmemajanduse parenduste positiivne mõju on pinnavee kvaliteedile ja elurikkusele märgatav arvestades nii kumulatiivset efekti paraleelsete programmidega (nt veemajanduskavade elluviimine) kui ka teiste käesoleva Programmi tegevustega (nt keskkonnavalast teadlikkust toetavad meetmed).

tions. Therefore, cumulative impacts from a specific action can be viewed as a package of impacts with impacts from other sources to a resource, ecosystem or human society, no matter who is carrying out the action (state, local authority, private enterprise).

Considering the level of detail of the strategical document- being the programmatic SEA- there are numerous cumulative impacts and they are taken into account and are contained in prognosis of impacts within compliance analysis and within external impacts assessment. Cumulative aspects are largely observed within compliance analysis, presented in Sub-chapter 6.2.

As an example, the positive impact of improvements in wastewater and solid waste management is evident when observing cumulative effects with the parallel programmes (eg. water management plans) or other activities within current Programme (objectives supporting awareness of environmental issues).

9. LEEVENDAVATE MEETMETE MÄÄRATLEMINE / DEFINITION OF MITIGATION MEASURES

Natura elupaikade puhul saab leevendada tõhusalt kaudset mõju (näiteks mõju elupaiga veerežiimile), otsese mõju (nt elupaiga hävimine) leevendamisvõimalused on pigem piiratud ja seetõttu on otstarbekam mõju avaldumise tõenäosus viia miinumumini projektide ettevalmistamise faasis.

Arvestada tuleb ka asjaoluga, et programmiga kavandataval tegevusel võib olla ka positiivne mõju Natura aladel kaitstavatele väärtustele (tulekahjudega võitlemine, säästva tööstusliku kaladuse propageerimine), kus on oluline kaasata oskusteavet soodustava potentsiaali realiseerimiseks.

Veekaitse aspektist tulenevalt on üldmeetmena soovitatav kokkuleppida/ühtlustada standardid, millele heitvee kvaliteet peab vastama. Programmi poolt toetatavad projektid peaksid juhinduma alljärgne-

Indirect impact to the Natura 2000 areas can be mitigated efficiently (e.g. impact to water regime), mitigation possibilities regarding direct impact are rather limited (e.g. habitat loss) and therefore it is advised to minimise the impact as much as possible already in the preparatory phase of the project. The Programme activities may also have a positive impact to the Natura areas (e.g. fighting forest fires, promoting sustainable fishing industries) and it is essential to involve necessary supporting know-how to realize this potential.

As a general measure it would be advisable to:

- agree on joint standards to assess the quality of waste water;

The projects supported by the Programme should apply the following

vatest meetmetest:

- sulgeda ja korrastada prügilad, mille nõrgvett koguda ja puhastada ei saa;
- vältida uute prügilate rajamist kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega aladele (Eestis puudub vajadus uute tavaprügilate järele).

Võimalik mõju kohalikule kogukonnale on leevendatav ja ühtlasi, positiivne mõju võimendatav kogukonna kaasamisel ja vajadusel keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel projekti ettevalmistusfaasis. Mõju kultuuripärandile on leevendatav läbi asjakohaste tingimuste järgimise.

Programmi elluviimisega ei kaasne paeguse teabe kohaselt ulatusliku negatiivset mõju, mis tooks kaasa seire või järelhindamise meetmete vajaduse. Taolised tingimused võidakse siiski seada käesoleva Programmi alusel koostatavate plaanide ja projektide raames.

measures:

- closure or reconstruction of landfills, where leachate can not be collected and cleaned;
- avoid opening new landfills on sites with poorly protected or unprotected ground water (the opening of new landfills is restricted by law).

The impact to the local community can be mitigated and at the same time, positive impact enhanced by supporting participation of communities and applying strategic impact assessment if necessary within the preparation of projects. Impact to the cultural heritage can be mitigated by applying appropriate conditions.

According to current information the implementation of the Programme does not have significant negative impacts to the environment that would require monitoring measures or follow-up procedures. Of course those conditions could be set by environmental assessment process conducted to separate plans and projects.

10. ÜLEVAADE RASKUSTEST / OVERVIEW OF DIFFICULTIES

KSH käigus üheks olulisemaks raskuseks oli asjaolu, et protsessi osapoolte harjumine Programmi üldistusastmega võttis aega. Lõpuks aktsepteeriti asjaolu, et KSH ei saa oma käsitlustes olla palju konkreetsem kui seda on Programm ja seetõttu ei saa ka Programmi tegevustele anda väga täpseid ja kvantitatiivseid hinnanguid.

Main difficulty for the interested stakeholders was understanding and accepting the degree of generalisation of the Programme. Finally it was agreed and accepted that the SEA can not be more specific than the Programme. Therefore it is not possible to give very detailed and quantitative assessments to Programme activities.

11. SEIRE JA JÄTKUTEGEVUSED / DEFINITION OF MITIGATION MEASURES AND FOLLOW-UP PROCEDURES

Programmi elluviimisega ei kaasne paeguse teabe kohaselt ulatusliku negatiivset mõju, mis tooks kaasa seire või järelhindamise meetmete vajaduse. Taolised tingimused võidakse siiski seada käesoleva Programmi alusel koostatavate plaanide ja projektide raames.

According to current information the implementation of the Programme does not have significant negative impacts to the environment that would require monitoring measures or follow-up procedures. Of course such conditions could be set by environmental assessment process conducted to the separate plans and projects.

12. KSH ARUANDELE LAEKUNUD SEISUKOHAD/SUGGESTIONS RECEIVED FOR SEA REPORT

12.1 LAEKUNUD SEISUKOHAD / RECEIVED SUGGESTIONS

KSH programmi avalik väljapanek toimus ajavahemikul 4.03.2015-25.03.2015, kui KSH aruanne oli kättesaadav koostööprogrammi kodulehel:
http://www.estlatrus.eu/eng/cbc_20142020/estoniarussia_programme
 , samuti KSH eksperdi kodulehel: www.hendrikson.ee/avalikud.

Avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust teavitati huvigruppe ja ametiasutusi e-kirjaga 4.03.2015:

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium,
- Keskkonnaministeerium,
- Kaitseministeerium,
- Põllumajandusministeerium,
- Sotsiaalministeerium,
- Kultuuriministeerium,
- Keskkonnaamet,
- Päästeamet,
- Muinsuskaitseamet,

The public display of the SEA Scoping Report was held 4.03.2015-25.03.2015 and the documentation has been available at the web page of the Programme:

http://www.estlatrus.eu/eng/cbc_20142020/estoniarussia_programme, also in the webpage of the SEA expert: www.hendrikson.ee/avalikud.

Interest groups and authorities were informed of the public display and consultation meeting by email dated 4.03.2015.

- Ministry of Economics and Communications,
- Ministry of Environment,
- Ministry of Defence,
- Ministry of Agriculture,
- Ministry of Social Affairs,
- Ministry of Culture,
- Environmental Board,
- Rescue Service,
- Cultural Heritage Board,

- Tehnilise Järelevalve Amet,
- Põllumajandusamet,
- Terviseamet,
- Lennuamet,
- Maa-amet,
- Veeteede Amet,
- Maanteeamet,
- Politsei- ja Piirivalveamet,
- Keskkonnainspeksioon,
- Keskkonnaagentuur,
- Ida-Viru Maavalitsus,
- Tartu Maavalitsus,
- Põlva Maavalitsus,
- Võru Maavalitsus.

Avalikustamisest teavitati ka järgnevaid valitsusväliseid organisatsioone:

- Peipsi Infokeskus,
- Eesti Keskkonnaorganisatsioonide Kojalt (EKO)
- Eesti Vanausuliste Kultuuri- ja Arendusühing

Kuulutused Eesti Päevalehes ja Avalikes Teadaannetes ilmusid samuti 4.03.2014. Avaliku väljapaneku ja arutelude teated on toodud lisas 3.

Avalik arutelu toimus 25.03.2015 kell 13.00 EAS-i büroos Tallinnas, Lasnamäe 2. Avaliku arutelu osalejate nimekiri ja protokoll on toodud lisas 5.

Avaliku väljapaneku käigus laekusid ettepanekud Kultuuriministeeriumilt ja Maanteeametilt. Laekunud ettepanekud koos vastuskirjadega on toodud lisas 4.

- Technical Surveillance Authority,
- Agricultural Board,
- Health Board,
- Civil Aviation Administration,
- Land Board,
- Maritime Administration,
- Road Administration,
- Police and Border Guard Board,
- Environmental Inspectorate,
- Environmental Agency,
- Ida Viru County Government,
- Tartu County Government,
- Põlva County Government,
- Võru County Government.

The SEA publication was also communicated to the following non-governmental organisations:

- Peipsi information Centre
- The Chamber of Estonian Environmental Organisations.
- The Cultural and Development Society of Estonian Russian Old Believers

Announcements were also published in daily newspaper Eesti Päevaleht and Official Journal in 4.03.2015, copies of announcements are provided in Appendix 3.

Public consultation meeting was held in the bureau of Enterprise Estonia in Tallinn, Lasnamäe str. 25.03.2015 13.00. The minits and the list of participants is provided in the Appendix 5.

Recommendations were received from Ministry of Culture and National Road Administration and are provided with answer letters in the Appendix 4.

13. ALLIKMATERJALID / REFERENCES

Metoodikad / Methodological guidelines:

Dalal-Clayton, B. & Sadler, B. 2005. Strategic Environmental Assessment. A Sourcebook and reference Guide to International Experience. Earthscan, London, Sterling (VA).

Swedish Environmental Protection Agency. 2010. Practical guidelines on strategic environmental assessment of plans and programs. <http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6300/978-91-620-6383-2/>

Therivel, R. 2004. Strategic Environmental Assessment in Action. Earthscan, London, Sterling (VA)

LISAD / APPENDIXES

LISA / APPENDIX 1 KSH PROGRAMM KOOS
LISADEGA/ SEA SCOPING REPORT WITH
APPENDICES

(Lisatud eraldi köitena)

LISA / APPENDIX 2 KSH PROGRAMMI HEAKSKIITMISE KIRI / THE APPROVAL LETTER OF THE SCOPING REPORT

KESKKONNAMINISTEERIUM

Siseministeerium

Teie 27.01.2015 nr 14-5.12/16-1

Meie 26.02.2015 nr 11-2/15/699-2

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020
keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi
heakskiitmine

Keskkonnaministeeriumis tutvuti Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020
keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmiga.

Lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 36,
§ 38 lõikest 1 ja lõike 2 punktide 1, 2 ja 5 ning § 39 lõigetest 2 ja 3 kiidame eelnimetatud
programmi heaks.

Käesoleva otsusega seotud kaalutlused on esitatud järgnevalt.

Otsuse põhjendused ja kaalutlused

1. Õiguslik alus ja pädevus

Keskkonnaministeerium on KeHJS § 38 lõike 1 alusel Eesti-Vene piiriülese koostöö
programmi 2014-2020 KSH järelevalvaja, kuna programmi elluviimisega eeldatavalt kaasnev
keskkonnamõju võib olla piiriülene.

KSH programmi heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsustamiseks peab
Keskkonnaministeerium KSH järelevalvajana hindama programmi sisu ja KSH menetluse
vastavust seadusest tulenevatele nõuetele. Anda tuleb üldine hinnang KSH programmi
kvaliteedile ja menetluse õiguspärasusele.

Otsus kõnealuse KSH programmi heakskiitmise üle on tehtud KeHJS § 36, § 38 lõike 1 ja
lõike 2 punktide 1, 2 ja 5 ning § 39 lõigete 2 ja 3 alusel.

2. Menetluse senine käik

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 KSH algatati siseministri 29.10.2014
käskkirjaga nr 1-3/149, kuna tulenevalt KeHJS § 33 lõike 1 punktist 1 puudutab kõnealune
programm muuhulgas transporti, jäätmekäitlust, veemajandust ja turismi ning programmi
elluviimisega võib eeldatavalt kaasneda oluline piiriülene mõju. KSH algatamisest teavitati
KeHJS § 35 lõike 6 kohaselt 30.10.2014 väljaandes Ametlikud Teadaanded, 03.11.2014
ajalehes Eesti Päevaleht ning vastav teade saadeti 30.10.2014 e-posti teel
Keskkonnaministeeriumile. Välisministeeriumit, Majandus- ja

Narva mnt 7a / 15172 Tallinn / 626 2802 / keskkonnaministeerium@envir.ee / www.envir.ee
Registrikood 70001231

Kommunikatsiooniministeeriumit ning maavalitsusi informeeriti KSH algatamisest läbi programmeerimiskomitee, mistõttu ei olnud vajalik neile eraldi teadet saata.

Vastavalt KeHJS § 36 lõikele 3 küsiti KSH programmi sisu osas eelnevalt seisukohta Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt, Keskkonnaministeeriumilt, Kaitseministeeriumilt, Põllumajandusministeeriumilt, Sotsiaalministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt, Keskkonnaametilt, Päästeametilt, Muinsuskaitseametilt, Tehnilise Järelevalve Ametilt, Põllumajandusametilt, Terviseametilt, Lennuametilt, Maa-ametilt, Veeteede Ametilt, Maanteeametilt, Politsei- ja Piirivalveametilt, Keskkonnainspeksioonilt, Keskkonnaagentuurilt, Ida-Viru Maavalitsuselt, Tartu Maavalitsuselt, Põlva Maavalitsuselt, Võru Maavalitsuselt, samuti valitsusvälistelt organisatsioonidelt Peipsi Infokeskuselt ja Eesti Keskkonnaühenduste Kojalt. Laekunud seisukohad ning vastused neile on toodud KSH programmi lisa 2.

Kuna Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 elluviimisega võib eeldatavalt kaasneda oluline piiriülene mõju, teavitas Keskkonnaministeerium KeHJS § 46 lõiget 2 arvesse võttes oma 11.12.2014 kirjaga nr 11-1/14/10540-1 Venemaad kõnealuse KSH algatamisest. Venemaa vastas oma 26.01.2015 kirjaga, et na ei soovi KSH protsessis osaleda. Selgitus kõnealuse piiriülese KSH osas on toodud KSH programmi peatükis 6.3 ning Venemaalt laekunud kiri on leitav programmi lisast 7.

3. KSH programmi avalikustamine

3.1. KSH programmi avalikustamisest teatamine

KeHJS § 37 lõiked 1, 2 ja 3 sätestavad KSH programmi avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest teatamise tingimused ja viisid.

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 KSH programmi avalikustamise teade ilmus 30.12.2014 väljaandes Ametlikud Teadaanded, 29.12.2014 ajalehes Eesti Päevaleht ning kirjalik teade saadeti 22.12.2014 e-posti teel vastavalt KeHJS § 37 lõikele 1 kõikidele menetlusosalistele. KSH programmi avalikustamise teade sisaldas KeHJS § 37 lõikes 2 nõutud teavet.

3.2. KSH programmi avalik väljapanek ja avalik arutelu

KeHJS § 37 lõike 3 kohaselt korraldatakse KSH programmi tutvustamiseks vähemalt 14-päevase kestusega programmi avalik väljapanek ning seejärel avalik arutelu.

Kõnealuse KSH programmi avalik väljapanek kestis 22 päeva, st 22.12.2014.-12.01.2015. Kuigi väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ajalehes Eesti Päevaleht ilmus teade mõnevõrra hiljem, vastas avaliku väljapaneku kestus seaduses nõutud miinimumajale ning kõigil huvilistel oli piisavalt aega KSH programmiga tutvuda. Programm oli leitav internetis Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programmi ja OÜ Hendrikson&Ko kodulehekülgedel. Ettepanekuid ja vastuväiteid oli võimalik OÜ-le Hendrikson&Ko esitada kuni 12.01.2015.

KSH programmi avalik arutelu toimus 12.01.2015 Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kontoris. Ürituse toimumist kinnitab KSH programmile lisatud arutelu protokoll ning osavõtjate nimekiri.

3.3. KSH programmi kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ning

nendega arvestamine

KeHJS § 37 lõike 4 alusel on igapäev õigus KSH programmi avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu ajal tutvuda programmi ning muude asjakohaste dokumentidega, esitada programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi ning saada neile vastuseid.

KSH programmi avaliku väljapaneku jooksul esitasid kirjalikult oma ettepanekuid ja arvamusi Eesti Veeühing, Terviseamet ütles, et neil märkuseid ei ole. Siseministeerium vastas Eesti Veeühingule e-posti teel. Vastused laekunud märkustele on toodud KSH programmi lisas 3.

Lähtudes eelnevast on KSH programmi avalikustamise menetlus olnud õiguspärane.

4. KSH programmi ja KSH eksperdi vastavus kehtestatud nõuetele

KSH programmi kohaselt on KSH läbiviijaks OÜ Hendrikson&Ko ning juhteksperdik Heikki Kalle. Ekspertgruppi kuuluvad veel Riin Kutsar, Laura Uibopuu, Veiko Kärbla, Katri Sutt, Jaanus Padrik ja Michael Begak. Ekspertgrupi liikmete kirjeldus ja juhteksperdi vastavus KeHJS § 34 lõikes 3 nimetatud KSH eksperdile esitatavatele nõuetele on toodud programmi peatükis 3.4. Juhteksperdi pädevust tõendavad dokumendid on leitavad KSH programmi lisas 6.

KSH programmi sisu määrab KeHJS § 36. Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 KSH programm on koostatud vastavalt KeHJS §-le 36. KSH programmis on kirjeldatud programmidokumendiga kavandatavat tegevust, nimetatud KSH protsessi osapooled ja huvigrupid (sh ekspertgrupi koosseis), toodud KSH ulatus, kirjeldatud hindamismetoodikat, nimetatud ja selgitatud programmi elluviimisega eeldatavalt kaasnevat keskkonnamõju (sh mõju inimese tervisele ja Natura 2000 aladele), antud ülevaade eeldatavast ajakavast. Lisaks on välja toodud, et programmi elluviimisega võib kaasneda piiriülene mõju Venemaale. KSH programmi peatükis 6.1 on antud ülevaade asjaomaste asutuste kaasamisest ning lisas 2 on leitavad asutuste seisukohad ja vastused neile.

Keskkonnaministeerium on kontrollinud KSH programmi ja KSH menetluse vastavust kehtestatud nõuetele ning on leidnud, et puuduvad KeHJS 39 lõikes 3 nimetatud programmi heakskiitmist takistavad asjaolud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mati Raidma
Minister

Teadmiseks: Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, helena.raud@eas.ee
Hendrikson&Ko OÜ, hendrikson@hendrikson.ee

Maris Malva 626 0742; maris.malva@envir.ee

LISA / APPENDIX 3 KSH ARUANDE AVALIKU VÄLJAPANEKU TEATED / THE ANNOUNCEMENTS OF THE PUBLIC DISPLAY

04.03.2015 Keskkonnamõju hindamise teated

Siseministri käskkirjaga algatati 29.10.2014 nr 1-3/149 "Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020" (edaspidi programmi) keskkonnamõju strateegilise hindamine (edaspidi KSH) tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 35 lg 1 ja Vabariigi Valitsuse 15.07.2012 määruse nr 39 "Siseministeeriumi põhimäärus" § 23 lg 2 punktide 2 ning kooskõlas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lg 1 punktiga 1 ja § 35 lõikega 5.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine toimub keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §-s 37 sätestatud korras.

"Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020" koostamine tugineb Eesti Vabariigi siseministri ja Vene Föderatsiooni Regionaalarengu ministri Riias 13. detsembril 2012 vastu võetud otsusele jätkata kahepoolse koostööprogrammiga perioodil 2014-2020.

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmil 2014-2020 on neli toetussuunda:

- ettevõtluse ja VKEde areng;
- piirihalduse arendamine, mobiilsuse arendamine;
- keskkonnakaitse ning kliimamuutuse ennetamine;
- kohaliku ja piirkondliku haldusvõime tõstmine.

Programmi koostamist korraldab Siseministeeriumi regionaalarengu osakonna Euroopa territoriaalse koostöö büroo. Algataja esindajaks Eesti Vabariigis on Julia Koger, Euroopa territoriaalse koostöö büroo nõunik, Regionaalarengu osakond, Siseministeerium, (e-post julia.koger@siseministeerium.ee, telefon 612 5282). Programmi kehtestaja on Euroopa Komisjon.

KSH eesmärk on kaasa aidata tasakaalustatud, Euroopa Liidu ja Eesti keskkonnapoliitikaga kooskõlas oleva programmi koostamisele, mis võimaldaks meetmete tulemuslikku rakendamist programmiga hõlmataval alal Eestis ja Venemaal. Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 elluviimisel on eeldatav piiriülene mõju.

KSH ekspert on Hendrikson & Ko (aadress Raekoja plats 8, 51004, Tartu, üldtelefon 742 7777, www.hendrikson.ee), KSH juhtekspert on Heikki Kalle (heikki@hendrikson.ee, GSM 502 5563).

Programmi valmistab ette Helena Raud, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Eesti-Vene programmi ekspert, regionaalarengukeskus, (e-post helena.raud@eas.ee, telefon: 627 9712).

KSH aruande eelnõuga on võimalik tutvuda ajavahemikul 04.03.2015-25.03.2015 ESTLATRUS koduleheküljel http://www.estlatrus.eu/eng/cbc_20142020/estoniarussia_programme ja KSH eksperdi koduleheküljel [www.hendrikson.ee/avalikud dokumendid alajaotuses maakondadevahelised tööd](http://www.hendrikson.ee/avalikud_dokumendid_alajaotuses_maakondadevahelised_tood).

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 programmdokumendi eelnõuga saab tutvuda ESTLATRUS koduleheküljel http://www.estlatrus.eu/eng/cbc_20142020/estoniarussia_programme.

Ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi KSH aruande kohta on võimalik esitada kuni 25. märtsini 2015. a e-posti aadressile heikki@hendrikson.ee või tavaposti aadressil Raekoja plats 8, 51004, Tartu.

KSH aruande avalik arutelu toimub 25. märtsil 2015. a algusega 13.00 Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses aadressil Lasnamäe 2, Tallinn.

Palume kindlasti end eelnevalt registreerida meili teel: helena.raud@eas.ee.

Täname Teid aktiivse osalemise eest programmi keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessis!

hüvasti jätkma.

Reuters, RIA-Novosti/Scanpix

SISEMINISTEERIUM

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek ja arutelu

Siseministri käskkirjaga algatati 29.10.2014 nr 1-3/149 "Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020" (edaspidi *programm*) keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi *KSH*) tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 35 lg 1 ja Vabariigi Valitsuse 15.07.2012 määruse nr 39 "Siseministeeriumi põhimäärus" § 23 lg 2 punktide 2 ning kooskõlas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lg 1 punktiga 1 ja § 35 lõikega 5.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalikustamine toimub keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §-s 37 sätestatud korras.

"Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020" koostamine tugineb Eesti Vabariigi siseministri ja Vene Föderatsiooni Regionaalarengu ministri Riias 13. detsembril 2012 vastu võetud otsusele jätkata kahepoolse koostööprogrammiga perioodil 2014-2020.

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmil 2014-2020 on neli toetussuunda:

- ettevõtluse ja VKEde areng;
- piirihalduse arendamine, mobiilsuse arendamine;
- keskkonnakaitse ning kliimamuutuse ennetamine;
- kohaliku ja piirkondliku haldusvõime tõstmine.

Programmi koostamist korraldab Siseministeeriumi regionaalarengu osakonna Euroopa territoriaalse koostöö büroo. Algataja esindajaks Eesti Vabariigis on Julia Koger, Euroopa territoriaalse koostöö büroo nõunik, Regionaalarengu osakond, Siseministeerium, (e-post julia.koger@siseministeerium.ee, telefon 612 5282). Programmi kehtestaja on Euroopa Komisjon.

KSH eesmärk on kaasa aidata tasakaalustatud, Euroopa Liidu ja Eesti keskkonnapoliitikaga kooskõlas oleva programmi koostamisele, mis võimaldaks meetmete tulemuslikku rakendamist programmiga hõlmataval alal Eestis ja Venemaal. Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 elluviimisel on eeldatav piiriülene mõju.

KSH ekspert on Hendrikson & Ko (aadress Raekoja plats 8, 51004, Tartu, üldtelefon 7427777, www.hendrikson.ee), KSH juhtekspert on Heikki Kalle (heikki@hendrikson.ee, GSM 5025563).

Programmi valmistab ette Helena Raud, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Eesti-Vene programmi ekspert, regionaalarengukeskus, (e-post helena.raud@eas.ee, telefon: 627 9712).

KSH aruande eelnõuga on võimalik tutvuda ajavahemikul 04.03.2015-25.03.2015 ESTLATRUS koduleheküljel http://www.estlatrus.eu/eng/cbc_20142020/estoniarussia_programme ja KSH eksperti koduleheküljel www.hendrikson.ee/avalikud dokumendid alajaotuses maakondadevahelised tööd.

Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 programmdokumendi eelnõuga saab tutvuda ESTLATRUS koduleheküljel http://www.estlatrus.eu/eng/cbc_20142020/estoniarussia_programme. Ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi KSH aruande kohta on võimalik esitada kuni 25. märtsini 2015. a e-posti aadressile heikki@hendrikson.ee või tavaposti aadressil Raekoja plats 8, 51004, Tartu.

KSH aruande avalik arutelu toimub 25. märtsil 2015. a algusega 13.00 Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses aadressil Lasnamäe 2, Tallinn.

Palume kindlasti end eelnevalt registreerida meili teel: helena.raud@eas.ee.

Täname Teid aktiivse osalemise eest programmi keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessis!

LISA / APPENDIX 4 KSH ARUANDE AVALIKU VÄLJAPANEKU KÄIGUS LAEKUNUD ETTEPANEKUD/ RECOMENDATIONS TO THE SEA REPORT RECEIVED DURING THE PUBLICATION

Asutus	Ettepanek	Vastus
Kultuuriminis- teerium	Eesti-Vene piiriülese koostöö programm aastateks 2014-2020" KSH aruandest ei selgu programmi seosed üleriigilise planeeringuga "Eesti 2030+". Näiteks oleks vaja täpsemalt välja tuua, millised on kavandatava koostöö olulised mõjud taristule, mis on vastuolus üleriikliku planeeringuga või siis toetavad otseselt viimatimainitu eesmärke.	Ettepanek edastatakse Eesti Vene piiriülese koostööprogrammi 2014-2020 koostajatele.
	Tabelis 2 (Programmi elluviimisest lähtuvad keskkonnaalased väljakutsed ning vastava valdkonna seosed rahvusvaheliste, Euroopa Liidu või riiklike keskkonnakaitse eesmärkidega) tuleks välja tuua, et kultuuri ja ajalooväärtuste kaitsmisel lähtutakse „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ strateegiast. Ka punktis 6.3.9 on öeldud, et „programmil on positiivne mõju kultuurikeskkonnale muinsuskaitse ja kultuuriväärtuste tutvustamise aspektist“ ning siin tuleks tuua esile seosed „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ strateegiaga, nagu ka punktis 6.3.10 („Mõju kultuuripärandile“).	Toodud ettepanekutega on arvestatud ja aruannet täiendatud
	Punkti 6.3.3. („Mõju elurikkusele“) alapeatükis „Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)“ on viidatud, et „kuna Programmi mõjuala jääb Läänemere vesikonda, siis tuleb arvestada, et programmi raames ellu viidavate tegevuste mõjuala katab kogu Läänemerd ja Läänemeri riikide rannikualasid. Seetõttu on ka oluline, et reoveepuhastite heitvesi vastaks HELCOMi nõuetele.“ See lõik tuleks ümber sõnastada selliselt, et mitte ainult reoveepuhastite heitvee, vaid mistahes võimaliku reostusohu puhul tuleb järgida HELCOMi nõudeid. Sama kehtib ka punkti 6.3.4 lõpuosa suhtes, kus võiks viidata HELCOMi nõuete läbivale järgimisele meetmete kasutuselevõttus.	Toodud ettepanekutega on arvestatud ja aruannet täiendatud
Maanteeamet	Punktis 6.3.5 jõutakse järeldusele, et piiripunktide rekonstrueerimine toob kaasa transiidi suurenemise ning selle tulemusena suurenevad transpordimüra ja -vibratsioon. Väide iseenesest on paikapidav ainult, et meetmeid transpordimüra leevendamiseks tuleb kasutusele võtta (arvestades kehtivaid norme) alles liiklussageduse suurenemisel keskmiselt 2 (Narva suund) kuni 10 (Kagu-Eesti suund) korda. Samas ei anta mingit teavet olemasoleva taristu seisukorrast ja suurenenud transiidi talumisest.	Olemasolevaid ja ka prognoositud transpordikoormusi arvestades transpordimüra ja vibratsioon piiripunktides ja seotud taristul küll lisanduvad, kuid tasemed ei ületa tõenäoliselt kehtivates normatiivides kajastatud piirmäärasid. On õige, et

		olemasoleva piiriületuspunktide ja seotud taristu seiukord mõjutab nii müra kui ka vibratsioonisituatsiooni ja ja selle parendusvajadusi on vaja arvestada piiriületusega seotud taristu arendamisel. Aruannet on täiendatud leevendava meetme lisamisega.
Keskkonna- ministeerium	Lk 52 on nimetatud "üleriigiline maanteemüra uuring" – seda tuleks nimetada õige nimega "strateegilise mürakaarti koostamine".	Sõnastust on korrigeeritud
	Termini "prügikäitlus" asemel palume kasutada "jäätmekäitlus", samuti "prügimajandus" asemel "jäätmemajandus".	Sõnastust on korrigeeritud
	LK 50 on esitatud väide, et tavaprügilate rajamine on Eesti õigusruumis keelatud. Sellist keeldu Eestis ei ole, pigem puudub vajadus uute prügilate järele.	Sõnastust on korrigeeritud
	LK 50 ja 73 on kasutatud mõistet "prügilate saneerimine". Kuna dokumendis on eelnevalt kasutatud "prügilate korrastamine", siis on soovituslik jätkata sama mõiste kasutamisega.	Sõnastust on korrigeeritud
	Lk 62 viimane lõik parandada järgmiselt: Jäätmemajanduse parandamise seisukohalt on oluline tahkete olme- ja tööstusjäätmete tehnilise baasi parandamine. St kustutada lause teine pool: <i>mis tähendab ka olemasolevate nõuetele mittevastavate prügilate sulgemist</i> . Eestis on tänase seisuga kõik nõuetele mittevastavad prügilad suletud.	Sõnastust on korrigeeritud
	Parandada ka lause: "A-kategooria jäätmeheidlate korrastamine on kavandatud aastaks 2023 (kaevandusjäätmed)." ja sõnastada järgmisel.	Sõnastust on korrigeeritud

Tere!

Edastame Teile Kultuuriministeeriumi ettepanekud ja märkused Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta.

Eesti-Vene piiriülese koostöö programm aastateks 2014-2020“ KSH aruandest ei selgu programmi seosed üleriigilise planeeringuga “Eesti 2030+”. Näiteks oleks vaja täpsemalt välja tuua, millised on kavandatava koostöö olulised mõjud taristule, mis on vastuolus üleriikliku planeeringuga või siis toetavad otseselt viimatimainitu eesmärke.

Tabelis 2 (Programmi elluviimisest lähtuvad keskkonnavalased väljakutsed ning vastava valdkonna seosed rahvusvaheliste, Euroopa Liidu või riiklike keskkonnakaitse eesmärkidega) tuleks välja tuua, et kultuuri ja ajalooäärtuste kaitsmisel lähtutakse „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ strateegiast. Ka punktis 6.3.9 on öeldud, et „programmil on positiivne mõju kultuurikeskkonnale muinsuskaitse ja kultuuriväärtuste tutvustamise aspektist“ ning siin tuleks tuua esile seosed „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ strateegiaga, nagu ka punktis 6.3.10 („Mõju kultuuripärandile“).

Punkti 6.3.3. („Mõju elurikkusele“) alapeatükis „Programmi elluviimisega kaasnevad mõjud (sh võrreldes olemasoleva olukorraga)“ on viidatud, et „kuna Programmi mõjuala jääb Läänemere vesikonda, siis tuleb arvestada, et programmi raames ellu viidavate tegevuste mõjuala katab kogu Läänemerd ja Läänemeriikide rannikualasid. Seetõttu on ka oluline, et reoveepuhastite heitvesi vastaks HELCOMi nõuetele.“ See lõik tuleks ümber sõnastada selliselt, et mitte ainult reoveepuhastite heitvee, vaid mistahes võimaliku reostusohu puhul tuleb järgida HELCOMi nõudeid. Sama kehtib ka punkti 6.3.4 lõpuosa suhtes, kus võiks viidata HELCOMi nõuete läbivale järgimisele meetmete kasutuselevõtus.

Kui on lisaküsimusi, palun võtta ühendust Kultuuriministeeriumi arhitektuuri- ja disaininõuniku Veronika Valk'ga veronika.valk@kul.ee.

Viibin ise Eestist väljaspool puhkusel perioodil 15.-29.märts.

Lugupidamisega

Merle Männik

Merle Männik

arendusjuht | finantsosakond
Kultuuriministeerium
tel 628 2255 | 515 6637
merle.mannik@kul.ee
www.kultuuriministeerium.ee | Suur-Karja 23, 15076 Tallinn

Subject:Eesti-Vene 2014-2020

Date:Mon, 30 Mar 2015 19:48:42 +0000

From:Julia Koger <Julia.Koger@siseministeerium.ee>

To:merle.mannik@kul.ee <merle.mannik@kul.ee>

CC:Heikki Kalle <heikki@hendrikson.ee>

Lugupeetud pr. Männik

Täname Teid ettepanekute ja kommentaaride eest Eesti-Vene 2014-2020 koostööprogrammi keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõule. Kõigi ettepanekutega on arvestatud ja KSH aruannet ka vastavalt täiendatud. Ettepanek kavandatavaid tegevusi siduda üleriigilise planeeringuga Eesti 2030+ on edastatud koostööprogrammi koostajatele.

Lugupidamisega
Julia Koger

MAANTEEAMET

Siseministeerium
Pikk 61
15065 TALLINN

Teie e-kiri 04.03.2015

Meie 17.03.15 nr 15-5/15-00140/018

Julia.Koger@siseministeerium.ee

**Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-
2020 KSH aruande avalik väljapanek ja
arutelu**

Olete avalikustanud Eesti-Vene piiriülese koostöö programmi 2014-2020 KSH aruande, Hendrikson & Ko töö 04.03.2015.

Maanteeamet, tutvunud KSH aruandega, leiab järgmist:

Punktis 6.3.5 jõutakse järeldusele, et piiripunktide rekonstrueerimine toob kaasa transiidi suurenemise ning selle tulemusena suurenevad transpordimüra ja –vibratsioon. Väide iseenesest on paikapidav ainult, et meetmeid transpordimüra leevendamiseks tuleb kasutusele võtta (arvestades kehtivaid norme) alles liiklussageduse suurenemisel keskmiselt 2 (Narva suund) kuni 10 (Kagu-Eesti suund) korda. Samas ei anta mingit teavet olemasoleva taristu seisukorrast ja suurenenud transiidi talumisest.

Teeme ettepaneku täiendada KSH aruannet taristu seisukorra ja võimaliku rekonstrueerimise vajaduse kirjeldusega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Villu Lükk
keskkonnatalituse juhataja

Rein.Kallas@mnt.ee

Pärnu mnt 463a / 10916 Tallinn / 611 9300 / info@mnt.ee / www.mnt.ee
Registrikood 70001490

Subject:Eesti-Vene KSH 2014-2020
Date:Mon, 30 Mar 2015 19:43:56 +0000
From:Julia Koger <Julia.Koger@siseministeerium.ee>
To:villu.lykk@mnt.ee <villu.lykk@mnt.ee>
CC:Heikki Kalle <heikki@hendrikson.ee>

Tere

Täname Teid märkuste ja ettepanekute eest Eesti-Vene koostööprogrammi KSH aruandele. Alljärgnevalt toome vastuse kirjas toodud küsimusele:

Küsimus: Punktis 6.3.5 jõutakse järeldusele, et piiripunktide rekonstrueerimine toob kaasa transiidi suurenemise ning selle tulemusena suurenevad transpordimüra ja -vibratsioon. Väide iseenesest on paikapidav ainult, et meetmeid transpordimüra leevendamiseks tuleb kasutusele võtta (arvestades kehtivaid norme) alles liiklussageduse suurenemisel keskmiselt 2 (Narva suund) kuni 10 (Kagu-Eesti suund) korda. Samas ei anta mingit teavet olemasoleva taristu seisukorrast ja suurenenud transiidi talumisest.

Vastus: Olemasolevaid ja ka prognoositud transpordikoormusi arvestades transpordimüra ja vibratsioon piiripunktides ja seotud taristul küll lisanduvad, kuid tasemed ei ületa tõenäoliselt kehtivates normatiivides kaja-statud piirmäärasid. On õige, et olemasoleva piiriületuspunktide ja seotud taristu seisukord mõjutab nii müra kui ka vibratsioonisituatsiooni ja selle parendusvajadusi on vaja arvestada piiriületusega seotud taristu arendamisel. Aruannet on täiendatud leevendava meetme lisamisega.

Lugupidamisega Julia Koger

EST-RUS märkused

Subject: EST- RUS märkused
From: "Maris Malva" <Maris.Malva@envir.ee>
Date: 23/ 3/ 15 9:18 am
To: heikki@hendrikson.ee

Tere!

Saadan Keskkonnaministeeriumi poolt Eesti- Vene koostööprogrammi KSH aruandele järgmised märkused:

Lk 52 on nimetatud "üleriigiline maanteemüra uuring" - seda tuleks nimetada õige nimega "strateegilise mürakaarti koostamine".

Termini "prügikäitlus" asemel palume kasutada "jäätmekäitlus", samuti "prügimajandus" asemel "jäätmemajandus".

LK 50 on esitatud väide, et tavaprügilate rajamine on Eesti õigusruumis keelatud. Sellist keeldu Eestis ei ole, pigem puudub vajadus uute prügilate järele.

LK 50 ja 73 on kasutatud mõistet "prügilate saneerimine". Kuna dokumendis on eelnevalt kasutatud "prügilate korrastamine", siis on soovituslik jätkata sama mõiste kasutamisega.

Lk 62 viimane lõik parandada järgmiselt: Jäätmemajanduse parandamise seisukohalt on oluline tahkete olme- ja tööstusjäätmete tehnilise baasi parandamine. St kustutada lause teine pool: *mis tähendab ka olemasolevate nõuetele mittevastavate prügilate sulgemist*. Eestis on tänase seisuga kõik nõuetele mittevastavad prügilad suletud.

Parandada ka lause: "A- kategooria jäätmeheidlate korrastamine on kavandatud aastaks 2023 (kaevandusjäätmed)." ja sõnastada järgmiselt: Eesti ainus kaevandamisjäätmete hoidla, mis on hinnatud A- kategooriasse kuuluvaks ehk, mis võib põhjustada ohtu inimese tervisele ja keskkonnale, on kavandatud korrastada aastaks 2023.

Parimat

Maris

Palun säästa loodust ja võimalusel väldi selle e- kirja välja printimist! Please consider the environment before printing this email!

Subject:Ed:EST-RUS märkused
Date:Mon, 30 Mar 2015 19:33:01 +0000
From:Julia Koger <Julia.Koger@siseministeerium.ee>
To:maris.malva@envir.ee <maris.malva@envir.ee>
CC:Heikki Kalle <heikki@hendrikson.ee>

Tere

Täname saadetud märkuste eest! Kõikide märkustega on arvestatud ja aruannet vastavalt täiendatud.

Lugupidamisega
Julia Koger

LISA / APPENDIX 5 KSH ARUANDE AVALIKU ARUTELU PROTOKOLL JA OSALEJATE NIMEKIRI /MINITS OF THE PUBLIC MEETING AND THE LIST OF PARTICIPANTS

Eesti- Vene piiriülese koostöö Programmi 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik arutelu

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses, 25.03.2015, algusega kell 13.00

Osalejate nimekiri on lisatud 1 lehel.

Protokoll

Heikki Kalle andis ülevaate KSH aruandest ja olulisematest hindamise käigus selgunud asjaoludest.

Helena Raud tutvustas mõningaid Eesti Vene piiriülese koostöö programmi koostamise protsessis väljapakutud projekte, mille läbiviimine võib olla seotud positiivse keskkonnamõjuga (nt. Krasny Bori tööstusjäätmete põletamise tehas ja ladestuspaik St Peterburgi lähistel).

Heikki Kalle andis ülevaate KSH aruande avaliku väljapaneku raames laekunud ettepanekutest. Arutati vastusevariante mõningatele laekunud küsimustele.

Protokollis

Heikki Kalle

Eesti Vene piiriülese koostöö programm aastateks 2014-2020
Keskonnamõju strateegilise hindamise aruanne

Avalik arutelu 25.03.2015 kell 13.00 EAS büroos Tallinnas

Nr.	Nimi	Asutus	Kontakt	Allkiri
1.	Helena Raud	EAS	helena.raud@ eas.ee	
2.	Maris Malva	Keskkonnaministeerium	maris.malva@ moodr.ee	
3.	Heikki Kalle	Hendrikson & Ko	heikki@hendrikson.ee	
4.	Julia Koger	Siseministeerium		

LISA / APPENDIX 6 NATURA 2000 VÖRGUSTIKKU KUULUVATE ALADE NIMEKIRI PROGRAMMIGA HÕLMATAVAL ALAL /

	Maismaal	Veekogudel
Natura loodusala programmi piirkonnas	4523.0	932.5
Natura linnuala programmi piirkonnas	3620.8	610.2

	Nimi	Pindala (km ²)
Loodusalad veekogudel	Prangli loodusala	9.0
	Krassi loodusala	0.8
	Kolga lahe loodusala	21.9
	Lahemaa loodusala	270.0
	Uhtju loodusala	24.3
	Toolse loodusala	2.6
	Sahmeni loodusala	274.6
	Lahepera loodusala	139.6
	Emajõe-Suursoo loodusala	12.2
	Pakri loodusala	172.7
	Letipea loodusala	4.8

Linnualad veekogudel	Kolga lahe linnuala	21.9
	Lahemaa linnuala	270.0
	Vaindloo linnuala	0.7
	Toolse linnuala	2.6
	Loode-Peipsi linnuala	17.1
	Lahepera järve linnuala	0.9
	Emajõe suudmeala ja Piirissaa- re linnuala	124.4
	Pakri linnuala	172.7

Loodusalad piiri ääres (1 km ulatuses)	Smolnitsa loodusala	2.4
	Mustajõe loodusala	0.8
	Puhatu loodusala	127.9
	Udria loodusala	3.8
	Sahmeni loodusala	274.6

	Struuga loodusala	17.2
	Agusalu loodusala	120.1
	Meelva loodusala	20.8
	Päevakese loodusala	0.6
	Väikö-Nedsäjä loodusala	0.03
	Väraska loodusala	0.4
	Räpina loodusala	0.6
	Lüübnitsa loodusala	15.5
	Mädajõe loodusala	0.2
	Karisilla oja loodusala	0.1
	Järvelja loodusala	1.9
	Lahepera loodusala	141.3
	Emajõe-Suursoo loodusala	229.9
	Hino loodusala	7.0
	Kisejärve loodusala	6.7
	Murati loodusala	1.8
	Väike-Palkna loodusala	0.2
	Parmu loodusala	10.3
	Pullijärve loodusala	0.6
	Piusa loodusala	12.3
	Pabra järve loodusala	0.6
	Majori järve loodusala	0.2
	Pärlijõe luha loodusala	0.4
	Mustoja loodusala	35.2
	Piusa-Võmmorski loodusala	4.9
	Kirikumäe loodusala	3.7

Linnualad piiri ääres (1 km ulatuses)	Struuga linnuala	13.3
	Agusalu linnuala	120.1
	Meelva linnuala	20.8
	Emajõe suudmeala ja Piirissaa-re linnuala	343.6
	Puhatu linnuala	127.9
	Räpina poldri linnuala	15.0

LISA/ APPENDIX 7 PIIRIÜLESE KOOSTÖÖ KÄIGUS LAEKUNUD KIRJAD

**МИНИСТЕРСТВО ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ И ЭКОЛОГИИ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ**

**MINISTRY OF NATURAL RESOURCES AND ENVIRONMENT
OF THE RUSSIAN FEDERATION**

ул. Б. Грузинская, д. 4/6, Москва
Д-242, ГСП-5, 123995
тел. +7 (499) 766-26-72
факс: +7 (499) 254-82-83, +7 (499) 766-27-50
сайт: www.mnr.gov.ru
e-mail: minprirody@mnr.gov.ru

4/6, B. Gruzinskaya str., Moscow
D-242, GSP-5, 123995
Phone +7 (499) 766-26-72
Fax: +7 (499) 254-82-83, +7 (499) 766-27-50
website: www.mnr.gov.ru
e-mail: minprirody@mnr.gov.ru

№ 10-43/1240

26 01 2015

Адо Лохмусу
Заместителю генерального секретаря
Координатору Конвенции Эспо в Эстонии

О Российско-Эстонской
программе трансграничного
сотрудничества на 2014-2020 гг.

Уважаемый г-н Лохмус,

Министерство природных ресурсов и экологии Российской Федерации рассмотрело уведомление Министерства окружающей среды Эстонии от 11 декабря 2014 № 11-1/14/10540 о начале проведения стратегической экологической оценки (СЭО) Российско-Эстонской Программы трансграничного сотрудничества на 2014-2020 годы и сообщает.

На настоящий момент Российская Федерация не является Стороной Конвенции об оценке воздействия на окружающую среду в трансграничном контексте (Конвенция Эспо) и Протокола по стратегической экологической оценке к ней (Протокол по СЭО) и, в связи с этим, не планирует участвовать в проведении оценки упомянутой Программы.

Вместе с тем, не исключаем возможность участия российских экспертов в данной деятельности в качестве наблюдателей.

И.о. директора Департамента
международного сотрудничества

И.Б. Фоминых

